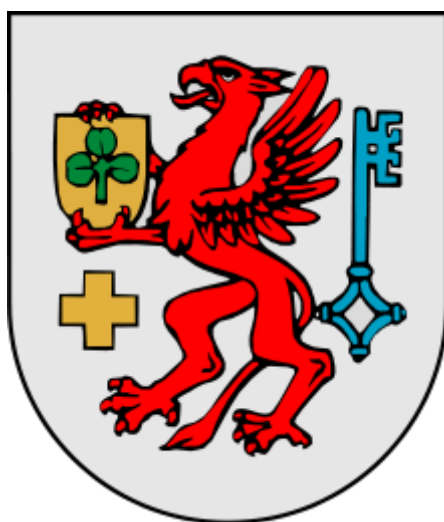

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY TRZEBIATÓW NA LATA 2021 – 2030

Trzebiatów 2020

Strategia opracowana przez:

INDEKS Ośrodek Badań Społecznych

ul. Jana Pawła II 14/136, 61-139 Poznań

tel. 502 625 176

biuro@indeks-badania.pl

www.indeks-badania.pl

Spis treści:

Wstęp.....	5
I. Podstawy formalne tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów.....	7
I.1. Dokumenty europejskie.....	7
I.2. Dokumenty krajowe.....	7
I.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne.....	8
II. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach gminy Trzebiatów.....	9
II.1. Położenie i powierzchnia gminy Trzebiatów.....	9
II.2. Ludność gminy Trzebiatów.....	10
III. Diagnoza warunków życia mieszkańców gminy Trzebiatów – środowisko naturalne, środowisko kulturowe, sport i rekreacja, oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i gospodarka.....	14
III.1. Środowisko naturalne gminy Trzebiatów.....	14
III.2. Historia oraz środowisko kulturowe gminy Trzebiatów.....	17
III.3. Kultura, turystyka i sport w gminie Trzebiatów.....	23
Kultura.....	23
III.4. Zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura komunikacyjna gminy Trzebiatów.....	28
III.5. Usługi publiczne na terenie gminy Trzebiatów (oświata, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, organizacje pozarządowe).....	30
III.6. Sytuacja gospodarcza w gminie Trzebiatów.....	36
IV. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	40
V. Pomoc społeczna w gminie Trzebiatów. Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.....	55
V.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Trzebiatów. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.....	57

<i>V.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.....</i>	<i>58</i>
<i>V.3. Realizacja świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych przez OPS w Trzebiatowie.....</i>	<i>62</i>
<i>V.4. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>66</i>

VI. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców gminy Trzebiatów. Wyniki badań..... 67

<i>VI.1. Charakterystyka badanej próby.....</i>	<i>68</i>
<i>VI.2. Ocena warunków życia w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>69</i>
<i>VI.3. Ocena warunków życia w gminie Trzebiatów pod względem bezpieczeństwa mieszkańców, jakości środowiska naturalnego, dostępności i jakości transportu zbiorowego, dostępu do terenów zielonych, rekreacyjnych oraz jakości i dostępności do opieki zdrowotnej.....</i>	<i>70</i>
<i>VI.4. Skala występowania i dokuczliwości problemów społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów.....</i>	<i>71</i>
<i>VI.5. Grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>73</i>
<i>VI.6. Problemy rodzin z dziećmi w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>75</i>
<i>VI.7. Problemy osób niepełnosprawnych w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>76</i>
<i>VI.8. Problemy osób starszych w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>78</i>
<i>VI.9. Problemy dzieci i młodzieży w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>79</i>
<i>VI.10. Problem uzależnień na terenie gminy Trzebiatów.....</i>	<i>81</i>
<i>VI.11. Dynamika zachowań alkoholowych i zażywania narkotyków w ostatniej dekadzie na terenie gminy Trzebiatów oraz zmiana konsumpcji alkoholu.....</i>	<i>81</i>
<i>VI.12. Spożycie alkoholu.....</i>	<i>85</i>
<i>VI.13. Uzależnienia od papierosów.....</i>	<i>87</i>
<i>VI.14. Zażywanie narkotyków.....</i>	<i>88</i>
<i>VI.15. Hazard.....</i>	<i>89</i>
<i>VI.16. Zjawisko przemocy domowej w gminie Trzebiatów.....</i>	<i>89</i>

VII. Diagnoza zjawiska uzależnień, przemocy i innych problemów społecznych w ujęciu uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Trzebiatów. Wyniki badań. 95

<i>VII. 1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole. ....</i>	<i>95</i>
<i>VII.2. Agresja w szkole.....</i>	<i>96</i>
<i>VII.3. Środki prewencyjne podejmowane przez szkoły w celu zapobiegania zachowaniom agresywnym.....</i>	<i>99</i>
<i>VII.4. Zjawisko przemocy poza terenem szkoły.....</i>	<i>100</i>
<i>VII.5. Zjawisko cyberprzemocy.....</i>	<i>103</i>
<i>VII.6. Formy spędzania czasu wolnego. ....</i>	<i>105</i>
<i>VII.7. Palenie papierosów.....</i>	<i>110</i>
<i>VII.8. Spożywanie napojów alkoholowych. ....</i>	<i>111</i>
<i>VII.9. Narkotyki.....</i>	<i>114</i>

VIII. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021 – 2030 116

<i>VIII.1. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów na lata 2021-2030. ....</i>	<i>126</i>
<i>VIII.2. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów.....</i>	<i>135</i>
<i>VIII. 3. Źródła finansowania. ....</i>	<i>136</i>

<i>Spis wykresów: .....</i>	<i>138</i>
-----------------------------	------------

<i>Spis tabel:.....</i>	<i>141</i>
-------------------------	------------

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021 – 2030 jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy. Wskazuje ona priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i je zminimalizować. Zdiagnozowanie i określenie najważniejszych problemów społecznych stanowiło podstawę do wskazania metodologii rozwiązania zidentyfikowanych trudności i problemów społecznych, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę. Badania i analizy przeprowadzone w ramach *Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów* stanowiły punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja powinna przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych oraz do niwelowania różnic i dysproporcji społecznych. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021 – 2030* została opracowana, przy aktywnym wsparciu, pomocy i konsultacji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie. Na podstawie zdiagnozowanych problemów społecznych przygotowano i opracowano określone kierunki działań, które służyć mają przeciwdziałaniu takim sytuacjom. Poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że poszczególne problemy zazwyczaj nie występują pojedynczo a wystąpienie jednego implikuje szereg innych. Przystępując do planowania określonych sposobów rozwiązywania problemów społecznych występujących w gminie konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów a przede wszystkim na źródło ich powstania. W związku z powyższym najważniejszym zadaniem jest stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej, w celu integracji działań. Realizacja powyższych celów, w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych a zwłaszcza:

- ✓ interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, niedostosowanie społeczne,
- ✓ asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu,

- ✓ kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty,
- ✓ partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej. Opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika bezpośrednio z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2019.0.1507 ze.zm.). *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021 - 2030* składa się z czterech zasadniczych części:

- Pierwsza, ukazuje specyfikę społeczności lokalnej i ma na celu prezentację podstawowych informacji o gminie i ludności.
- W drugiej części przedstawiono diagnozę problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.
- Trzecia część prezentuje wyniki badań przeprowadzonych w ramach *Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów*, które ukazują opinie mieszkańców na temat warunków życia w gminie oraz problemów społecznych występujących w gminie.
- Czwarta część - programowa określa cele strategiczne, operacyjne i związane z nimi zadania. W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i jej ewaluacji.

I. Podstawy formalne tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów.

Najważniejsze programy oraz kierunki planowanych działań zawarte w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021 – 2030* są zgodne i skorelowane z dokumentami na poziomie Unii Europejskiej, Kraju oraz na poziomie Regionalnym i Lokalnym. W poniższej części zaprezentowano opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią podstawę i odniesienie do tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

I.1. Dokumenty europejskie.

Najważniejszym i kluczowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia „Europa 2020”. Jest to zaprojektowany na dłuższy okres czasu program rozwoju, który wskazuje na konieczność współpracy państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform, w odpowiedzi na problemy, które związane są z globalizacją, starzeniem się społeczeństw oraz rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów.

W ramach strategii wskazane zostały trzy kluczowe priorytety:

- ✓ wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- ✓ wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- ✓ wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

I.2. Dokumenty krajowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów uwzględnia zapisy poniższych dokumentów krajowych:

- ✓ Strategia Długookresowa Kraju Polska 2030.
- ✓ Strategia Średniookresowa Kraju Polska 2020.
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020.
- ✓ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020.

- ✓ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020.
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego.
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

1.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów uwzględnia zapisy poniższych dokumentów regionalnych i lokalnych:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku.
- ✓ Strategii Rozwoju Powiatu Gryfickiego na lata 2019-2030.
- ✓ Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Gryfickim na lata 2017 – 2025.

II. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach gminy Trzebiatów.

II.1. Położenie i powierzchnia gminy Trzebiatów.

Gmina Trzebiatów położona jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie gryfickim i jest jedną z 6 gmin powiatu. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 225,14 km² i jest jedną z największych gmin nadmorskich w Polsce. Gmina Trzebiatów graniczy:

- ✓ na północy z Morzem Bałtyckim;
- ✓ na południu z Gminami Gryfice oraz Brojce;
- ✓ na wschodzie z Gminami Kołobrzeg oraz Siemysł;
- ✓ na zachodzie z Gminami Rewal oraz Karnice.

Do głównych funkcji gminy można zaliczyć rolnictwo oraz turystykę. Miasto Trzebiatów jest lokalnym ośrodkiem administracyjnym, kulturalnym, osiedleńczym i produkcyjnym. W dwóch miejscowościach regionu – Mrzeżynie i Rogowie, rozwinięta jest obsługa ruchu turystycznego i wypoczynku. Sieć osadniczą gminy stanowi 25 miejscowości: Trzebiatów, Bieczyno, Chomętowo, Gąbin, Gołańcz Pomorska, Gorzysław, Gosław, Kłodkowo, Lewice, Mirosławice, Nowielice, Roby, Rogozina, Sadlno, Siemidarżno, Trzebusz, Wlewo, Włodarka, Zapolice, Mrzeżyno, Rogowo, Bieczynko, Chełm Gryficki, Paliczyno, Sadlenko. Gmina Trzebiatów jest bardzo atrakcyjna pod względem turystycznym i krajoznawczym, a głównym i najważniejszym atutem gminy jest dostęp do morza. Drugą, co do wielkości miejscowością w gminie jest nadbałtyckie Mrzeżyno położone - 10 km od Trzebiatowa z czystymi, szerokimi plażami. Miejscowość pełni rolę drugiego, co do wielkości ośrodka lokalnego w tym regionie. Kąpielisko główne Mrzeżyna regularnie otrzymuje międzynarodowy znak jakości – Błękitną Flagę. Interesującym elementem są lasy nadmorskie. Ciągną się one wzdłuż całej linii brzegowej, a najokazalsze tereny leśne występują w okolicach Mrzeżyna. Lasy i przecinające je ścieżki stwarzają możliwość uprawiania w tym terenie turystyki rowerowej. W okolicach Mrzeżyna i Rogowa znajduje się również jezioro Resko Przymorskie. Ten płytki akwen, będący kiedyś morską zatoką nadaje się znakomicie do uprawiania sportów wodnych. Rzeka Rega, która jest drugą, co do wielkości, rzeką na Pomorzu Zachodnim jest doskonałym miejscem do turystyki kajakowej oraz wędkarstwa.

W wodach żyje wiele gatunków ryb, takich jak troć wędrowną. Brzegi rzeki, w jej górnym i środkowym biegu, są mocno zadrzewione. Oprócz naturalnych walorów przyrodniczych Gmina Trzebiatów posiada również antropogeniczne walory krajoznawcze. Szczególnie bogate w zabytki średniowiecznej kultury materialnej jest miasto Trzebiatów. Do najcenniejszych jego miejsc należą: m.in. Stare Miasto, Ratusz Miejski, mury obronne z Basztą Kaszaną, Pałac dawna siedziba Marii Czartoryskiej, Kaplica św. Ducha, Kaplica św. Gertrudy

Rysunek 1. Położenie Gminy Trzebiatów.

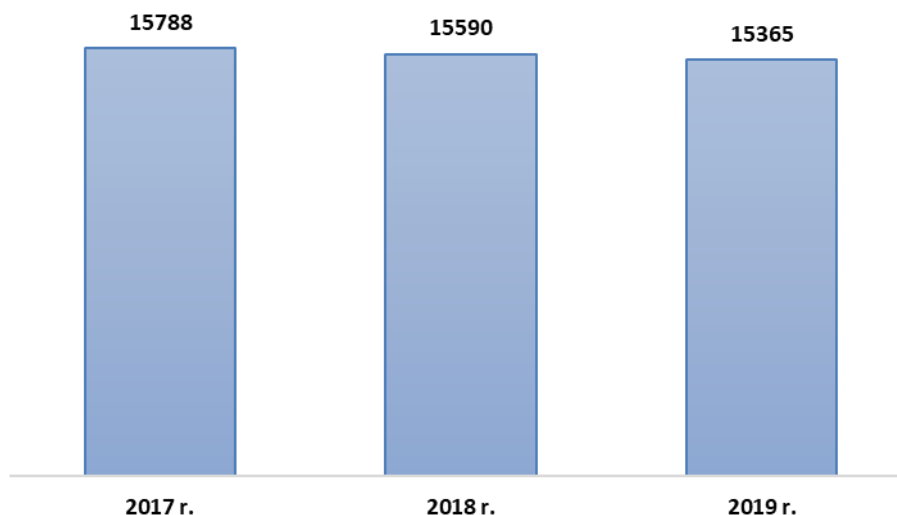

II.2. Ludność gminy Trzebiatów.

Na koniec 2019 roku gminę Trzebiatów zamieszkiwało według danych Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie – 15 365 osób, z czego 7 693 stanowiły kobiety, a 7 672 to mężczyźni. Odsetek kobiet i mężczyzn w całej populacji mieszkańców gminy Trzebiatów jest równy i wynosi 50,0%. Według danych statystycznych liczba ludności od na przestrzeni ostatnich trzech lat uległa zmniejszeniu. W porównaniu do danych z 2017 roku liczba mieszkańców gminy Trzebiatów zmniejszyła się 423 osoby (w relatywnie krótkim okresie czasu) co stanowi spadek liczby ludności na poziomie 3%. Zmniejszenie liczby ludności w gminie Trzebiatów związane jest ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. W latach 2017 – 2019 w gminie Trzebiatów notuje się spadek liczby urodzeń. W 2017 roku urodziło się 145 dzieci, w 2018 roku 142 dzieci, natomiast w 2019 roku 102 dzieci. Największa liczba mieszkańców zamieszkuje miasto

Trzebiatów – 9 362 osoby, co stanowi 60,9% wszystkich mieszkańców gminy. W Mrzeżynie mieszkają 1 324 osoby, natomiast w pozostałych miejscowościach gminy Trzebiatów – 4 679 osób.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Trzebiatów w latach 2017 – 2019 r. (opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie).

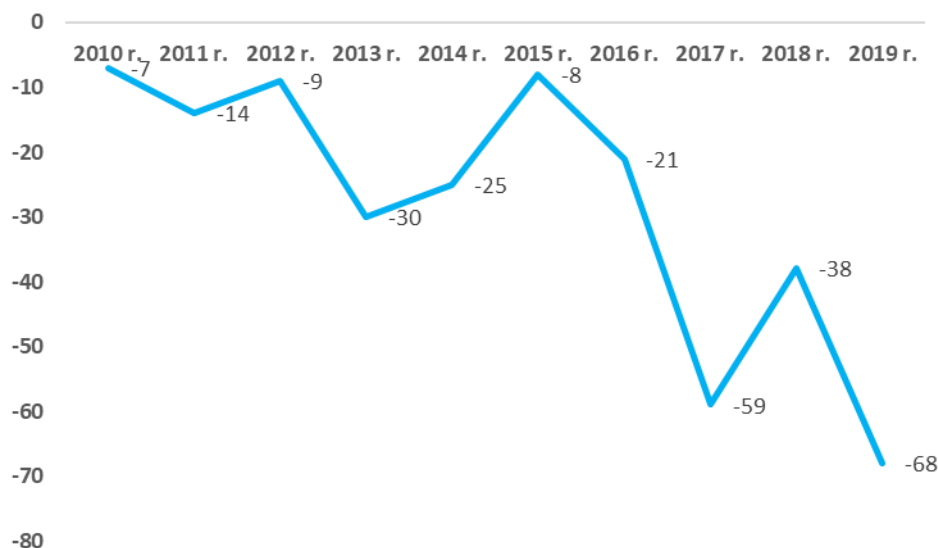
Struktura wiekowa ludności zamieszkującej gminę Trzebiatów nie różni się istotnie od struktury wiekowej mieszkańców całego powiatu gryfickiego. W gminie Trzebiatów w porównaniu do powiatu gryfickiego odnotowano nieznacznie większy odsetek ludności w wieku produkcyjnym i mniejszy w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 1. Ludność gminy Trzebiatów oraz powiatu gryfickiego według kategorii na koniec 2019 roku. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	Gmina Trzebiatów	powiat gryficki
w wieku przedprodukcyjnym	16,5%	17,7%
w wieku produkcyjnym	62,9%	61,4%
w wieku poprodukcyjnym	20,6%	20,9%

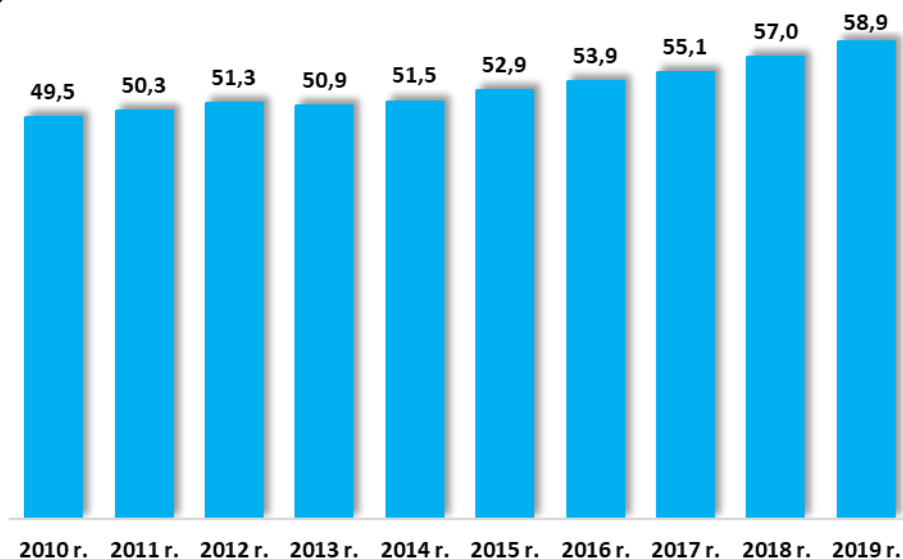
Przyrost naturalny w ostatnim dziesięcioleciu w gminie Trzebiatów jest ujemny - notuje się zdecydowanie większą liczbę zgonów niż narodzin wśród mieszkańców gminy Trzebiatów.

Rysunek 3. Przyrost naturalny w gminie Trzebiatów w latach 2010 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się w przyszłości do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku emerytalnym. Jednym z przydatnych wskaźników demograficznych określających przyszłe tendencje demograficzne jest wskaźnik obciążenia demograficznego, przedstawiający ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika w gminie Trzebiatów stopniowo wzrasta, osiągając w 2019 roku 58,9 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zwiększające się obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób młodych oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Warto jednak zauważyć, że wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Trzebiatów jest niższy niż w powiecie gryfickim, który wynosił w 2019 roku 62,8.

Rysunek 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie Trzebiatów w latach 2010-2019. (Opracowanie własne na podstawie danych GUS).

W 2019 roku saldo migracji wewnętrznych dla gminy Trzebiatów było ujemne i wyniosło (-24). Więcej mieszkańców wyprowadza się z gminy Trzebiatów. W tym samym okresie notuje się także ujemne saldo migracji zagranicznych.

Tabela 2. Saldo migracji wewnętrznych w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	saldo migracji wewnętrznych
2016 r.	-53
2017 r.	-105
2018 r.	-81
2019 r.	-24

Tabela 3. Saldo migracji zagranicznych w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

	saldo migracji zagranicznych
2016 r.	-11
2017 r.	-5
2018 r.	3
2019 r.	-13

III. Diagnoza warunków życia mieszkańców gminy Trzebiatów – środowisko naturalne, środowisko kulturowe, sport i rekreacja, oświata, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne i gospodarka.

III.1. Środowisko naturalne gminy Trzebiatów.

Gmina Trzebiatów wchodzi w skład powiatu gryfickiego. Jest to powiat o przewadze funkcji rolniczej z funkcją turystyczno-wypoczynkową rozwiniętą w wąskim pasie przyległym bezpośrednio do wybrzeża.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Trzebiatów położona jest na obszarze prowincji zwanej Nizem Środkowoeuropejskim, w podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckie, w obrębie makroregionu Pobrzeże Szczecińskie. Część północna gminy należy do mezoregionu Wybrzeże Trzebiatowskie, a pozostałą, większą część obszaru gminy obejmuje mezoregion Równina Gryficka. Gmina Trzebiatów zróżnicowana jest pod względem fizjograficznym na jednostki strukturalne, które mają równoleżnikowy przebieg. Nad Bałtykiem rozciąga się pas wybrzeża morskiego z rozległymi plażami. Na ich zapleczu rozwinęły się wydmy i równiny piasków eolicznych o wysokościach względnych od 2 do 30 m. Pas ten ma szerokość od 1 do 2 km. Brzeg morski na całym odcinku należy do brzegu wydmowego. Wysokości wydmy dochodzą do 30 m n.p.m. Od pasa plaży oddziela je wał wydmy przedniej. Na wschód od ujścia Regi do 349 km i w rejonie Dźwirzyna występują procesy niszczące brzeg morski, które uwidoczniają się podcinaniem wału brzegowego, rozmywaniem pasa plaży i niszczeniem urządzeń hydrotechnicznych u ujścia Regi. Na południe od pasa wybrzeży rozciąga się rozległa Północno-Pomorska Dolina Marginalna. Jest ona wykorzystywana obecnie przez rzeki: Regę, Błotnicę, Dębosznice i jezioro Resko Przymorskie. Rozległe, płaskie tereny Doliny wypełnione są rozległymi torfowiskami. Tereny te podlegały zalewom powodziowym podczas spiętrzeń wód morskich tzw. cofki, stąd obecnie izolowane są systemem tam i pomp. Na obszarach obwałowanych pozostały ślady dawnych koryt i starorzeczy. Południowe krańce gminy to wysoczyzna morenowa płaska bądź falista urozmaicona formami akumulacyjnymi i erozyjnymi powstałymi podczas topnienia lądolodu. Na tym obszarze występują najżyźniejsze gleby gminy. Wysoczyznę rozcinają południkowo doliny rzek: Regi i Dębosznicy¹.

¹ <http://www.trzebiatow.pl/asp/informacje-ogolne-o-regionie.40.,1>

Układ hydrologiczny gminy Trzebiatów tworzą wody powierzchniowe i podziemne. Wskaźnik jeziorności w gminie Trzebiatów zawiera się w przedziale od 1 do 2,99%.

Jezioro Resko Przymorskie jest płytkim (ok. 2,5 m. głębokości) jeziorem przybrzeżnym oddzielonym od morza wąskim pasem mierzei nadbudowanym przez wał wydmy. Duży udział w wodach powierzchniowych mają przepływające przez gminę rzeki. Największą z nich jest Rega wraz z licznymi drobnymi dopływami i kanałami melioracyjnymi, która uchodzi do morza w Mrzeżynie sztucznym kanałem przekopanym w roku 1456. Dawniej uchodziła do jeziora Resko Przymorskie, a pozostałością dawnego koryta jest Stara Rega.

Obszar północnej części województwa szczecińskiego wypełniony jest głównie utworami polodowcowymi, a w pradolinach i obniżeniach terenowych utworami holoceniowymi (torfami). Torfowiska stanowią ważny składnik środowiska przyrodniczego gminy Trzebiatów. Na jej terenie udokumentowano występowanie około 55 indywidualnych złóż torfu, z czego kilka położonych jest częściowo poza granicami gminy. Torfowiska typu przejściowego i wysokiego z dobrze zaawansowanym procesem regeneracyjnym należą do najcenniejszych obiektów przyrodniczych gminy.

Położenie gminy Trzebiatów na terenie dwóch krain klimatycznych /Pobrzeża Kołobrzeskiego i Krainy Gryficko-Nowogardzkiej/ ma swoje bezpośrednie konsekwencje klimatyczne. W Trzebiatowie i okolicach dominuje oczywiście klimat morski i co najciekawsze - z większymi wpływami Oceanu Atlantyckiego, niż Morza Bałtyckiego. Nasz Bałtyk ma jednak decydujący wpływ na mikroklimat tego obszaru, a w szczególności na zawartość w powietrzu - głównie na plażach morskich – korzystnego dla zdrowia aerozolu, składającego się m.in. z cząsteczek soli oraz jodu.

Temperatury w tym rejonie Pomorza Zachodniego są charakterystyczne dla klimatu umiarkowanego o odmianie oceanicznej. Przejawia się to m.in. stosunkowo małymi różnicami między temperaturą lata i zimy oraz dużej wilgotności powietrza, dochodzącej miejscami do 80 %. Trzebiatów ma zimy zazwyczaj ciepłe i łagodne, a lata chłodniejsze niż w innych rejonach kraju. Średnia temperatura lipca nie przekracza 17 stopni C, a średnia temperatura stycznia wynosi –1.5 stopnia C.

Dobrze zachowane aleje i szpalery drzew przy szlakach komunikacyjnych wyróżniają gminę Trzebiatów spośród innych regionów województwa. Na terenie gminy Trzebiatów stwierdzono występowanie 89 gatunków chronionych, zagrożonych i rzadkich roślin naczyniowych i 2 gatunki chronionych grzybów wieloowocnikowych. Głównym walorem gminy jest obecność na jej terenie gatunków związanych z siedliskami pasa nadmorskiego – wydmami, nadmorskimi borami bażynowymi, solniskami oraz subatlantyckimi torfowiskami i wrzosowiskami.

W gminie Trzebiatów rozpoznano szereg wybitnie wartościowych obiektów florystycznych. Należą do nich fragmenty lasów, łąk, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, torfowiska, aleje, starodrzewy, grupy drzew, drzewa pomnikowe i stanowiska rzadkich i chronionych roślin. Zaproponowano dla nich różne kategorie ochronne.

Do najbardziej zasługujących na uwagę należą następujące obiekty:

- ✓ Bór bażynowy w Mrzeżynie - zbiorowisko leśne boru bażynowego
- ✓ z charakterystycznymi gatunkami na typowym siedlisku wydym nadmorskich.
- ✓ Słonawy nad rzeką" - kompleks porzuconych łąk i pastwisk z roślinnością solniskową.
- ✓ Mszarnik Roby - regenerujące się torfowisko wysokie typu bałtyckiego
- ✓ z mszarnikiem wrzośca bagiennego.
- ✓ Lewice I kompleks torfowisk, bagiennych zarośli i lasów.
- ✓ Lewice II kompleks torfowisk, bagiennych zarośli i lasów.
- ✓ Mszar Gąbin kompleks torfowisk, bagiennych zarośli i lasów.
- ✓ Mszar Chomętowo torfowisko mszarne, bagienne zarośla i lasy.
- ✓ Mszar Gołańcz torfowisko mszarne, bagienne zarośla i lasy.

Wyróżniono również większe powierzchnie o wysokich walorach przyrodniczych pod względem florystycznym i krajobrazowym:

- ✓ Sadlenko - lasy liściaste na krawędzi doliny z kilkudziesięcioma okazami pomnikowych drzew (głównie buki); liczne wąwozy z wypływami wód źródłkowych; podboczowy pas kopułowych torfowisk źródłkowych.
- ✓ Jaromin Zespół zabytkowo – parkowy, obecnie zajmowany częściowo przez Dom Pomocy Społecznej. Fragment dawnego parku obecnie stanowi oddział leśny (dom. drzewostan bukowy), 27 drzew spełnia wymogi drzew pomnikowych o rozmiarach.

- ✓ "Szkółka leśna" Trzebiatów - ze szpalerami egzotycznych drzew wśród pól. Być może był to początek ogrodu dendrologicznego.
- ✓ Wlewo - Kompleks obejmujący zdziczały park, aleję, drzewostan wewnątrz wsi i zadrzewioną skarpę doliny Regi.
- ✓ Wzgórze klasztorne w Trzebiatowie (Wyszków) - wzgórze nad Regą, na szczycie ruiny po klasztorze, otoczone starodrzewem. Zbocza porośnięte murawą z elementami roślin ciepłolubnych.
- ✓ Park miejski w Trzebiatowie - obszar historycznego założenia parkowego "Królewski Gaj". Imponujący drzewostan złożony z gat. grądowych i łągowych²

III.2. Historia oraz środowisko kulturowe gminy Trzebiatów.

Dogodne ukształtowanie powierzchni oraz rzeka Rega, tworząca z trzech stron ochronę przed potencjalnym najeźdźcą, stworzyły sprzyjające warunki do założenia osady. Według danych to właśnie w tym miejscu już w IX wieku znajdował się warowny gród słowiański. Świadczy o tym chociażby fakt, że w latach 1931-1932 podczas wykopalisk odkryto fragmenty budynków z paleniskami oraz ze znaczną ilością słowiańskiej ceramiki. Odnaleziono wówczas także rzymskie monety, prawdopodobnie złożone w ofierze. Na podstawie późniejszych badań stwierdzono, że w ówczesnym czasie, miejscowość stanowiła miejsce kultu Peruna.

Pierwsza źródłowa wzmianka o mieście znajduje się w akcie z 1170 roku, w którym książę pomorski Kazimierz I przekazał 11 wsi oraz prawo patronatu nad kościołem w Trzebiatowie, położonych w pobliskich Białobokach norbertanom, przybyłym z Lund w Szwecji. W 1224 roku Trzebiatów stał się odprawą wdową księżnej Anastazji, żony księcia pomorskiego Bogusława I. Ufundowała ona wówczas w mieście kościół św. Mikołaja oraz klasztor norbertanek.

Rozwój miasta jako ośrodka handlu przypada na XIII wiek. Wtedy też książę Barnim I wraz z synem Bogusławem zawarli z opatem Tomaszem z klasztoru norbertanów układ w sprawie lokacji miasta i otwarcia w nim mennicy książęcej. W dniu 6 maja 1277 roku książęta oraz opat nadali miastu prawa miejskie. Wiązał się z tym szereg przywilejów natury gospodarczej: przyznano miastu port Regoujście, prawo wolnej żeglugi na rzece Redze oraz prawo

² <http://www.trzebiatow.pl/asp/przyroda,42,,1>

obwarowania miasta murami obronnymi. W 1283 roku od księcia Bogusława IV za udział w bitwie pod Stargardem miasto uzyskało prawo do odbijania pieczęci w czerwonym wosku. Na przełomie XIV i XV wieku Trzebiatów był dużym portem i członkiem Hanzy i stan ten trwał przez najbliższy wiek. Od 1328 roku w mieście istniała szkoła średnia. Przywileje lokacyjne, a zwłaszcza jeden: do prawa żeglugi na Redze przyczyniły się nie tylko do rozwoju miasta, ale też do waśni z pobliskimi Gryficami. Również rywalizacja z Kołobrzegiem nie przyniosła miastu korzyści. Gryficzanie chcąc mieć wyłączność do prawa żeglugi pisali skargi do papieża, a gdy to nie pomogło uciekali się do napaści na Trzebiatów. Konflikt doprowadził do kilku wojen, które skończyły się dla Trzebiatowa marginalizacją jego znaczenia. Z czasem miasto podupadło będąc tylko ośrodkiem życia lokalnego. Trzebiatów oddalając się od Gryfic w XIV wieku nawiązał szerszą współpracę z coraz prężniej rozwijającym się Kołobrzegiem. W roku 1416 miasto przystąpiło do Związku Hanzetyckiego. W tym czasie Trzebiatów nawiązał szersze kontakty handlowe z wieloma miastami nadbałtyckimi, m.in. z Kopenhagą w Danii czy Gdańskiem. Od 1571 roku było miejscem targów końskich i krowich. Rozwinęło się też sukiennictwo. Rozwój miasta trwał nieprzerwanie do wieku XVI, kiedy to wskutek silnych sztormów i zapiaszczenia portu w Regoujściu żegluga na Redze stała się niemożliwa. Ostatnie towary wpłynęły do Trzebiatowa w 1826 roku. W XVI wieku Trzebiatów odegrał poważną rolę w rozwoju reformacji jako główny ośrodek działalności Jana Bugenhagena, prawej ręki Marcina Lutra. W grudniu 1534 roku w kaplicy św. Ducha odbył się sejmik stanowy, znany szerzej pod nazwą Sejmik Trzebiatowski. Podczas jego obrad książęta pomorscy zdecydowali o wprowadzeniu reformacji i przyjęciu luteranizmu jako religii panującej na Pomorzu. Tym samym odrzucono zwierzchnictwo Rzymu. Podczas wojny trzydziestoletniej w 1624 i 1627 roku, przez miasto przetaczały się armie obu walczących stron. W roku 1643 wojska carskie zdobyły i kompletnie splądrowały Trzebiatów. Po podpisaniu pokoju westfalskiego w 1648 roku miasto na prawie sto lat znalazło się w granicach Brandenburgii. W XVI wieku miasto nawiedziła fala pożarów, które zniszczyły je prawie doszczętnie. Spalony został m.in. ratusz, dwór książęcy i cegielnia. W 1761 roku Trzebiatów zdobyły wojska rosyjskie, które w tym czasie okupowały Pomorze Zachodnie. Po wyzwoleniu Trzebiatów stał się pruskim miastem garnizonowym, którym pozostało aż do II wojny światowej. W latach 1750-1790 było własnością księcia wirtemberskiego Fryderyka Eugeniusza. Za sprawą żony jego syna Marii Anny z Czartoryskich, doszło do ożywienia kulturalnego miejscowości. Dawny klasztor norbertanek, od połowy XVI wieku zamek książęcy, został z inicjatywy Czartoryskiej przebudowany w stylu klasycystycznym. Tutaj

przyszedł na świat król Fryderyk I Wirtemberski, tutaj też wychowywała się jego siostra – przyszła żona cara Pawła I, Zofia Dorota Wirtemberska. W latach 1797-1811 Trzebiatowem zarządzał gen. Gebhard von Blücher, uczestnik bitwy pod Waterloo. W 1807 roku miasto zostało zdobyte przez wojska napoleońskie. W 1824 roku przy kaplicy św. Ducha ze składek prywatnych – została ufundowana szkoła średnia dla panien Höhere Töchterschule, której celem było krzewienie edukacji wśród kobiet. W 1858 roku po reorganizacji szkolnictwa w Trzebiatowie utworzono Gimnazjum im. Jana Bugenhagena. W 1864 roku wybudowano w mieście gazownię i uruchomiono sieć gazową.

W 1882 roku miasto uzyskało połączenie kolejowe ze Szczecinem i Kołobrzegiem, co znacząco wpłynęło na ożywienie społeczno-gospodarcze Trzebiatowa. Powstały nowe zakłady produkcyjne (browar, rzeźnia, mleczarnia, garbarnia), hotele, restauracje. Druga połowa XIX wieku to także zmiany w wyglądzie architektonicznym miasta. Powstały nowe siedziby urzędów i instytucji publicznych (gmach sądu, szkoła powszechna, gimnazjum, alumnat). W 1899 roku w Trzebiatowie powstała szkoła rolnicza, jedna z nielicznych tego typu placówek na Pomorzu. Od 1873 roku miasto było siedzibą firmy Felisch & Kirchheim zajmującej się produkcją srebrnych nakryć stołowych, które były dostarczane m.in. dla szwedzkiego dworu królewskiego. Po wybudowaniu linii kolejowej do Kamienia Pomorskiego oraz rozbudowaniu sieci linii kolejki wąskotorowej (m.in. do Mrzeżyna, Rewala, Gryfic), Trzebiatów stał się węzłem komunikacyjnym i ośrodkiem administracyjno-handlowym dla okolicznych wsi i majątków ziemskich. W roku 1900 zakończono budowę Prowincjonalnego Zakładu Leczniczego dla osób psychicznie chorych. W 1903 roku natomiast otworzono prywatną klinikę dr. Evlera. Placówki te razem z funkcjonującym w mieście szpitalem powiatowym zapewniały mieszkańcom kompletną opiekę zdrowotną.

I wojna światowa przyniosła ponowny zastój w gospodarce miasta. Okres powojenny również charakteryzował się licznymi trudnościami związanymi z szalejącą w Niemczech hiperinflacją. Władze Trzebiatowa starały się ograniczyć spadek wartości pieniądza wydając własny pieniądz zastępczy, tzw. notgeldy. Istniejąca od 1901 roku szkoła podoficerska, została w 1921 roku przekształcona w Pomorską Szkołę Policyjną. W 1926 roku miasto zostało podłączone do sieci energetycznej. W miejscu spalonego młyna powstał elektrownia wodna. W latach 30. XX wieku oblicze miasta zaczęło się zmieniać. Na obrzeżach powstały nowe osiedla, przeznaczone dla niezbyt zamożnych mieszkańców. Przed II wojną światową

w Trzebiatowie została ulokowana siedziba Kreisleitungu, czyli powiatowej komórki NSDAP. Tym samym miasto odebrało Gryficom część funkcji powiatowych.

Początkowy okres II wojny światowej nie miał większego wpływu na życie mieszkańców i funkcjonowanie miasta. Wkrótce do Trzebiatowa przybywały transporty z ewakuowanymi uczniami z Herne i innych ośrodków z Zagłębia Ruhry, zagrożonych alianckimi nalotami. Jesienią 1944 roku pojawili się pierwsi uciekinierzy z Prus Wschodnich. W lutym 1945 roku mieszkańcy słyszeli już odległe wybuchy i byli świadomi zbliżającego się frontu. Rozkaz natychmiastowej ewakuacji ogłoszono dopiero rankiem 4 marca 1945 roku, kiedy to żołnierze radzieccy znajdowali się kilka kilometrów przed Trzebiatowem. Dzień wcześniej koszary opuściło niemieckie wojsko. Miasto pozostało bez obrony. Po zajęciu miasta przez wiele tygodni rabowano mienie prywatne, wywożono wyposażenie zakładów i warsztatów. Rozbierano tory kolejowe. Po dwóch miesiącach władza w mieście przekazana została w ręce Polaków. W wyniku konferencji poczdamskiej miasto, jak i część Pomorza, zostało włączone do Polski. Dotychczasową ludność stopniowo wysiedlano do Niemiec, zaś w ramach akcji repatriacyjnej w okolicy miasta została przesiedlona spora liczba mieszkańców dawnych kresów II Rzeczypospolitej, a w ramach akcji Wisła ludność ukraińska z Podkarpacia i Chełmszczyzny.

Dzisiejszy Trzebiatów, to urokliwe miasteczko nad morzem wkomponowane w zakole rzeki Regi. Z racji bogactwa zabytków miasto to nazywane bywa Kazimierzem Północy. Charakterystyczny dla Trzebiatowa jest szachownicowy układ urbanistyczny na Starym Mieście. Cały jego obszar wpisany jest do rejestru zabytków.

Trzebiatów jest miastem o pasjonującej historii związanej z dziejami Pomorza Zachodniego i Polski. O dziejach przeszłych tego miasta i okolic świadczą znakomicie zachowane i pieczołowicie odrestaurowane liczne zabytki. Miasto, z zachowaną do dziś unikalną zabudową i szachownicowym układem ulic na Starym Mieście, zostało na zlecenie Ministerstwa Kultury objęte w 1996 r. specjalnym programem rządowym pn. "Ratowanie miast historycznych" (jako jedno z 7 miast w Polsce), który ma na celu zachowanie tych bezcennych dóbr kultury. Trzebiatów stanowi przykład organizmu miejskiego o bardzo czytelnym układzie przestrzennym oraz jest świadectwem ciągłości tradycji. Przetrwały w nim historyczne dominanty zespołu miejskiego, czyli kościół pw. MNMP, ratusz i pałac

(dawny klasztor norbertanek). Miasto wyróżnia się spośród innych miast Pomorza Zachodniego, lokalizacją kościoła farnego poza strefą rynkową. Z zabudowy mieszczańskiej dotrwały do naszych czasów liczne kamienice o różnych cechach stylowych, od relikwów gotyckich po obiekty z początku XX wieku. Średniowieczna zabudowa Trzebiatowa odzwierciedlała zamożność i znaczenie miasta w okresie jego przynależności do Związku Hanzeatyckiego.

W obrębie murów obronnych leży **Stare Miasto**. Położone 10 m. n.p.m. góruje nad okolicą. Początki grodu sięgają IX wieku. 6 maja 1277 roku miasto uzyskało prawa miejskie i zaczęło się rozbudowywać. Wtedy też powstał charakterystyczny układ ulic zwany "szachownicowym". Tworzą go: 3 ulice wzdłużne (ze wschodu na zachód) i 5 poprzecznych (z północy na południe). W czasie przebudowy na przełomie XVI i XVII wieku (po wielkim pożarze) zachowano ten układ i zabudowę kamienic miejskich, które znajdują się w rynku. Ciekawostką jest fakt, że każda z kamienic ma inne wykończenie frontowe. Przetrwało wiele obiektów zabytkowych (42 są wpisane do rejestru zabytków) o czytelnym cechach stylowych - od gotyku do różnych odmian historyzmu XIX i XX wieku. Kamienice tworzą zwarte pierzeje o bogatym wystroju fasad (liczne gzymsy, lizeny, blendy itp.). Stare Miasto w Trzebiatowie zachowało niemal nienaruszony średniowieczny układ urbanistyczny, z prostokątnym rynkiem (96 x 105 m) i siatką ulic. W znacznym stopniu czytelny jest dawny podział katastralny, oparty na module pręta lubeckiego, tj. 4,5 m, gdzie szerokość frontu budynku wynosi 9 m (czyli dwa pręty). Trzebiatów jest jednym z nielicznych miast na Pomorzu Zachodnim, które w obrębie murów obronnych zachowało ponad 50% historycznej zabudowy.

W centrum rynku, otoczony z czterech stron kamienicami znajduje się **Ratusz Miejski**. Obecny Ratusz został wybudowany z cegły w 1701r., na miejscu XV-wiecznej budowli, która spłonęła w 1696 r. Ze starej zabudowy zachowały się trzy gotyckie arkady po stronie zachodniej. Ciekawostką jest niewielki dziedziniec wewnętrzny Ratusza, widoczny dopiero po wejściu do budynku (odkryto tam ślady XVI-wiecznej szubienicy). Od strony wschodniej wznosi się niewielka wieżyczka z czterotarczowym zegarem wybijającym kwadransy i godziny. Ratusz jest dzisiaj, tak jak i kiedyś, siedzibą władz gminy i miasta Trzebiatów.

Nad Trzebiatowem góruje niepodzielnie od wielu wieków wieża **kościół pod wezwaniem Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny**. Został on wybudowany w latach 1305-1370. Kościół ma 62 m długości i 28 szerokości. Wejście do niego tworzy kruchta 90. metrowej wieży, która mogła spełniać w średniowieczu rolę latarni morskiej. Mimo znacznego, bo 10-kilometrowego oddalenia Trzebiatowa od morza, do dziś jest ważnym punktem orientacyjnym. Na wysokości 2/3 wieży znajduje się taras widokowy, z którego rozciąga się wspaniały widok na okolicę. Na wieży znajdują się unikalne dzwony: bezimienny z 1399r., "Maria" z 1515r. (wielkością porównywalny z dzwonem "Zygmunta" w Krakowie) o wadze 3700 kg oraz dzwon z 1905 r. W wyposażeniu kościoła dominuje neogotyka. Do najcenniejszych dzieł sztuki należą: płyty nagrobne (w tym Arnolda Crampl z 1382r.), organy z 1848 r. oraz witraże zbudowane na polecenie króla Wilhelma I w 1867r.

Baszta Prochowa, zwana Kaszaną, powstała w trakcie budowy murów obronnych i służyła do przechowywania prochu. Zbudowana na planie koła o średnicy 4m, przykryta jest namiotowym dachem z dachówki. Związana jest z nią legenda, która wyjaśnia nazwę "Kaszana": Otóż w średniowieczu Trzebiatów, jako miasto kupieckie, miał liczne zatargi z pobliskimi miastami, w tym z Gryficami. W trakcie jednego z ataków żołnierz pełniący służbę na murach miasta strącił przez przypadek misę z gorącą kaszą na głowę jednego z atakujących, którego wrzask zaalarmował miasto i pozwolił na odparcie ataku. Z innych fortyfikacji zachowała się w Trzebiatowie duża część z 2,5km murów obronnych oraz pozostałości fosy od wschodniej strony miasta. Nie zachowała się natomiast ani jedna z 4 bram miejskich.

Pałac w Trzebiatowie w obecnej formie został wybudowany w 1682 r. Wcześniej istniał w tym miejscu gród, zamek i klasztor ufundowany dla Norbertanek w 1224 r. przez Anastazję, córkę Mieszka III Starego. Po 1750 r. Pałac był siedzibą książąt Wirtemberg. W latach 1785-1790 mieszkała tu Maria z Czartoryskich Wirtemberg, autorka pierwszej polskiej powieści romantycznej o tytule: "Malwina, czyli domysłność serca". W latach 1797-1811 mieszkał tu gen. Gebhard von Blicher - zwycięzca spod Waterloo. W następnych latach Pałac podupadł, po II wojnie były tu koszary WOP. Po remoncie w 1989 r. Pałac oddano na siedzibę Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury i Bibliotekę Miejską.

W Trzebiatowie znajduje się jeszcze wiele innych cennych zabytków, z których do najcenniejszych należą:

- ✓ Kaplica św. Gertrudy (widoczna na zdjęciu obok) z 1400r., dawniej szpital i kaplica cmentarna, dziś świątynia wiernych obrządku greckokatolickiego;
- ✓ Kaplica św. Ducha z XIV wieku (tu odbył się sejmik 1534 r. wprowadzający na Pomorzu protestantyzm) obecnie świątynia wiernych obrządku prawosławnego;
- ✓ Kościół św. Jana - świątynia wiernych kościoła ewangelicko-augsburskiego;
- ✓ Kaplica św. Jerzego - z 1307 r. - obecnie budynek mieszkalny;
- ✓ Sgraffito - wykonany techniką tynkarską na ścianie kamienicy Rynek 26 obraz słonia z 1639 r.;
- ✓ Krzyż pokutny - rzadki na Pomorzu przykład wyrażenia aktu skruchy za pomocą pomnika,
- ✓ Most nad Regą - jest jednym z najciekawszych obiektów zabytkowych w Trzebiatowie. Linię kolejową do miasta doprowadzono już w 1882 r. Most, zbudowany w 1905 r. połączył centrum miasta z dworcem kolejowym. Podstawowym materiałem konstrukcyjnym mostu jest żelbet, którego zastosowanie jest zamaskowane bogatymi elementami rzeźbiarskimi, symbolizującymi związek z wodą. Długość mostu wynosi 53,9m, a szerokość jezdni 6,1m.

III.3. Kultura, turystyka i sport w gminie Trzebiatów.

Kultura

Miasto *Trzebiatów* stanowi lokalny ośrodek kulturalny. Głównym organizatorem życia kulturalnego w mieście jest Trzebiatowski Ośrodek Kultury, który przygotowuje szereg imprez i wydarzeń kulturalnych o regionalnym znaczeniu dla gminy Trzebiatów oraz dla turystów, którzy w czasie sezonu odwiedzają miasto. Siedzibą Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury jest zabytkowy Pałac nad Młynówką, w którym mieści się Izba Regionalna, Galeria Lyonela Feiningera i Biblioteka Publiczna im. Marii Wirtemberskiej z Czartoryskich. W Izbie

Regionalnej znajdują się osadnicze oraz poniemieckie przedmioty codziennego użytku, dokumenty, narzędzia rzemieślnicze, meble, stroje oraz inne eksponaty związane z kulturą pomorską, osadniczą oraz ukraińską. W 2000 roku izba została otwarta dla zwiedzających. Obecnie składa się z dwóch ekspozycji stałych, tzw. Izby Chłopskiej, która obrazuje życie wsi pomorskiej, zarówno tej do 1945 r., jak i powojennej, osadniczej oraz saloniku mieszczańskiego, w którym zaaranżowano natomiast wygląd typowego, mieszczańskiego wnętrza z początku XX wieku.

Trzebiatowski Ośrodek Kultury - to samorządowa Instytucja Kultury w Gminie Trzebiatów, której celem jest zaspakajanie potrzeb kulturalnych i edukacyjnych mieszkańców i turystów. Instytucja promuje lokalne dziedzictwo kulturowe również w przestrzeni regionalnej ze szczególnym uwzględnieniem bogatej historii miasta i okolic. Trzebiatowski Ośrodek Kultury powstał w 1992 roku w wyniku połączenia Domu Kultury z Biblioteką Publiczną w Trzebiatowie. Jego siedzibą jest zabytkowy Pałac Książęcy nad Młynówką.

W strukturę Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury wchodzi:

- ✓ Biblioteka Publiczna im. Marii z Czartoryskich Wirtemberskiej.
- ✓ Filia biblioteczna w Gołańczy Pomorskiej.
- ✓ Muzeum Pałacowe.
- ✓ Galeria Feininger.

Przedstawiciele Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury przygotowują i realizują szereg projektów. W większości z nich wykorzystują pozyskane środki zewnętrzne.

W kalendarzu imprez dużą popularnością cieszą się takie wydarzenia jak:

- ✓ „Spotkanie Czterech Świec”.
- ✓ Ogólnopolski Dziecięco - Młodzieżowy Festiwal Piosenki „O Bursztynową Nutkę”.
- ✓ „Sąsiady” - Trzebiatowskie Spotkania Kultur.
- ✓ Trzebiatowskie Święto Kaszy.
- ✓ Seminarium naukowe „Trzebiatów – spotkania pomorskie”.
- ✓ Europejskie Dni Dziedzictwa.
- ✓ Międzynarodowe Spotkania Artystyczne.
- ✓ Konkurs literacki na najciekawszy *Limeryk o Trzebiatowie*.

W Instytucji działają różnorodne koła zainteresowań, pracownie i zespoły:

- ✓ Akademia Malucha.
- ✓ Szkoła Tańca *Iskra*.
- ✓ Mała Szkoła Muzyki.
- ✓ Koło plastyczne *Bez Ram*.
- ✓ Dyskusyjny Klub Przyjaciół Książki.
- ✓ Dyskusyjny Klub Książki.
- ✓ Chór *Cantare*.
- ✓ *Robótkowo*.
- ✓ Zajęcia wokalne.
- ✓ Piwnica artystyczna *Pod Schodami*.

Trzebiatowski Ośrodek Kultury współpracuje z przedstawicielami stowarzyszeń, organizacji i instytucji na terenie gminy, powiatu i województwa zachodniopomorskiego.

Sieć biblioteczną Miasta i Gminy Trzebiatów tworzą: Biblioteka Publiczna im. Marii z Czartoryskich Wirtemberskiej w Trzebiatowie oraz filia w Gołańczy Pomorskiej.

Kolejną instytucją działającą w obszarze kultury, oświaty, turystyki i rekreacji na terenie gminy Trzebiatów jest Klub Wojskowy 7 BOW w Trzebiatowie. Celem podejmowanych działań jest proces integracji środowiska wojskowego żołnierzy, rodzin wojskowych i pracowników wojska, byłych żołnierzy Wojska Polskiego, kombatanów i weteranów.

Turystyka

Gmina Trzebiatów stanowi ciekawe miejsce dla osób przyjezdnych, stanowi cel podróży turystycznej. Zachwyca wspaniałą, nieskażoną przemysłem przyrodą, pozwala cieszyć się czystym powietrzem i wyjątkową ciszą. Wspaniała lokalizacja gminy i przebogata przyroda stwarzają znakomite możliwości wypoczynku i relaksu. Nadmorskie położenie u ujścia rzeki Regi, czyste środowisko naturalne, interesująca szata roślinna to główne atuty gminy. Trzebiatów to bardzo atrakcyjna gmina pod względem turystycznym i krajoznawczym. Głównym jej atutem jest nadmorskie położenie. Drugą co do wielkości miejscowością w gminie jest nadbałtyckie Mrzeżyno (10 km od Trzebiatowa) z czystymi, szerokimi, a gdzieś wrecz dzikimi, plażami. Kąpielisko główne Mrzeżyna regularnie od trzech lat

otrzymuje międzynarodowy znak jakości – Błękitną Flagę. Interesującym elementem są lasy nadmorskie. Ciągną się one wzdłuż całej linii brzegowej. Najokazalsze tereny leśne występują w okolicach Mrzeżyna. Można spotkać tu wiele gatunków fauny i flory – w tym rzadkie, niespotykane gatunki jak np. żółw błotny, czy orzeł bielik. Lasy i przecinające je dukty stwarzają możliwość uprawiania w tym terenie turystyki rowerowej. Będąc w okolicach Mrzeżyno i Rogowa warto zatrzymać się nad jeziorem Resko Przymorskie. Ten płytki akwen, będący kiedyś morską zatoką nadaje się znakomicie do uprawiania sportów wodnych /nad jeziorem jest wypożyczalnia sprzętu pływającego. Na uwagę turysty powinna zasłużyć również rzeka Rega. Jest to druga, co do wielkości, rzeka na Pomorzu Zachodnim. W jej czystych wodach (I i II klasa czystości) można spotkać wiele gatunków ryb, szczególnie troć wędrowną. Brzegi rzeki, w jej górnym i środkowym biegu, są mocno zadrzewione, dlatego sprawia ona wrażenie rzeki górskiej. Rega to znakomite miejsce do uprawiania turystyki kajakowej i wędkarstwa. Na terenie Gminy Trzebiatów bazę turystyczną stanowią liczne obiekty noclegowe i gastronomiczne zlokalizowane przede wszystkim w miejscowości Mrzeżyno i Rogowo. Ponadto szeroką ofertę noclegową proponują mieszkańcy: liczne pokoje gościnne, pola namiotowe, gospodarstwa agroturystyczne oraz domki letniskowe.

Sport

Gmina Trzebiatów oferuje nie tylko wypoczynek na plaży, ale dzięki dobrze rozwiniętej bazie sportowej stawia też na aktywne spędzanie wolnego czasu. Przebywający na terenie gminy turyści mogą zauważyć wiele obiektów sportowych, które świetnie spełniają warunki do organizowania obozów sportowych i imprez rekreacyjno-sportowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Do najważniejszych obiektów sportowych w Gminie Trzebiatów należą:

Mrzeżyńskie Centrum Sportu, to wyjątkowe miejsce na mapie Gminy Trzebiatów oraz całego regionu. Zarządzane przez spółkę Zakład Gminny ‘Mrzeżyno’ Sp. z o.o. W obiektach sportowych Centrum Sportu trenują uczniowie pobliskiej szkoły, zawodnicy licznych klubów sportowych oraz mieszkańcy gminy, a dzięki całorocznej bazie hotelowej sportowcy, którzy chcą łączyć wypoczynek nad morzem z uprawianiem danej dyscypliny. **Hala widowiskowo-sportowa w Mrzeżynie** jest jednym z najnowocześniejszym tego typu obiektów w Polsce, położonym w bezpośrednim sąsiedztwie morza. Mrzeżyńska hala dysponuje: głównym boiskiem sportowym o wymiarach 24x44 m z trybunami dla 433 osób, modułową ścianą do

wspinaczki, sceną o wymiarach 12x10, oświetlenia i nagłośnienia oraz ekranem kinowym; salą kondycyjną fitness (powierzchnia 206 m²) z lustrami, pozwalającą prowadzić zajęcia taneczne oraz treningi sportów walki (mata na wyposażeniu), salą siłowni (powierzchnia 120 m²) z atlasem i sprzętem dostosowanym również dla kobiet; kortem do gry w squasha z trybuną dla 33 osób; profesjonalnym gabinetem masażu i odnowy, salą wielofunkcyjną z bufetem przystosowaną do organizacji konferencji i szkoleń na 100 osób. Kompleks sportowy wyposażony jest w zespół szatni i natrysków dla każdej z ww. sal sportowych znajdujących się na terenie obiektu. Hala w Mrzeżynie dysponuje też hotelem z 21 pokojami gościnnymi. **Stadion Miejski w Trzebiatowie.** Trzebiatów posiada stadion z dwiema płytami piłkarskimi: boisko z naturalną nawierzchnią (105x64 m) oraz Euroboisko - oświetlone, ze sztuczną nawierzchnią (100x64 m). Ponadto stadion posiada bieżnię lekkoatletyczną oraz boisko do piłki siatkowej plażowej i piłki koszykowej ulicznej oraz halę sportową o wymiarach 24x14,57 m. Ze stadionu w ciągu roku korzystają przede wszystkim gminne kluby sportowe, a w sezonie letnim i zimowym piłkarskie kluby z całej Polski przebywające na obozach sportowych w okolicznych, nadmorskich kurortach. **Przystanie kajakowe w Trzebiatowie i Mrzeżynie.** Rzeką Rega płynąca przez tereny gminy Trzebiatów uchodzi do Morza Bałtyckiego. Rega jest wykorzystywana do spływów kajakowych, począwszy od górnego jej biegu aż po ujście do morza w Mrzeżynie. W ostatnich latach na rzece, w ramach projektu "Kajakiem do morza", powstały przystanie kajakowe dofinansowane z funduszy europejskich. Na terenie przystani kajakowej w Trzebiatowie znajdują się: boisko wielofunkcyjne do gry w koszykówkę i siatkówkę o powierzchni 368 m², plac zabaw dla dzieci o powierzchni 150 m², sieć oświetlenia zewnętrznego i parking na samochody osobowe. Ponadto na terenie przystani w ramach programu „Blisko Boisko” powstało nowe boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią. Na terenie przystani kajakowej w Mrzeżynie został wybudowany budynek przystani oraz pomost pontonowy o konstrukcji plastikowo-drewnianej. Znajduje się tam także boisko wielofunkcyjne do siatkówki i koszykówki o pow. 368 m², plac zabaw dla dzieci o powierzchni 150 m², sieć oświetlenia zewnętrznego i parking samochodów osobowych. Przystań kajakowa w Mrzeżynie jest ostatnim z przystanków w podróży kajakiem do morza. **"Orlik" w Trzebiatowie.** Trzebiatów skorzystał z programu rządowo-samorządowego i przy Szkole Podstawowej nr 2 zbudował kompleks sportowy „orlik”. Zgodnie z projektem wykonano boisko o wymiarach 30x62 m z trawą syntetyczną oraz boisko wielofunkcyjne o wymiarach 30x20 m do siatkówki i piłki koszykowej. Cały kompleks jest doskonale oświetlony.

III.4. Zasoby mieszkaniowe oraz infrastruktura komunikacyjna gminy Trzebiatów.

Na terenie gminy infrastruktura budowlana różni się wiekiem, powierzchnią zabudowy, technologią wykonania, przeznaczeniem oraz wynikającą z podstawowych parametrów energochłonnością. Na terenie gminy należy wyróżnić:

- ✓ budynki mieszkalne,
- ✓ obiekty użyteczności publicznej,
- ✓ obiekty pod działalność usługowo-handlową i wytwórczą,
- ✓ obiekty pod działalność rolniczą.

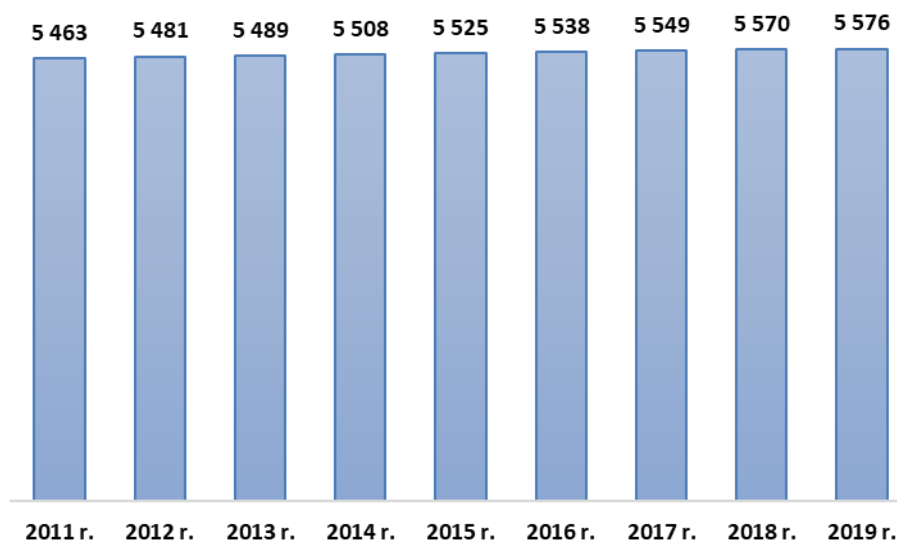
Charakter zabudowy mieszkaniowej jest niejednorodny. W ogólnej strukturze osadnictwa dominują następujące typy zabudowań:

- ✓ intensywna zabudowa jednorodzinna,
- ✓ zabudowa jednorodzinna rozproszona.

➤ Zasoby mieszkaniowe

W ostatnich latach notuje się systematyczny wzrost budownictwa jednorodzinnego. Zasoby mieszkaniowe gminy wynoszą według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2019 roku 5 576 mieszkań, których łączna powierzchnia wynosi 386 564 m². Przeciętna wielkość mieszkania to 69,3 m². W porównaniu do danych z końca 2011 roku liczba mieszkań wzrosła o 113. Jest to o 2,0% mieszkań więcej niż w roku 2011.

Rysunek 5. Liczba mieszkań na terenie gminy Trzebiatów w latach 2011 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS).

Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkaniowych. Aktualnie gminny zasób mieszkaniowy to między innymi 921 mieszkań komunalnych.

➤ **Infrastruktura komunikacyjna gminy Trzebiatów.**

Sieć drogową tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które ze względu na funkcję, jaką pełnią, dzielimy na następujące kategorie: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Drogi obsługują zarówno użytkowników transportu indywidualnego, jak i komunikację zbiorową – publiczną i prywatną. Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg znajdujących się m.in. w Gminie Trzebiatów są następujące jednostki:

- ✓ dróg wojewódzkich – Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- ✓ dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych w Gryficach,
- ✓ dróg gminnych – Burmistrz Trzebiatowa.

Według danych Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Koszalinie przez teren Gminy Trzebiatów przebiegają 3 odcinki dróg wojewódzkich o łącznej długości 46,156 km (na terenie gminy).

Przez teren Gminy Trzebiatów przebiega 10 odcinków dróg powiatowych, o łącznej długości około 66 km. Są to następujące odcinki:

- ✓ nr 0117Z - Rogozina – Sadlno – Sadlenko,
- ✓ nr 0123Z - Nowielice – Gorzysław – Bieczyno,
- ✓ nr 0124Z - Gorzysław – Roby,
- ✓ nr 0155Z - Trzebiatów – Mirosławice – Lewice – Darzewo,
- ✓ nr 0126Z - Mirosławice – Gąbin – Brojce,
- ✓ nr 0128Z - Jaromin – Siemidarżno – Paliczyno,
- ✓ nr 0130Z - Gołańcz Pomorska – Gosław,
- ✓ nr 0132Z - Sadlno – Chomętowo,
- ✓ nr 0139Z - Bieczynko – Bieczyno – Roby – Mrzeżyno,
- ✓ nr 152Z – Rogowo – Dźwirzyno.

Sieć dróg w gminie jest odpowiednio rozbudowana, jednak odcinki powiatowe i gminne charakteryzują się złym stanem technicznym. Ponadto, w gminie występuje problem uciążliwości ruchu tranzytowego, co stanowi główne wyzwanie komunikacyjne dla władz lokalnych.

Ruch samochodowy skupia się raczej na trzech drogach wojewódzkich biegnących przez gminę: 102 z Rewala, 103 z Trzebiatowa oraz 109 z Mrzeżyna. W okresie letnim zwiększa się natężenie ruchu na drogach pasa nadmorskiego, a regionalni przewoźnicy zwiększają liczbę linii łączących miejscowości nadmorskie z Trzebiatowem i Kołobrzegiem. W gminie czynna jest stacja kolejowa Trzebiatów oraz dwa przystanki osobowe Bieczyno Pomorskie, Gąbin. Przebiega przez nie linia kolejowa Koszalin – Goleniów, na której jeżdżą szynobusy na trasie Szczecin Główny – Kołobrzeg. Trzebiatów jest połączony rzeką Regą z portem w Mrzeżynie, który posiada dość ograniczone możliwości rozwoju ze względu na trudny dostęp od strony morza oraz niewielkie zaplecze. W Mrzeżynie funkcjonuje jednak przystań jachtowa, której rozbudowa, wraz z stworzeniem niezbędnej infrastruktury towarzyszącej funkcji portowej jest ponadlokalnym celem zagospodarowania przestrzennego gminy. W odległości około 70 km od miasta, znajduje się port lotniczy Szczecin – Goleniów, co stwarza możliwość dotarcia na teren gminy również drogą powietrzną.

III.5. Usługi publiczne na terenie gminy Trzebiatów (oświata, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, organizacje pozarządowe)

Oświata w gminie Trzebiatów.

Miasto obecnie pełni funkcję gminnego ośrodka oświatowego, w którym do szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019 roku uczęszczało 1125 uczniów, a do gimnazjów (ostatni rocznik) 145 uczniów. Miasto ma dwie placówki przedszkolne, które wspólne tworzą jedno przedszkole. Na terenie Gminy działają trzy szkoły podstawowe - dwie w Trzebiatowie i jedna w Mrzeżynie.

W Trzebiatowie mieści się Zespół Szkół im. Zbigniewa Herberta obejmujący: liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, zasadniczą szkołę zawodową oraz uzupełniające liceum ogólnokształcące. Drugą placówką oświatową na poziomie ponadgimnazjalnym jest Centrum Kształcenia Zawodowego należące do WZDZ w Szczecinie.

Placówki oświatowe na terenie Gminy Trzebiatów:

- Szkoła Podstawowa Nr 1
im. Jana Kochanowskiego w Trzebiatowie

ul. Kamieniecka 16, 72-320 Trzebiatów

- Szkoła Podstawowa Nr 2
im. I Armii Wojska Polskiego w Trzebiatowie
ul. Długa 11, 72-320 Trzebiatów
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Mrzeżynie
ul. Tysiąclecia 32, 72-330 Mrzeżyno
- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi im. Słonia nad Regą w Trzebiatowie
ul. Waryńskiego 7, 72-320 Trzebiatów
- Oddziały Przedszkolne przy SP2, ul. Długa 11, 72-320 Trzebiatów
- Zespół Szkół im. Zbigniewa Herberta w Trzebiatowie
ul. Plac Lipowy 15, 72-320 Trzebiatów
- Centrum Kształcenia Zawodowego
ul. Torowa 27, 72-320 Trzebiatów, Polska

W Trzebiatowie funkcjonuje także **Młodzieżowe Centrum Kariery**. Młodzieżowe Centrum Kariery (MCK) w Trzebiatowie utworzone zostało w roku 2009 w ramach projektu "OHP jako realizator usług rynku pracy" współfinansowanego z środków Unii Europejskiej. Wspólnie z Ośrodkiem Szkolenia Zawodowego (OSZ) oraz poza projektowym Młodzieżowym Biurem Pracy (MBP) wspierał młodzież w poznawaniu oraz wejściu na rynek pracy, poprzez świadczenie bezpłatnych usług w zakresie doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy i szkoleń. Od czerwca 2014 roku, po zakończeniu wspomnianego projektu oraz zmianach organizacyjnych w strukturze OHP wyżej wymienione jednostki (MCK, MBP, OSZ) działają pod jedną wspólną nazwą Młodzieżowego Centrum Kariery. Oferta Młodzieżowego Centrum Kariery skierowana jest do osób młodych w wieku 15 – 25 lat.

Na terenie sołectw funkcjonuje 18 świetlic wiejskich oraz 2 świetlice na terenie osiedla Jaromin i osiedla Mrzeżyno za Regą. Świetlica w Mrzeżynie za Regą powstała w miesiącu wrześniu 2019 r. w wyniku przeniesienia oddziału przedszkolnego do Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Mrzeżynie.

Służba zdrowia w gminie Trzebiatów.

Infrastruktura służby zdrowia jest skupiona w Trzebiatowie, gdzie znajduje się przychodnia rejonowa, a także kilka zakładów opieki zdrowotnej. W Mrzeżynie znajduje się przychodnia 117 Szpitala Wojskowego z Kołobrzegu. W Trzebiatowie czynne są 3 apteki, a w Mrzeżynie punkt apteczny. Na terenie gminy działa pogotowie ratunkowe, którego placówka mieści się w Trzebiatowie. W Gryficach znajduje się szpital wojewódzki, będący ogólnopolskim centrum leczenia poparzeń. Akcje ratunkowe na morzu kierowane są ze stacji ratownictwa morskiego Służby SAR w Kołobrzegu i Dziwnowie. Dostęp do specjalistycznej opieki w gminie Trzebiatów jest utrudniony ze względu na: nierównomierne rozmieszczenie przestrzenne placówek; gorszą komunikację pomiędzy wsiami a ośrodkami specjalistycznej opieki zdrowotnej; patologie związane z finansowaniem funkcjonowania służby zdrowia; niską świadomość – zwłaszcza mieszkańców wsi – w zakresie prewencji i profilaktyce w ochronie zdrowia.

Bezpieczeństwo publiczne w gminie Trzebiatów.

Trzebiatów jest objęty monitoringiem swoich ulic. Na terenie gminy funkcjonuje Komisariat Policji który zlokalizowany jest przy ulicy II Pułku Ułanów 4 w Trzebiatowie. Struktura organizacyjna Komisariatu zawiera:

- ✓ Kierownictwo
- ✓ Zespół Kryminalny
- ✓ Zespół Dzielnicowych
- ✓ Zespół Patrolowo-Interwencyjny

Każdy z zespołów podległych pod Komendę Główną Policji, pełni określoną rolę i czuwa nad innym aspektem zwalczania przestępczości. Oprócz działań mających na celu przeciwdziałanie przestępczości, należy zwrócić uwagę, iż każdy z zespołów ma za zadanie

zapobiegać wszelkim działaniom, które w jakikolwiek sposób zagrażają życiu lub zdrowiu mieszkańców gminy.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa także Straż Miejska, której siedziba zlokalizowana jest przy ul. Rynek 1 w Trzebiatowie.

Do zadań Straży Miejskiej należy:

- ✓ Ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych na terenie Gminy Trzebiatów.
- ✓ Czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego.
- ✓ Współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń.
- ✓ Zabezpieczanie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem.
- ✓ Ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.
- ✓ Współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych.
- ✓ Doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób.
- ✓ Informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.
- ✓ Konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb Gminy.

Na terenie gminy swoją siedzibę ma również placówka Żandarmerii Wojskowej zlokalizowana przy ulicy Zagórskiej 16 w Trzebiatowie. Terenem działania Placówki ŻW w Trzebiatowie jest głównie obszar powiatu gryfickiego. Jej głównym zadaniem jest zapewnienie przestrzegania dyscypliny wojskowej na podległym jej obszarze oraz ochrona porządku publicznego na terenach i obiektach wojskowych i w miejscach publicznych.

Zadania Żandarmerii Wojskowej:

- ✓ Zapewnienie przestrzegania dyscypliny wojskowej.

- ✓ Ochronianie porządku publicznego na terenach i obiektach jednostek wojskowych oraz w miejscach publicznych.
- ✓ Ochronianie życia i zdrowia ludzi oraz mienia wojskowego przed zamachami naruszającymi te dobra.
- ✓ Wykrywanie przestępstw i wykroczeń, w tym skarbowych, popełnionych przez osoby, w stosunku do których Żandarmeria Wojskowa jest właściwa, ujawnianie i ściganie ich sprawców oraz ujawnianie i zabezpieczanie dowodów tych przestępstw i wykroczeń.
- ✓ Zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innym zjawiskom patologicznym, a w szczególności alkoholizmowi i narkomanii w Siłach Zbrojnych.
- ✓ Współdziałanie z polskimi i zagranicznymi organami i służbami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz policjami wojskowymi.
- ✓ Zwalczanie klęsk żywiołowych, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i likwidowanie ich skutków oraz czynne uczestniczenie w akcjach poszukiwawczych, ratowniczych i humanitarnych, mających na celu ochronę życia i zdrowia oraz mienia.
- ✓ Wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach.

Żandarmeria Wojskowa wykonuje także czynności na polecenie sądu wojskowego i Prokuratora Wojskowego oraz sądu powszechnego i prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, a także organów administracji rządowej i wojskowej oraz samorządu terytorialnego w zakresie, w jakim obowiązek ten wynika z odrębnych przepisów. Szeroki zakres uprawnień w działaniach operacyjno-rozpoznawczych w znacznym stopniu wpływa na efektywność prowadzonych postępowań.

Warto podkreślić współpracę pomiędzy Policją, Strażą Graniczną, Żandarmerią Wojskową i Strażą Miejską. Współpraca służb trwa od 1998 roku w ramach Programu „Bezpieczne Miasto”, którego celem jest poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego w Trzebiatowie. Jest on całościowym planem przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania łamaniu prawa i zjawiskom z tym związanym. Program - obejmując całokształt życia publicznego - zmierza do prowadzenia działań w celu ograniczenia i wyeliminowania negatywnych zjawisk funkcjonowania Gminy Trzebiatów.

Głównym aspektem przestępczości, które w znacznym stopniu dotyka mieszkańców Gminy Trzebiatów są wszystkie przestępstwa przeciwko mieniu. Do tej grupy zalicza się szereg

przestępstw, których przedmiotem jest mienie prywatne. Podstawowymi przestępstwami przeciwko mieniu są: kradzieże, kradzieże rozbójnicze, rozbój, przywłaszczenie, oszustwo, wymuszenie czy paserstwo. Aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego w następnych latach należy wesprzeć jednostki poprzez udzielenie pomocy samorządu lokalnego i instytucji bezpośrednio z nimi współpracujących.

Organizacje pozarządowe w gminie Trzebiatów.

Na terenie gminy działają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które obok sektora publicznego i prywatnego są trzecim sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Stanowią bazę dla rozwoju lokalnych społeczności. Zrzeszają najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Stanowią znakomite uzupełnienie działań podejmowanych przez lokalne samorządy. Współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy. Na terenie gminy Trzebiatów działają stowarzyszenia i organizacje społeczne o charakterze formalnym i nieformalnym - do najważniejszych zaliczyć należy:

- ✓ Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Trzebiatowie.
- ✓ Stowarzyszenie Kobiet Po Mastektomii "Amazonki".
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna RP Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności (Mrzeżyno).
- ✓ Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości klub Abstynenta "Kotwica".
- ✓ Bałtyckie Stowarzyszenie Krótkofalowców.
- ✓ Instytut im. Św. Brata Alberta.
- ✓ Ludowy Klub Sportowy "Dragon" Nowielice.
- ✓ TKS Rega Trzebiatów.
- ✓ MLUKS Jedyńka Trzebiatów.
- ✓ Klub Sportowy "Orzeł" Mrzeżyno.
- ✓ Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.
- ✓ MLUKS "Trzebiatów".
- ✓ UKS Mrzeżyno.
- ✓ Ognisko TKKF "Fala".
- ✓ Trzebiatowski Klub Miłośników Fitness.
- ✓ Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej.

- ✓ Związek Ukraińców w Polsce - Koło Trzebiatów.
- ✓ Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Trzebiatowie.
- ✓ Klub Przewodników "Baszta Kaszana".
- ✓ Koło PTTK "Nad Regą" przy Trzebiatowskim Ośrodku Kultury.
- ✓ Koło PTTK "Wagant" przy Klubie Wojskowym w Trzebiatowie.
- ✓ Krajowe Stowarzyszenie "ARAMIS".
- ✓ Trzebiatowskie Towarzystwo Kultury.
- ✓ Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego.
- ✓ Trzebiatowskie Stowarzyszenie Siatkarskie "Nowa - Rega".
- ✓ Jeździecki Klub Sportowy AGRO - POL w Trzebiatowie.
- ✓ Związek Sybiraków.
- ✓ Polskie Stowarzyszenie Diabetyków koło w Trzebiatowie.
- ✓ Fundacja Fort Rogowo.
- ✓ Fundacja „Złoty Pociąg”.

Część z tych organizacji ma zasięg ogólnogminny, a część działa w określonych środowiskach, ale wszystkie realizują zadania służące rozwojowi gminy i najbliższego otoczenia.

III.6. Sytuacja gospodarcza w gminie Trzebiatów.

Głównymi funkcjami gminy są rolnictwo i osadnictwo; funkcja uzupełniająca - obsługa ruchu turystycznego i wypoczynku koncentruje się przede wszystkim w dwóch miejscowościach: Mrzeżynie i Rogowie. Miasto Trzebiatów jest wielofunkcyjnym, lokalnym ośrodkiem obsługi; jego podstawowe funkcje to funkcja: administracyjna, kulturalna, osiedleńcza i produkcyjna. Na terenie gminy Trzebiatów najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest działalność związana z handlem hurtowym i detalicznym oraz z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Na terenie gminy poza wieloma atrakcjami turystycznymi znajduje się liczne gospodarstwa agroturystyczne, o których informacje wraz z bazą teleadresową widnieją na stronie Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie co stanowi ważne i wiarygodne źródło dla Turystów. Gmina Trzebiatów oddaje do dyspozycji turystów blisko 7 tys. miejsc noclegowych. Okres letni cechuje wzmożona liczba turystów zwłaszcza w Mrzeżynie i Rogowie, co istotnie wpływa na

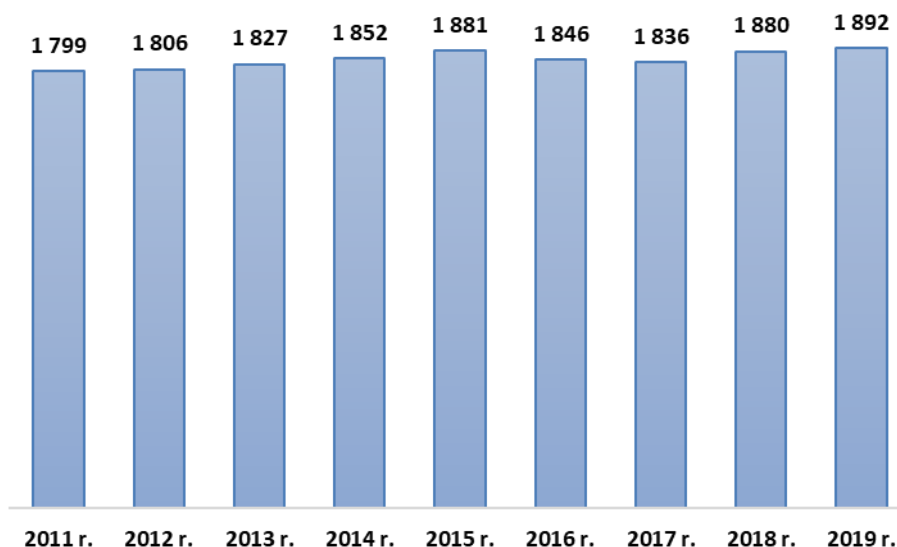
gospodarkę gminy. W Gminie Trzebiatów dominuje turystyka pobytowa połączona z turystyką krajoznawczą.

- Turystyka pobytowa – jest to część turystyki połączona z wypoczynkiem letnim. Głównym ośrodkiem skupiających w tym czasie turystów jest Mrzeżyno. Miasteczko to posiada wiele walorów, jak np.: szerokie plaże, czysta i stosunkowo ciepła woda, bogactwo terenów leśnych, z których mogą korzystać turyści przybywający tutaj na wypoczynek. Mrzeżyno dysponuje blisko 6 tys. miejsc noclegowych.
- Turystyka kulturowa – dni nie pogody w sezonie letnim sprawiają, że turyści licznie odwiedzają Trzebiatów, by tu spędzić wolny czas. Liczne zabytki, imprezy kulturalne (najważniejsze to: „SĄSIADY” – festiwal folklorystyczny oraz „Dni Trzebiatowa – ŚWIĘTO KASZY”), stanowią ciekawą propozycję dla osób pragnących połączyć wakacyjny wypoczynek z poznaniem historii i kultury regionu.
- Turystyka kajakowa – główną atrakcją dla turystów wybierających ten typ spędzania wolnego czasu są malownicze tereny Regi z unikalną przyrodą i jezioro Resko Przymorskie.
- Turystyka rowerowa i konna – gmina Trzebiatów posiada naturalne walory przyrodnicze (plaża, lasy), co sprzyja rozwojowi tych, coraz bardziej popularnych, form aktywności turystycznej. Do uprawiania turystyki rowerowej są przygotowane drogi publiczne lub tereny wzdłuż Regi i nadmorskie tereny leśne. Oprócz tego jest możliwość uprawiania turystyki konnej w stadninie w Nowielicach. Stadnina posiada odpowiednie zaplecze oraz ofertę jeździecką.
- Wędkarstwo – możemy tu mówić o wędkarstwie śródlądowym, jak też pełnomorskim. Okoliczne łowiska posiadają wody o najwyższej skali czystości, obfitujące w rzadkie gatunki ryb (najczęściej spotykane tu gatunek to troć wędowna). W związku z tym na Redze jest organizowanych wiele zawodów wędkarskich. Do najważniejszych z nich należą organizowane w marcu zawody spinningowe pt.: „TROĆ REGI”.

Według danych GUS na koniec 2019 roku na terenie gminy Trzebiatów funkcjonowały 1 892 podmioty gospodarcze, w tym 159 spółek (56 spółek handlowych, 51 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz 102 spółki cywilne). Jednoosobową działalność gospodarczą prowadziło 1 431 osób. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat ulega systematycznemu i dynamicznemu wzrostowi. W porównaniu do danych z 2011 roku liczba podmiotów zwiększyła się o 93, co stanowi przyrost na poziomie 5,2%. Przedstawiony

wykres ukazuje rozkład liczby przedsiębiorstw na przestrzeni ostatnich lat oraz dynamikę wzrostu liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Trzebiatów.

Rysunek 6. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Trzebiatów w latach 2011 – 2019 (źródło: opracowanie własne, dane GUS)

Opierając się na danych ze spisu REGON na dzień 31.12.2019 roku w ramach sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności widać wyraźnie, iż największy odsetek przedsiębiorstw w gminie Trzebiatów stanowią firmy działające w branży: handel detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, budownictwo, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, przetwórstwo przemysłowe oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Poniższa tabela przedstawia rozkład wszystkich podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w gminie Trzebiatów.

Tabela 4. Branże i liczba podmiotów w gminie Trzebiatów na dzień 31.12.2019 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Sekcja PKD	Liczba podmiotów
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	418
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	265
Sekcja F – Budownictwo	223
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	221
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	132
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	118
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	100
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	95
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	79
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	52
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	42
Sekcja P – Edukacja	40
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	40
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27
Sekcja J - Informacja i komunikacja	23
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze	3

W Gminie Trzebiatów dominują przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (w tym mikroprzedsiębiorstwa). Na dzień 31.12.2019 roku odnotowano 1 845 takich podmiotów gospodarczych co stanowiło – 97,5%. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników to – 42. Na terenie gminy Trzebiatów odnotowano 4 podmioty zatrudniające od 50 do 249 pracowników oraz 1 przedsiębiorstwo zatrudniające powyżej 250 pracowników.

IV. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.

Poniżej przedstawiono informacje, które pozyskane zostały z instytucji mających swoją siedzibę na terenie gminy Trzebiatów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, w tym problemów uzależnień. Zasadnicze badania opinii mieszkańców gminy Trzebiatów oraz uczniów poprzedzone zostały analizą danych zastanych. Analiza kluczowych problemów społecznych została dokonana na podstawie analizy dokumentów zastanych. Jednym z głównych założeń niniejszej diagnozy było przedstawienie kluczowych problemów związanych ze sferą socjalną społeczności lokalnej gminy Trzebiatów. Pomoc i wsparcie w gminie Trzebiatów z zakresu realizacji zadań wynikających z ustaw w 2019 roku uzyskało 777 osób, co stanowiło 5,1% wszystkich mieszkańców gminy. W gminie Trzebiatów najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, alkoholizm, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W dalszej części opracowania omówiono najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy Trzebiatów wraz z liczbą rodzin objętych pomocą i wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie w 2019 roku.

Długotrwała lub ciężka choroba

Hasło Światowej Organizacji Zdrowia: „Zdrowie zaczyna się w domu” podkreśla rolę rodziny w kształtowaniu i ochronie zdrowia jej członków. Rodzina jako podstawowa jednostka społeczna jest współodpowiedzialna za zdrowie swoich członków, ponieważ stanowi jedną z najstarszych i najsilniejszych struktur społecznych. Jej członków wiążą bowiem cechy genetyczne, środowiskowe i obyczajowe. Zdrowie rodziny jest pojęciem znacznie szerszym niż suma zdrowia jej członków. Uwzględnia bowiem rolę oddziaływania psychologicznego, społecznego i zdrowotnego między sobą, w tym zależności zachodzące między poszczególnymi członkami. Rola rodziny w podnoszeniu poziomu zdrowia zależy od kompleksu czynników wewnątrz i zewnątrz rodziny. Czynniki wewnątrzrodzinne sprzyjające spełnieniu tej ważnej funkcji to odpowiednie uwarunkowania osobowościowe jak: wykształcenie, wspólny system wartości, pozytywny stosunek do problemów opieki zdrowotnej i czynny udział w wykonywaniu zaleceń służby zdrowia. Do czynników

zewnątrznych należy zaliczyć te, które umożliwiają aktywne działania rodziny na rzecz zdrowia. Najistotniejsze to: zaspokojenie potrzeb socjoekonomicznych, odpowiednie warunki mieszkaniowe, ustawodawstwo na rzecz rodziny, dostęp do opieki zdrowotnej, system kształcenia, kultura zdrowotna. Do zagrożeń zdrowotnych rodziny należy zaliczyć zagrożenia ekologiczne związane z miejscem pracy, zamieszkania czy nauki; brak dostępu do informacji; nadmiar uwagi skierowany na własny organizm i wycofanie się z ról społecznych, których podjęcia czy dalszego odgrywania oczekuje rodzina; degradacja żywicieli rodziny (alkoholizm, narkomania, lekomania); negatywne skutki leczenia, higieny ciąży.

Długotrwała lub ciężka choroba jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyła 214 rodzin z terenu gminy Trzebiatów.

Niepełnosprawność

Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych w Polsce służy ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa definiuje osoby niepełnosprawne jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej wymagającą niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, za którą uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych. Ustawa stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań (organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych) zmierzających do osiągnięcia przy współudziale tych osób możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Osoby niepełnosprawne to także te które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia. Z tytułu niepełnosprawności osoby mogą ubiegać się o: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek stały wraz z ubezpieczeniem zdrowotnym, zasiłek celowy, zasiłek okresowy, specjalny zasiłek celowy. **Niepełnosprawność jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyła 136 rodzin z terenu gminy Trzebiatów.**

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących składników warunkujących patologię życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji. „Ubóstwo” - to termin, który funkcjonuje w świadomości społecznej jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda, niedostatek. Idąc dalej - ubóstwo można zdefiniować także jako „stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej”. W terminologii pedagogiki społecznej funkcjonują, poza tym dwa rodzaje ubóstwa: absolutne (bezwzględne) i względne. Pierwsze z nich rozpatrywane jest w znaczeniu węższym i szerszym. W ujęciu węższym - ubóstwo absolutne oznacza stan niezaspokojenia minimalnych potrzeb biologicznych, zaś w szerszym - jest określane jako stan niezaspokojenia potrzeb uznanych w danym społeczeństwie i w danym czasie za minimalne. Nieco inne stanowisko przyjmują zwolennicy interpretacji ubóstwa jako zjawiska względnego, bowiem łączą je z nadmiernymi rozpiętościami w poziomie życia. Powyższe

słowa potwierdzają opinię, że zdefiniowanie ubóstwa nie należy do rzeczy łatwych, podobnie jak określenie wielu innych zjawisk społecznych. Trudno oddzielić od siebie przyczyny i konsekwencje ubóstwa, gdyż zjawisko to ma charakter przyczynowo - skutkowy. Wzrost ilościowy i jakościowy tej patologii polega na wzajemnym oddziaływaniu na siebie przyczyn i skutków naprzemiennie. Ze względu na etiologię, pochodzenie i podłoże, ubóstwo dzieli się najczęściej w literaturze na zawinione i niezawinione. Pierwsze z nich - ubóstwo zawinione - jest udziałem m.in. ludzi z tzw. marginesu społecznego, czyli alkoholików, narkomanów, osoby, które nigdy nie pracowały, bo odznaczają się chroniczną niechęcią do pracy, itp. Z kolei na ubóstwo niezawinione cierpią takie osoby jak: emeryci, renciści, osoby z rodzin niepełnych, rolnicy. W dobie przemian gospodarczych do grupy tej dołączyła także rzesza bezrobotnych. Obok tego podziału mówi się także często o indywidualnej lub społecznej genezie ubóstwa, gdzie odchodzi się nieco od wartościowania i oceniania, czy jest to ubóstwo zawinione, czy też nie. Pojęcie ubóstwa powstałego na drodze indywidualnych sytuacji życiowych obejmuje takie aspekty jak: wielodzietność; uzależnienia (zwłaszcza narkomania i alkoholizm); niepełnosprawność fizyczna, psychiczna, umysłowa; samotność (zjawisko szczególnie częste wśród emerytów i rencistów posiadających niskie uposażenia finansowe); wychowywanie się w rodzinach niepełnych i rozbitych; niski status wykształcenia prowadzący do bezrobocia; przewlekła choroba; inne przeżycia (np. śmierć kogoś bliskiego) utrudniające aktywne i prawidłowe funkcjonowanie. Warto też zauważyć, że w wielu przypadkach problemy te nie występują pojedynczo, ale zespołowo nawarstwiając się stawiają jednostkę w bardzo niekorzystnej sytuacji. **W 2019 roku ubóstwo jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyło 77 rodzin z terenu gminy Trzebiatów.** Skala problemu ubóstwa w gminie Trzebiatów ulega stopniowemu zmniejszeniu, niemniej jest to nadal jeden z ważniejszych i aktualnych problemów społecznych.

Uzależnienia

Profilaktyka uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych na terenie gminy prowadzona jest za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzebiatowie, placówek oświatowych i lokalnych instytucji kultury. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjuje

działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Tabela 5. Liczba osób zaproszonych na posiedzenie komisji (w związku z wpłynięciem do komisji wniosków), liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych sądowych, liczba spraw skierowanych do Sądu w latach 2017 – 2019.

Lata	Zaproszeni na posiedzenie komisji (w związku z wpłynięciem do komisji wniosków)	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych sądowych	Liczba spraw skierowanych do Sądu
2017	95	11	7
2018	164	19	13
2019	112	29	11

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie z powodu alkoholizmu w 2019 roku udzielił pomocy socjalnej i wsparcia 67 rodzinom.

Bezrobocie

Bezrobocie jest problemem społecznym, który często generuje inne problemy takie jak alkoholizm, przemoc czy w skrajnych przypadkach bezdomność. Rodziny/ osoby dotknięte bezrobociem z reguły charakteryzują się brakiem kwalifikacji zawodowych a co za tym idzie niskim wykształceniem. Ubożenie rodziny często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny. Pomimo zmniejszającej się liczby osób bezrobotnych, na terenie gminy Trzebiatów występuje duży procent osób pracujących w „szarej strefie”. W roku 2019 stopa bezrobocia dla gminy Trzebiatów kształtowała się na poziomie od 3,8% do 4,5%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Trzebiatów na dzień 31.12.2019 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gryficach wynosiła 329 osób, w tym 226 osób stanowiły kobiety, a 103 osoby to mężczyźni. Liczba osób długotrwale bezrobotnych to 92 osoby. Należy zwrócić uwagę, iż w ostatnich latach sytuacja na rynku pracy zarówno w skali mikro (w obrębie powiatu) jak i w skali makro (w obrębie województwa i całego kraju) uległa zdecydowanej poprawie. Ożywienie gospodarcze spowodowało zwiększenie liczby ofert pracy, co znacząco wpłynęło na spadek stopy bezrobocia. Obecnie w rejestrach urzędu pracy pozostają głównie osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby, które nie są zainteresowane

aktywnością zawodową tylko możliwością skorzystania z ubezpieczenia zdrowotnego przysługującego zarejestrowanym osobom bezrobotnym. W roku 2019 zaobserwować można było znaczną tendencję zatrudniania przez Polskich przedsiębiorców pracowników z Ukrainy. Pomimo takiej tendencji mieszkańcy mieli możliwość podjęcia aktywizacji zawodowej w ramach prac społecznie – użytecznych i w Centrum Integracji Społecznej. Poniżej przedstawiono wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Warto zauważyć, że od 2014 roku wskaźnik wykazuje tendencję spadkową, by w 2019 roku osiągnąć poziom 24,0%.

Tabela 6. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej - stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Rok	Wskaźnik
2014	62%
2015	59%
2016	34%
2017	43%
2018	34%
2019	24%

Pomimo znaczącego obniżenia się liczby bezrobotnych w gminie problem ten nadal pozostaje ważną przesłanką do przyznawania pomocy. Gmina Trzebiatów w ramach prowadzonych działań przeciwdziałania bezrobociu prowadzi we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gryficach programy aktywizujące osoby bezrobotne. W ramach tych działań prowadzone są staże, prace interwencyjne, roboty publiczne oraz prace społecznie – użyteczne. **Bezrobocie było powodem przyznania pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej dla 56 rodzin w gminie Trzebiatów.**

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne

i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych lub nie potrafią pomóc, gdyż same nie posiadają właściwych wzorców. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione „same sobie” większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku. Częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem. Problemy opiekuńczo - wychowawcze, przemoc w rodzinie, konflikty międzypokoleniowe wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych a dla dorosłych ofiar rodzinnej przemocy są powodem szukania schronienia i porad w placówkach i organizacjach pomocowych. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo -wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób. Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci trwale lub przejściowo szans wychowywania we własnej rodzinie ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych co niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. **Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyła 52 rodzin z terenu gminy Trzebiatów.**

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc charakteryzuje się tym, że jest:

- ✓ intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- ✓ siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą,
- ✓ narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności, godności, szacunku itp.)
- ✓ powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody, niekiedy zagraża jej życiu.

Przemoc domowa nie dotyczy wyłącznie rodzin ubogich lub tych rodzin, w których występuje problem alkoholizmu. Problem przemocy w rodzinie jest trudny do zdiagnozowania co związane jest z niezgłaszaniem takich zjawisk. Na terenie gminy Trzebiatów funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na podstawie porozumienia różne służby i instytucje powołano do realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie opracowanym w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenia Rady Ministrów w/s procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zapewnienie efektywnej współpracy kręgu instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Trzebiatów. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego m.in. mają na celu:

- ✓ zatrzymanie przemocy w rodzinie
- ✓ zapewnienie bezpieczeństwa poszczególnym członkom rodziny
- ✓ przywrócenie godności osobom słabszym narażonym na skrzywdzenie
- ✓ inicjowanie interwencji wobec sprawcy przemocy – rozmowy, które pokazują skutki i konsekwencje stosowania przemocy
- ✓ inicjowanie interwencji kryzysowej – pomoc w odzyskaniu mocy i kontroli
- ✓ zaplanowanie działań w dalszej perspektywie, aby zmniejszyć szkody wynikające z doświadczania przemocy
- ✓ zmianę sytuacji prawnej – działania prawne podejmowane są przez klienta i instytucje.

Wymienione działania prowadzone są w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”.

Bardzo ważnym programem w zakresie przeciwdziałania przemocy w gminie Trzebiatów jest *Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Trzebiatów na lata 2014 – 2020*. Program ten obejmuje systematyczne zbieranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie, organizowanie akcji

informacyjno- edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie w formie spotkań, szkoleń, dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych. Ważnym elementem Programu jest interwencja kryzysowa skierowana zarówno do osób dotkniętych przemocą w rodzinie jak i osób stosujących przemoc oraz świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej osobom uwięzłym w przemoc domową oraz w problemy współistniejące. **W 2019 roku przemoc w rodzinie jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczył zaledwie 2 rodzin z terenu gminy Trzebiatów.** Warto zwrócić uwagę, iż dane statystyczne nie obrazują stanu faktycznego. Przemoc w rodzinie należy do zjawisk, w których obiektywna diagnoza społeczna jest utrudniona. Złożony kontekst czynników kulturowych i społecznych sprawia, że źródła informacji o problemie ukazują jedynie fragment rzeczywistego obrazu zjawiska. Skalę zjawiska przemocy w rodzinie jest niezwykle trudno oszacować, ponieważ nie wszystkie akty przemocy oraz sytuacje przemocowe są ujawniane.

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące działań podjętych w 2019 roku w ramach *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020* – dane pochodzą ze sprawozdania z realizacji Programu.

Cel 1. Podniesienie skuteczności i efektywności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – działanie ciągłe.

Zadania	Wskaźniki	2018	2019
Budowanie przez Zespół Interdyscyplinarny systemu zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	7	5
	- liczba powołanych grup roboczych	30	42
	- liczba wszczętych procedur NK	51	63
	- liczba opracowanych planów pomocy	49	57
	- liczba zakończonych procedur NK	49	61
	- liczba spotkań grup roboczych	111	158
	- liczba osób objętych programem korekcyjno – edukacyjnym	Zgłoszeni nie podjęli zajęć	Zgłoszeni nie podjęli zajęć

Działania realizowane w 2019 roku w obszarze przemocy w rodzinie na terenie gminy Trzebiatów – dane

- W roku 2019 obserwuje się ponad 20% wzrost wszczętych procedur Niebieskiej Karty w odniesieniu do poprzedniego roku sprawozdawczego. Między innymi świadczy to o zwiększającej się świadomości mieszkańców gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy i konieczności reagowania na krzywdę drugiego człowieka. Równocześnie nastąpił 30 % wzrost powołanych grup roboczych. Zwiększenie podyktowane jest liczbą wszczętych procedur oraz potrzebą zabezpieczenia rodzinie zindywidualizowanego planu pomocy. Jednocześnie obserwuje się ponad 30% wzrost posiedzeń powołanych grup roboczych, spotkanie trwa od 30 minut do 1,5 godziny i liczy od 3 do 6 członków. Również te działania realizowane są nieodpłatnie. Wykonywana praca przez członków grup roboczych jest nieodpłatna.
- W 2019 roku w 57% Niebieska Karta realizowana była w rodzinach z dziećmi.
- W 2019 roku 18 wszczętych procedur prowadzonych było przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego przy współpracy pracowników socjalnych z OPS Trzebiatów, dzielnicowych z Komisarzatu Policji w Trzebiatowie jak również przedstawicieli GKRPA w Trzebiatowie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura obejmuje opracowanie planu pomocy dla całej rodziny, z uwzględnieniem działań dla osób stosujących przemoc w rodzinie, łącznie wypełnienie trzech Niebieskich Kart. Grupy robocze zajmują się rozwiązywaniem problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach, według procedury Niebieskiej Karty. Dokonują analizy sytuacji rodzinnej - wypełniając formularz NK – C, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą. Grupa robocza bądź członkowie Zespołu prowadzą pełną dokumentację sprawy poprzez prowadzenie stałego monitoringu w rodzinie, sporządzanie notatek służbowych, oraz protokołów. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Członkowie Zespołu i grup roboczych ściśle współpracują z zawodową służbą kuratorską. Przedstawiciele powyższych służb podejmują również działania interwencyjne w uzasadnionych przypadkach, gdzie diagnozowane zostaje bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia.

- Monitorowanie środowisk, w których zdiagnozowano przemoc w rodzinie.
- Zabezpieczenie dzieci i młodzież uwikłanych w przemoc w rodzinie pomocą psychologiczno – pedagogiczną, zajęciami korekcyjno – kompensacyjnymi i socjoterapeutycznymi.
- Prowadzenie procedur zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Zamieszczenie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej stałej informacji dotyczącej działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, prowadzone są dwa biuletyny informacyjne: dla osób doznających przemocy oraz dla osób stosujących przemoc, które zawierają niezbędne informacje danych teleadresowych podmiotów, jednostek i organizacji świadczących pomoc w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jednocześnie w zakładce aktualności załączane są bieżące działania podejmowane z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przekazywane również do zamieszczenia na stronę UM. Informacje w zakresie przedmiotowego zagadnienia zamieszczane są na tablicy informacyjnej w OPS.

Cel 2. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielania wsparcia osobom rodzinom dotkniętym przemocą.

Zadania	Wskaźniki	2018	2019
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia ofiarom przemocy	- liczba konsultacji w ramach prowadzonego poradnictwa	1223	1442
	- liczba podmiotów prowadzących poradnictwo	1	1
	- liczba grup wsparcia	3	3
	- liczba wszczętych procedur NK (jedorazowo),	49	60
Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej			
	- liczba postępowań z art.11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	0	1
	- liczba osób, którym udzielono schronienia,	0	0
	- liczba osób, którym udzielono pomoc pieniężną z OPS	14	2
Zapewnienie wsparcia dla sprawców przemocy			
	- liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnych,	0	0

	- liczba osób wskazanych jako sprawcy przemocy korzystających z poradnictwa	21	24
--	---	-----------	-----------

- Pomoc osobom uwięzonym w przemoc w roku 2019 zapewniał Punkt Specjalistycznego Wsparcia dla Ofiar Przemocy mieszczący się przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.
- W 2019 roku przeprowadzono 319 konsultacji i porad indywidualnych: 54 kobiety, 13 mężczyzn i 6 dzieci, dyżur specjalisty przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbywa się raz w tygodniu w godz. od 14.00 do 17.00.
- W roku 2019 prowadzona była raz w tygodniu grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie od godz. 17.00 do 18.30, w której uczestniczyło od 5 do 10 osób.
- W roku 2019 prowadzony był przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego (specjalisty przeciwdziałania przemocy w rodzinie) dyżur w każdą środę od 15.30 do 16.30.
- Osoby uwięzane w przemoc w rodzinie korzystają z nieodpłatnego wsparcia specjalistycznego przy Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym: prawnego, psychologicznego i terapeutycznego.
- W 2019 roku udzielono 176 konsultacji prawnych osobom z problemem przemocy w rodzinie.
- W 2019 roku udzielono 26 konsultacji terapeutycznych w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym osobom z problemem przemocy w rodzinie.
- W roku 2019 nastąpił znaczny spadek liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, gdzie przesłanką przyznania pomocy był problem przemocy w rodzinie. Obraz taki wskazuje na poprawę sytuacji materialnej gospodarstw domowych oraz zmianę potrzeb i oczekiwań adresatów.
- Osoby wskazane jako sprawcy przemocy nie podejmują uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych, zabezpieczanych przez powiat. W związku z tym na rok 2020 zabezpieczone zostały środki finansowe w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na realizację warsztatów interdyscyplinarnych dla sprawców nadużyć w rodzinie. Obecnie doraźne konsultacje specjalistyczne zabezpiecza PIK.

Cel 3. Podnoszenie świadomości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Zadania	Wskaźniki	2018	2019
Edukacja społeczna i profilaktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba przeprowadzonych zajęć profilaktycznych	129	185
	- liczba podjętych akcji rozpowszechniania ulotek	5 akcji	6 akcji

- Oddziaływania edukacyjno – profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży:
- ✓ przeprowadzenie akcji „Rodzina na Tak”,
- ✓ przeprowadzenie akcji „Nie odwracaj wzroku – stop przemoc”,
- ✓ akcja w ramach „Ogólnopolskiego dnia bez przemocy”
- ✓ przeprowadzenie akcji _ Hejt i mowa nienawiści”
- ✓ warsztaty „Stop mowie nienawiści”,
- ✓ cykl warsztatów „Złość i agresja – jak rozwiązać konflikt bez przemocy”,
- ✓ uczestnictwo w ogólnopolskiej kampanii ZTU „Chce mi się Chcieć”,
- ✓ profilaktyka uniwersalna realizacja programu „Unplugged”,
- ✓ cykl warsztatów „Jak być asertywnym”,
- ✓ warsztaty „Ja jako część grupy”,
- ✓ warsztaty „Jak być tolerancyjnym”,
- ✓ cykl warsztatów „Diament – co znaczy być zdrowym emocjonalnie”
- ✓ realizacja programu autorskiego dla najmłodszych „Cyberprzemoc”
- ✓ warsztaty profilaktyczno – teatralne,
- ✓ lekcje wychowawczo – edukacyjne,
- ✓ warsztaty socjoterapeutyczne,
- ✓ zabezpieczenie kolonii profilaktycznej
- ✓ realizacja projektu „Czarkam”,
- ✓ projekt „Artrzebiatów”,
- ✓ wycieczka,
- ✓ mikołajki.

Prowadzenie edukacji społecznej poprzez rozpowszechnianie ulotek, broszur, plakatów, zamieszczanie informacji na stronach internetowych, realizacja akcji skierowanych do mieszkańców gminy. Prowadzenie biuletynu informacyjnego na stronie OPS.

Cel 4. Podnoszenie i doskonalenie umiejętności osób realizujących zadanie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej

Zadania	Wskaźniki	2018	2019
Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba szkoleń, konferencji, warsztatów	5	7
	- liczba spotkań grup zawodowych	2	9

- Wypracowana współpraca interdyscyplinarna zapewnia komfort pracy w trudnym obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego są spotkaniami przedstawicieli jednostek i instytucji, którzy podejmują aktywne działania w zakresie wszelkich kryzysów lub zagrożeń. Odbывające się od dwóch lat spotkania przedstawicieli pomocy społecznej i oświaty pozwalają na zdiagnozowanie bieżących problemów dotyczących dzieci i młodzieży oraz wypracowanie metod pracy i działań. Przepływ informacji i wypracowane zasady współpracy pozwalają na uzyskanie oczekiwanych efektów podejmowanych wspólnie działań i przedsięwzięć.
- Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych podnosili swoje kwalifikacje w ramach szkoleń resortowych. Jeden członek Zespołu odbył kurs podnoszący kwalifikacje zawodowe w obszarze pracy z osobami stosującymi przemoc. Zabezpieczenie szkolenia pozwoliło na realizowanie w 2020 roku warsztatów interdyscyplinarnych dla sprawców stosujących nadużycia w rodzinie. Przewodniczący Zespołu uczestniczył w konferencji podsumowującej pracę zespołów na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Problemy ludzi starszych

W chwili obecnej mamy do czynienia z powolnymi, choć nieuniknionymi, przemianami i przeobrażeniami struktury społeczno-demograficznej naszego kraju. Z jednej strony wydłuża się średnia długość życia, poprawia przeciętny stan zdrowia, rozwijają się możliwości medycyny. Z drugiej strony spadają wskaźniki dzietności, zmniejsza się udział pokoleń młodszych - przedprodukcyjnych, a rośnie udział pokoleń starszych - poprodukcyjnych. Obecnie kategoria wiekowa 60+ stanowi 22,9% ogółu ludności Polski. Na opisany powyżej proces starzenia się ludności nakłada się także zjawisko transformacji

społeczno-gospodarczej. Na terenie gminy Trzebiatów według danych na koniec 2019 roku, mieszkało 3 181 osób w wieku powyżej 60 lat, odsetek mieszkańców w wieku powyżej 60 lat stanowi 20,7% wszystkich mieszkańców gminy Trzebiatów. Starzenie się społeczeństwa oraz problemy ludzi starszych są coraz ważniejszym problemem społecznym, który w kolejnych latach będzie przybierał na znaczeniu. W związku ze zmianami demograficznymi i procesem starzenia się społeczeństwa, konieczne będzie podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania najważniejszych problemów ludzi starszych. Starzenie jest naturalnym procesem rozwojowym i stanowi jeden ze stadiów życiowych człowieka, który nie może być ani cofnięty ani też odwracalny. Starzenie ma ogromne znaczenie w sensie indywidualnym, społecznym i ekonomicznym. Jeszcze niedawno starzenie postrzegane było, jako całkowita utrata zdrowia czy też niedołęstwo. Aktualnie często wysoka aktywność społeczna osób starszych, wskazuje na możliwości w zakresie dalszego kierowania własnym rozwojem. Zmiany postaw społecznych wobec starości przyczyniły się do wytyczenia nowych kierunków polityki społecznej, realizowanej wobec osób starszych. Zwłaszcza w kontekście prognoz demograficznych wskazujących, na stały procentowy wzrost osób w starszym wieku wśród populacji. Efektem tej zmiany jest przeniesienie akcentu ze sprawowania opieki nad tą grupą społeczną, na rzecz dostarczenia im takiej pomocy, która pozwoliłaby utrzymywać jak najdłużej aktywność społeczną. Podstawową ideą tak rozumianej pomocy jest wsparcie społeczne. W związku z powyższym konieczne jest podejmowanie odpowiednich działań ukierunkowanych na tą grupę społeczną. W pomoc osobom starszym, szczególnie tym wymagającym pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnacyjną włącza się Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie. Usługi opiekuńcze oferowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywane są w miejscu zamieszkania osób samotnych, które ze względu na wiek lub choroby wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Dla osób zdrowych, które wymagają innej pomocy np.: przy wypełnianiu dokumentów pracownicy OPS w Trzebiatowie świadczą pracę socjalną. Wsparciem objęte są wszystkie osoby niepełnosprawne oraz długotrwale chore. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Trzebiatów wynosiła w 2017 roku - 104 osoby, w 2018 roku - 84 osoby, natomiast w 2019 roku - 88 osób.

V. Pomoc społeczna w gminie Trzebiatów. Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast). Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Na terenie gminy Trzebiatów zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej. W prowadzeniu postępowań w sprawie udzielenia świadczeń z pomocy społecznej ustala się właściwość miejscową gminy według miejsca zamieszkania osoby. Wniosek o udzielenie pomocy może złożyć osoba zainteresowana, jej przedstawiciel ustawowy albo inna osoba, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. U osób i rodzin ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy. Przyznanie lub odmowa udzielenia świadczeń z pomocy społecznej następuje w drodze decyzji administracyjnej, od której przysługuje prawo odwołania.

Świadczeniami z pomocy społecznej są:

- 1) świadczenia pieniężne, m.in.:
  - a) zasiłek stały
  - b) zasiłek okresowy,
  - c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
  - d) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- 2) świadczenia niepieniężne, m.in.:
  - a) praca socjalna,
  - b) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
  - c) składki na ubezpieczenie społeczne,
  - d) sprawienie pogrzebu,
  - e) schronienie,
  - f) posiłek,

- g) niezbędne ubranie,
- h) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- i) pobyt i usługi w domach pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2018 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nieprzekraczający kwoty 701 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – kwoty 528 zł, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15. Rada Gminy w drodze uchwały może podwyższyć kwoty uprawniające do zasiłku okresowego i celowego. Na podstawie art. 7 ustawy, „pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

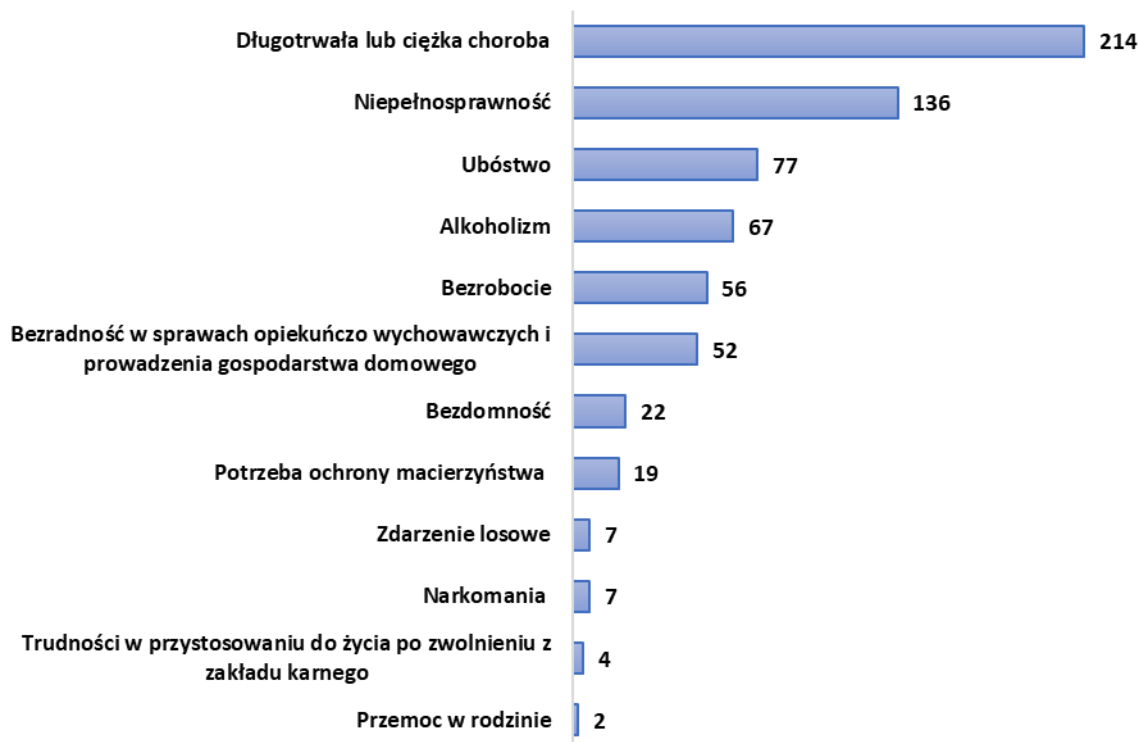
1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. (uchylony),
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomani,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej”.

V.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Trzebiatów. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej.

Dokonując szczegółowej analizy problemów osób korzystających z pomocy społecznej obserwujemy różnorodność potrzeb społecznych dotyczących kwestii zatrudnienia, problemów zdrowotnych czy procesu starzenia się społeczeństwa, które korelują z poziomem życia mieszkańców. Według danych na niezmiennym poziomie pozostaje liczba osób i rodzin długotrwale korzystających z pomocy społecznej pobierających stałe lub okresowe świadczenia. Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Trzebiatów są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie (pomimo znaczącego obniżenia się liczby bezrobotnych w gminie), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność) oraz alkoholizm. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają takie same. Warto jednak zauważyć, że w okresie ostatnich lat zmienia się ranga i znaczenia wielu problemów społecznych kwalifikujących się do uzyskania pomocy z ośrodka pomocy społecznej, dlatego konieczne jest nieustanne monitorowanie skali problemów społecznych i odpowiednie dobieranie instrumentów służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu w stosunku do aktualnych problemów.

Rysunek 7. Najważniejsze powody przyznania pomocy. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy w 2019 roku. (Opracowanie na podstawie danych OPS Trzebiatów)

V.2. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie realizując ustawowe zadania własne gminy przyznaje i wypłaca zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, specjalne zasiłki celowe. Do jego zadań własnych należą także: usługi opiekuńcze, zasiłki z tytułu zdarzenia losowego, dożywianie dzieci w szkołach, sprawianie pogrzebu, kierowanie do domów pomocy społecznej, składki na ubezpieczenia zdrowotne. Z danych statystycznych i sprawozdań OPS w Trzebiatowie wynika, że liczba klientów zgłaszających się o różne formy pomocy zmalała w stosunku do ubiegłego roku. W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie udzielił pomocy i wsparcia 777 osobom, natomiast w 2018 roku 887 osobom. W 2019 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie przeprowadzili 416 wywiadów środowiskowych – o 24 mniej niż w 2018 roku. W 2019 roku OPS w Trzebiatowie przyznał i wypłacił zasiłki okresowe 52 osobom, a liczba świadczeń w tym zakresie wyniosła 137. Zadaniem własnym gminy jest także wypłacanie zasiłków celowych, w tym zasiłków celowych specjalnych. W 2019 roku wypłacono zasiłki celowe dla 103 osób. W ramach zadań zleconych gminie w 2019 roku wypłacono zasiłki stałe dla 118 osób – liczba świadczeń wynosiła 1 256.

Praca socjalna

Bardzo ważne i istotne miejsce w ustawie o pomocy społecznej odgrywa praca socjalna. Jest to zespół powiązanych ze sobą i umiejętnie zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Mechanizm polityki społecznej służy rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy. To działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Celem pracy socjalnej jest pomoc w nauczaniu się samodzielności. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji:

- ✓ ratowniczą - jest mechanizmem ratującym jednostki i rodziny w sytuacjach kryzysowych,
- ✓ wspierającą - w edukowaniu do samodzielności w rozwiązywaniu własnych

problemów,

- ✓ profilaktyczną - w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- ✓ partycypacyjną - budującą lokalne powiązania i koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz angażującą środowiska do współdziałania.

Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwościami rozwiązywania problemów, udziela porad, ukierunkowuje go na możliwości załatwiania jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Pracownik socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny i osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, rozwiązywania problemu bezrobocia oraz zapewnienia /uzyskania niezbędnych środków materialnych. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie polega w szczególności na:

- ✓ pomocy w uzyskiwaniu niezbędnych środków materialnych,
- ✓ pomocy w poprawie warunków mieszkaniowych,
- ✓ poradnictwo w aktywizacji zawodowej,
- ✓ pomocy w organizacji opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- ✓ wskazywaniu uprawnień osób niepełnosprawnych,
- ✓ wspieraniu i pomaganiu we właściwym rozwoju psychospołecznym dzieci i młodzieży,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania rodziny,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie,
- ✓ poprawianiu funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym.

W 2019 roku pracą socjalną objęte zostały 353 rodziny.

Asystent rodziny

Zgodnie z preambułą, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powstała dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości, zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz

naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności to zespół działań mających na celu przywrócenie rodzinie samodzielności w oparciu o jej wewnętrzne i zewnętrzne zasoby. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie umożliwiającej wychowanie dzieci. Podstawowym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W sytuacjach, gdzie dzieci znajdują się pod pieczęą zastępczą rolą asystenta są działania na rzecz jak najszybszego powrotu dzieci do rodziny (likwidacja przeszkód, które doprowadziły do wydania postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej). Praca asystenta rodziny dotyczy funkcjonowania środowiska rodzinnego. Ważnymi elementami brany pod uwagę są sfera materialno-rzeczowa (np. dochód rodziny, wielkość i standard mieszkania, wyposażenie go w udogodnienia i dobra materialne, służące rozwojowi dzieci i całej rodziny), sfera oddziaływań wychowawczych (struktura rodziny, postawy wychowawcze, style i metody wychowania, relacje i więzi pomiędzy członkami rodziny, atmosfera wychowawcza, sposób spędzania czasu wolnego) oraz sfera wartości (treści wychowawcze, cele wychowania, uznawane systemy wartości, aspiracje życiowe i edukacyjne, uznawane wzory i autorytety). Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzyła wachlarz zadań przypisanych asystentowi rodziny poprzez koordynację *wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin zwłaszcza w odniesieniu do kobiet posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.* Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie zatrudnia 2 asystentów rodziny, którzy w 2019 roku objęli swoją opieką 25 rodzin.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Program „Posiłek w szkole i w domu” skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych. Składa się z trzech modułów. – Pierwszy moduł to wsparcie i posiłek adresowany do dzieci i młodzieży. Drugi to posiłek adresowany do osób starszych – powiedziała minister Elżbieta Rafalska. Trzeci moduł został uregulowany w rozporządzeniu, zakłada doposażenie i poprawę standardu już działających stołówek (mających własną kuchnię i jadalnię) lub doposażenie tych, które nie działają tak, aby mogły zostać

uruchomione lub o stworzenie nowych, a także wsparcie adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, czyli jadalni. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej. Z pieniędzy przekazywanych gminom dofinansowane zostaną posiłki wydawane w stołówkach i dowożone osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie są w stanie same przygotować sobie gorącego posiłku (w programie przeznaczono pieniądze na dowóz posiłków). Program "Posiłek w szkole i w domu" zastąpił program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Z zasiłku celowego przyznawanego w ramach programu "Posiłek w szkole i w domu" skorzystały 103 osoby a kwota świadczeń wyniosła 70 830 zł. Z posiłku w ramach programu "Posiłek w szkole i w domu" skorzystały 93 osoby, a kwota świadczeń wyniosła 84 384 zł.

Usługi opiekuńcze

Osoby starsze zamieszkujące teren gminy mogą skorzystać z różnych form pomocy i wsparcia. Jedną z form pomocy są usługi opiekuńcze wykonywane w miejscu zamieszkania osoby, która ze względu na wiek lub choroby wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania przyznawane były osobie samotnej lub osobie w rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze świadczone były w zakresie:

- 1) pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych,
- 2) opieki higienicznej,
- 3) zapewnienia kontaktu z otoczeniem.

W 2019 roku świadczeniem tym objęto 88 rodziny na łączną kwotę 337 235,00 zł.

Na terenie gminy Trzebiatów funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Jarominie 72-320 Trzebiatów ul. Jaromin 50. Dom świadczy usługi na poziomie obowiązującego standardu odrębnie dla osób przewlekle psychicznie chorych i dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

V.3. Realizacja świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych przez OPS w Trzebiatowie.

Świadczenia rodzinne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie realizuje zadania zlecone z zakresu świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020.0.111). Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego, które wynosi 674,00 zł na osobę w rodzinie. W przypadku, kiedy w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności kryterium ustawowe wynosi 764,00 zł na osobę w rodzinie. Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Zasiłki rodzinne z dodatkami

- ✓ liczba świadczeń: 15612 w tym 1162 świadczeń tzw. „złotówka za złotówkę „)
- ✓ kwota świadczeń: 1816 495,89 zł (w całości z dotacji)
- ✓ w tym kwota: 85142,93 zł – z świadczeń tzw. „złotówka za złotówkę”

Świadczenie rodzicielskie

- ✓ liczba świadczeń: 480
- ✓ kwota świadczeń: 438927,30 zł (w całości z dotacji)

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2020 poz. 808). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500 zł. Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Środki na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego ujęte są w dotacji na świadczenia rodzinne. W stosunku do dłużnika alimentacyjnego organ właściwy dłużnika (oznacza to Wójta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej) przeprowadza wywiad alimentacyjny w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, także jego stanu zdrowia oraz przyczyn nielożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe. W przypadku braku zatrudnienia dłużnika organ właściwy występuje do Powiatowego Urzędu Pracy o przedstawienie informacji na temat możliwości aktywizacji zawodowej. W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, złożenia oświadczenia majątkowego oraz odmowy podjęcia pracy, odmowy zarejestrowania się jako bezrobotny - organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. Jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego oraz składa wniosek o ściganie za przestępstwo. Wystąpienie z wnioskiem do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego

następuje po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienia do kierowania pojazdami.

W roku 2019 w stosunku do dłużników alimentacyjnych prowadzono działania:

- przeprowadzono łącznie 48 wywiadów z 48 dłużnikami alimentacyjnymi,
- wydano 8 decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- w stosunku do 7 dłużników alimentacyjnych wystąpiono do Prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 §1 Kodeksu Karnego,
- wystąpiono do Starosty z wnioskiem o zwrot zatrzymanego prawa jazdy.

Należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej na podstawie przepisów o egzekucji świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli jest prowadzone postępowanie egzekucyjne w celu zaspokojenia roszczeń osoby uprawnionej z tytułu alimentów, organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia z funduszu alimentacyjnego, będący wierzycielem należności, przyłącza się do tego postępowania. W przypadku zaniechania postępowania egzekucyjnego przez komornika organ wnioskuje o wszczęcie. Z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz wierzycieli, dłużnicy alimentacyjni są zobowiązani do zwrotu należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego łącznie z ustawowymi odsetkami:

- 40% kwot należności stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela;
- 60% kwoty należności oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa.

Na dzień 31.12.2019 r. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 293 dłużników alimentacyjnych posiada zadłużenie w wysokości: 8655838,00 zł. Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w roku 2019: 258531,99 zł.

- przekazane do budżetu państwa: 215512,06 zł.
- przekazane na dochody własne gminy organu właściwego wierzyciela: 43019,93 zł.

Na podstawie przepisów przejściowych ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów po wygaśnięciu ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej na dotychczasowych przepisach realizuje się egzekucję należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych. Na dzień 31.12.2019 r. z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych 131 dłużników alimentacyjnych posiada zadłużenie w wysokości: 1238624,50 zł.

Świadczenia wychowawcze „Rodzina 500+”

Program Rodzina 500 plus to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko, bez dodatkowych warunków. Rodziny o niskich dochodach otrzymują wsparcie także na pierwsze lub jedyne dziecko. To nawet 6.000 zł netto rocznego wsparcia dla dziecka. Świadczenie wychowawcze to wsparcie długofalowe. Program Rodzina 500 plus to systemowe wsparcie polskich rodzin. Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie w 2019 roku dokonał wypłaty świadczeń wychowawczych:

Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze: 500 ogółem, w tym:

- ✓ na 1 dziecko – 1 284 rodziny,
- ✓ na 2 dzieci – 581 rodzin (w tym również na pierwsze dziecko – 528 rodzin)
- ✓ na 3 dzieci – 135 rodzin (w tym również na pierwsze dziecko – 128 rodzin)
- ✓ na 4 dzieci – 33 rodziny (w tym również na pierwsze dziecko – 31 rodzin)
- ✓ na 5 dzieci – ..... rodzin w tym na pierwsze dziecko 6 rodzin
- ✓ na 6 lub więcej dzieci – 2 rodziny (w tym również na pierwsze dziecko – 2 rodziny),

w tym:

- ✓ Liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym pobierającym świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko – 96 rodzin.

OPS w Trzebiatowie wypłacił w 2019 roku świadczenia wychowawcze na kwotę: 11080974,53 zł, natomiast w 2020 roku planowana jest wypłata świadczeń na kwotę: 14186909,00 zł.

V.4. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Trzebiatów.

Poniżej przedstawiono wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019 roku. Zgodnie z przedstawionymi danymi należy zauważyć, że wskaźnik ten sukcesywnie maleje co świadczy o zmniejszającym się natężeniu liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Rysunek 8. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019. (źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie)

Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2016	3,96%
2017	3,13%
2018	2,99%
2019	2,56%

VI. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców gminy Trzebiatów. Wyniki badań.

Problemy społeczne to powtarzające się, masowe zjawiska uznane przez daną grupę społeczną lub społeczeństwo za negatywne, złe, niekorzystne, których nasilenie budzi zaniepokojenie opinii społecznej i może przyczynić się do dezorganizacji społecznej.

Określenie i zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów było możliwe poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców gminy Trzebiatów oraz uczniów, które zostały przeprowadzone w ramach *Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów*. Narzędziem badawczym służącym do określenia celów był kwestionariusz ankiety za pomocą, którego przeprowadzono badanie wśród mieszkańców. W badaniach wzięło udział łącznie 266 mieszkańców gminy Trzebiatów. Badanie zostało zrealizowane przy użyciu techniki – CAWI ankieta internetową wypełniana on-line. Ankieta została umieszczona na stronach Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie, na profilu społecznościowym Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie oraz na stronie Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie. Badanie przeprowadzono w okresie od czerwca do września 2020 roku. Kwestionariusz ankiety poprzez swoją konstrukcję umożliwiał dokonanie analizy zarówno o charakterze ilościowym, jak i jakościowym. Ankieta zawierała zarówno pytania o charakterze zamkniętym jak i otwartym. Dane uzyskane w trakcie realizacji badań poddane zostały wielostopniowej analizie, zarówno ilościowej jak i jakościowej. W opracowaniu zaprezentowano wyniki badań pod kątem ogólnych tendencji i średnich występujących w całej badanej zbiorowości. Porównywane i dokładniej analizowane były wyniki uzyskane w podgrupach badanych o największym i najmniejszym nasileniu danej zmiennej niezależnej, a także pojawiające się tendencje (malejące lub rosnące) w wewnętrznej strukturze odpowiedzi. Opisane zostały także podgrupy badanych o największym i najmniejszym procencie odpowiedzi na dane pytanie. Kwestionariusz ankiety składał się z zasadniczych dwóch części zawierających; ogólną charakterystykę stopnia i dotkliwości problemów społecznych oraz szczegółową analizę wskazanych problemów. Pytania zawarte w ankiecie dotyczyły diagnozowania problemów społecznych w szerokim spektrum i różnego rodzaju. Odpowiedzi uzyskane w badaniu

ankietowym wstępnie diagnozują problemy społeczne występujące w gminie Trzebiatów jednocześnie są punktem wyjścia w formułowaniu zaleceń mających zmienić ten stan rzeczy.

VI.1. Charakterystyka badanej próby.

Struktura badanej próby – badanych mieszkańców gminy Trzebiatów prezentuje się następująco. W badaniach uczestniczyło 61,7% kobiet i 38,3% mężczyzn. Wśród badanych największy odsetek stanowili mieszkańcy gminy Trzebiatów w wieku od 26 do 40 lat oraz w wieku od 41 do 59 lat – odpowiednio 42,5% oraz 38,3% ogółu badanych. Co dziesiąta osoba uczestnicząca w badaniu – 10,9% jest w wieku od 18 do 25 lat. Osoby w wieku od 60 do 70 lat reprezentowało w badaniu 7,5% ankietowanych. Odsetek najstarszych osób w wieku powyżej 70 lat wynosił 0,8%. Wśród badanych największą grupę stanowiły osoby pracujące – 84,6%.

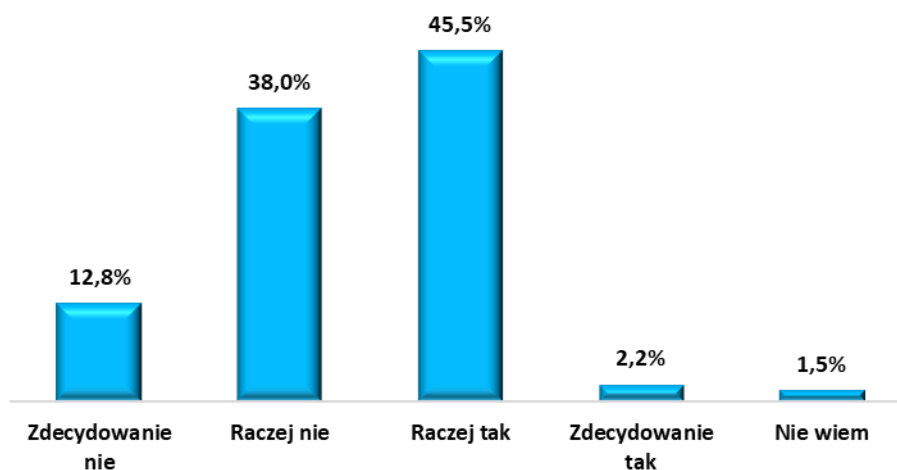
Tabela 7. Charakterystyka badanej próby – płeć, wiek oraz grupa społeczno-zawodowa respondentów.

Płeć		
	Ilość	Procent
Kobieta	164	61,7%
Mężczyzna	102	38,3%
Wiek		
18 – 25 lat	29	10,9%
26 – 40 lat	113	42,5%
41 – 59 lat	102	38,3%
60 – 70 lat	20	7,5%
Powyżej 70 lat	2	0,8%
Grupa społeczno-zawodowa		
Osoba pracująca	225	84,6%
Osoba bezrobotna	13	4,9%
Uczeń / student	11	4,1%
Emeryt / rencista	17	6,4%

VI.2. Ocena warunków życia w gminie Trzebiatów.

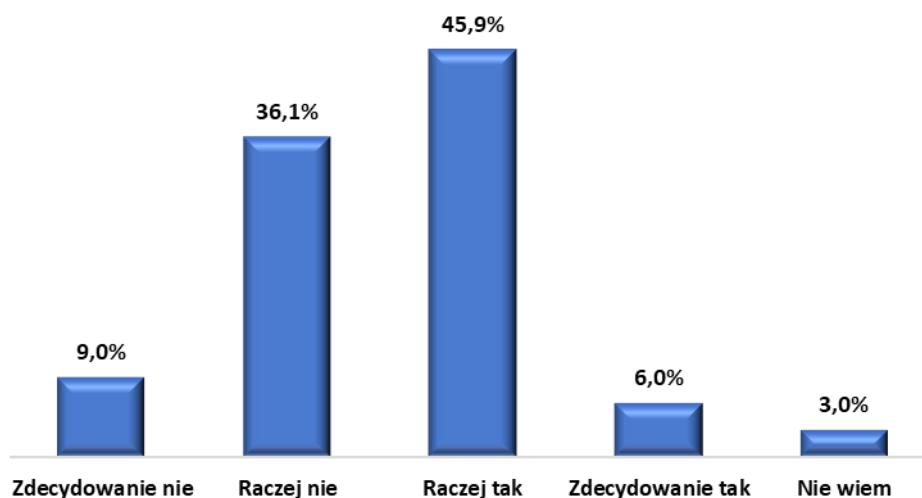
Stosunek badanych respondentów do warunków życia w gminie Trzebiatów jest ambiwalentny. Nieznacznie większy odsetek badanych – łącznie 50,8% nie jest zadowolonych z warunków życia w gminie Trzebiatów, w tym 38,0% badanych wskazało odpowiedź *raczej nie*, natomiast 12,8% *zdecydowanie nie*. Zbliżony odsetek badanych łącznie 47,7% pozytywnie ocenia warunki życia w gminie, w tym 45,5% jest *raczej zadowolonych*, natomiast 2,2% jest *zdecydowanie zadowolonych* z warunków życia w gminie Trzebiatów. Odpowiedzi nie wiem / trudno powiedzieć wskazało 1,5% badanych.

Rysunek 9. Czy jest Pani/Pan zadowolony(a) z warunków życia w gminie Trzebiatów?

Uczestnicy badania pozytywnie ocenili gminę Trzebiatów jako miejsce do życia. Jakość życia w gminie została oceniona przez ponad połowę badanych wysoko lub bardzo wysoko. Łącznie 51,9% ankietowanych uważa, że gmina Trzebiatów jest dobrym miejscem do życia, w tym 45,9% ankietowanych wskazało odpowiedź *raczej tak*, natomiast 6,0% *zdecydowanie tak*. Należy zwrócić uwagę, iż zbliżony odsetek badanych – łącznie 45,1% uważa, że gmina Trzebiatów nie jest dobrym miejscem do życia. Odpowiedź nie wiem / trudno powiedzieć wskazało 3,0% ankietowanych mieszkańców gminy Trzebiatów.

Rysunek 10. Czy gmina Trzebiatów jest dobrym miejscem do życia?

VI.3. Ocena warunków życia w gminie Trzebiatów pod względem bezpieczeństwa mieszkańców, jakości środowiska naturalnego, dostępności i jakości transportu zbiorowego, dostępu do terenów zielonych, rekreacyjnych oraz jakości i dostępności do opieki zdrowotnej.

Poza ogólną oceną warunków i jakością życia w gminie Trzebiatów uczestnicy badania dokonali także oceny takich aspektów jak: poczucie bezpieczeństwa, jakość środowiska naturalnego, dostępność i jakość transportu zbiorowego, dostęp do terenów zielonych, rekreacyjnych oraz jakość i dostępność do opieki zdrowotnej. Spośród analizowanych aspektów respondenci najwyżej ocenili jakość środowiska naturalnego – 37,3% wysokich lub bardzo wysokich ocen oraz dostęp do terenów zielonych, rekreacyjnych – 25,9% pozytywnych wskazań. Nisko badani ocenili takie elementy warunków życia w gminie Trzebiatów jak - jakość i dostępność do opieki zdrowotnej oraz bezpieczeństwo mieszkańców. Odsetek pozytywnych wskazań w przypadku wymienionych elementów składowych jakości życia w gminie wyniósł odpowiednio 7,5% oraz 11,8% wskazań. Taki odsetek odpowiedzi sugerować może na bardzo duże problemy w wymienionych obszarach życia mieszkańców gminy Trzebiatów.

Tabela 8. Ocena warunków życia w gminie Trzebiatów pod względem bezpieczeństwa mieszkańców, jakości środowiska naturalnego, dostępności i jakości transportu zbiorowego, dostępu do terenów zielonych, rekreacyjnych oraz jakości i dostępności do opieki zdrowotnej.

	Bardzo nisko	Raczej nisko	Przeciętnie	Raczej wysoko	Bardzo wysoko
Bezpieczeństwa mieszkańców	19,5%	19,5%	49,2%	9,8%	2,0%
Jakości środowiska naturalnego	8,6%	13,9%	40,2%	32,3%	5,0%
Dostępności i jakość transportu zbiorowego	16,5%	24,4%	44,0%	14,7%	0,4%
Dostęp do terenów zielonych, rekreacyjnych	22,9%	14,7%	36,5%	18,0%	7,9%
Jakość i dostępność do opieki zdrowotnej	27,8%	28,6%	36,1%	6,8%	0,7%

VI.4. Skala występowania i dokuczliwości problemów społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów.

Respondentom uczestniczącym w badaniu przedstawiono listę problemów społecznych, które występują na terenie gminy Trzebiatów z prośbą o wskazanie skali występowania i uciążliwości danego problemu. Każdy z respondentów mógł wskazać na jedną, z gradujących odpowiedzi od *bardzo duży problem* do *brak problemu*. Skalę problemów przedstawiono według rangowania zsumowanych odpowiedzi wskazujących na uciążliwość danego problemu (odpowiedzi *bardzo duży problem* oraz *raczej duży problem*). Suma tych odpowiedzi wskazuje, które z wymienionych problemów społecznych są najbardziej odczuwalne i występują w największym stopniu na terenie gminy Trzebiatów. Respondenci największą rangę przypisali problemowi narkomani i alkoholizmu na terenie gminy Trzebiatów. Suma wskazań wyniosła odpowiednio 87,2% oraz 81,2%. Problem alkoholizmu i narkomanii ma najbardziej negatywne skutki, ponieważ jest swoistego rodzaju katalizatorem innych problemów społecznych i zawsze współwystępuje z innymi problemami społecznymi. Kolejne problemy, które w znacznym stopniu – zdaniem badanych występują na terenie gminy Trzebiatów i są obserwowane przez respondentów to przede wszystkim: trudna sytuacja mieszkaniowa (brak mieszkań) oraz brak poczucia bezpieczeństwa. Wymienione problemy wskazała zdecydowana większość badanych odpowiednio 77,8% oraz 65,8%. Dużym problemem zdaniem mieszkańców jest trudna sytuacja ludzi starszych – 60,5%, bezrobocie – 59,8%, ubóstwo (niedostatek środków do życia) – 57,1% oraz trudna sytuacja rodzin wielodzietnych i niepełnych – 50,0% wskazań. Duża grupa badanych mieszkańców gminy Trzebiatów wskazała na takie problemy jak: problemy zdrowotne lokalnej społeczności – 48,1%, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia

gospodarstwa domowego – 46,3% oraz przemoc w rodzinie – 45,1%. Uciążliwość innych problemów społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów nie jest tak bardzo odczuwalna jak wymienionych powyżej, co oczywiście nie oznacza, że problemy te nie występują. Pozostałe problemy przedstawiono w poniższej tabeli w kolejności według stopnia uciążliwości od największej do najmniejszej.

Tabela 9. Skala występowania poszczególnych problemów społecznych w gminie Trzebiatów.

Problem społeczny	Bardzo duży problem	Raczej duży problem	Raczej mały problem	Bardzo mały problem	Brak problemu	Nie wiem
Narkomania	52,6%	34,6%	5,6%	1,9%	1,9%	3,4%
Alkoholizm	27,4%	53,8%	12,4%	1,9%	1,9%	2,6%
Trudna sytuacja mieszkaniowa (brak mieszkań)	46,2%	31,6%	9,4%	3,4%	1,1%	8,3%
Brak poczucia bezpieczeństwa	28,2%	37,6%	24,4%	4,1%	1,9%	3,8%
Trudna sytuacja ludzi starszych	22,2%	38,3%	22,9%	4,9%	1,5%	10,2%
Bezrobocie	24,8%	35,0%	24,1%	5,6%	4,1%	6,4%
Ubóstwo (nieдостatek środków do życia)	12,4%	44,7%	30,1%	5,6%	1,1%	6,0%
Trudna sytuacja rodzin wielodzietnych i niepełnych	10,2%	39,8%	25,6%	7,9%	2,3%	14,3%
Problemy zdrowotne lokalnej społeczności	13,9%	34,2%	23,7%	5,6%	1,1%	21,4%
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	11,7%	34,6%	26,7%	4,9%	3,0%	19,2%
Przemoc w rodzinie	8,3%	36,8%	23,3%	4,5%	3,4%	23,7%
Długotrwała lub ciężka choroba	9,8%	29,7%	25,2%	4,1%	1,5%	29,7%
Brak dostępu do informacji i poradnictwa	13,5%	24,8%	30,1%	9,4%	11,7%	10,5%
Problemy edukacyjne (szkoły – ich liczba, profil, dostępność, dojazd do szkół, rekreacja i kultura)	12,4%	24,8%	27,8%	12,4%	14,3%	8,3%
Niepełnosprawność	7,9%	21,8%	39,1%	4,9%	4,1%	22,2%
Bezdomność	6,0%	19,9%	45,1%	12,4%	4,9%	11,7%
Problemy osób opuszczających zakłady karne	7,9%	16,9%	19,2%	10,2%	4,1%	41,7%
Rozpad rodzin/rodziny niepełne	4,1%	19,5%	28,9%	10,5%	3,0%	33,8%
Sieroctwo biologiczne i społeczne	3,4%	14,7%	30,1%	10,2%	4,9%	36,8%
Kłęski żywiołowe	1,9%	4,5%	21,4%	23,7%	28,9%	19,5%
Problemy emigrantów, repatriantów, uchodźców	1,1%	4,1%	18,0%	15,4%	27,1%	34,2%

VI.5. Grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie Trzebiatów.

Uczestnikom badania przedstawiono również listę grup społecznych, które w mogą być zagrożone wykluczeniem społecznym i marginalizacją w gminie Trzebiatów. Badani dokonywali oceny stopniowanej skali od 1 do 5 gdzie 1 to grupy najmniej zagrożone marginalizacją, natomiast 5 to grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. W celu bardziej czytelnej prezentacji dokonano rangowania ocen i przedstawiono sumę wyników ocen najwyższych (ocena 4 oraz ocena 5) wskazujących grupy najbardziej zagrożone zjawiskiem marginalizacji społecznej. W tabeli przedstawiono grupy zagrożone marginalizacją społeczną według skali od grup najbardziej zagrożonych, do grup w najmniejszym stopniu zagrożonych wykluczeniem. Grupy społeczne, które w największym stopniu zagrożone są marginalizacją i wykluczeniem społecznym w gminie Trzebiatów to zdaniem badanych osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie – 50,7% wskazań negatywnych, rodziny z występującą przemocą - 48,9% wskazań, bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością - 44,4% oraz osoby i rodziny dotknięte ubóstwem także 44,0% wskazań. Trudna sytuacja dotyczy także takich grup społecznych jak: osoby i rodziny dotknięte bezrobociem - 39,0%, rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi - 37,2%, osoby starsze - 34,9% oraz osoby z niepełnosprawnościami - 32,0%.

Tabela 10. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy Trzebiatów są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym? Ocena w skali od 1 do 5 gdzie 1 to najniższa ocena, natomiast 5 najwyższa ocena.

	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5
Osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	12,0%	10,5%	26,7%	18,4%	32,3%
Rodziny z występującą przemocą	15,8%	12,8%	22,6%	20,7%	28,2%
Bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością	20,3%	10,2%	25,2%	20,3%	24,1%
Osoby i rodziny dotknięte ubóstwem	16,5%	12,0%	27,4%	19,9%	24,1%
Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem	18,4%	13,9%	28,6%	19,5%	19,5%
Rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	14,3%	12,4%	36,1%	17,3%	19,9%
Osoby starsze	19,9%	19,5%	25,6%	18,4%	16,5%
Osoby z niepełnosprawnościami	22,9%	16,2%	28,9%	19,2%	12,8%
Byli więźniowie powracający z zakładów karnych	24,1%	14,7%	30,1%	15,0%	16,2%

Byli wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych	18,4%	16,2%	38,7%	13,2%	13,5%
Samotne matki	27,1%	19,2%	27,4%	13,2%	13,2%
Samotne kobiety w ciąży	28,9%	16,9%	30,8%	11,3%	12,0%
Mniejszości etniczne i narodowe	36,8%	16,9%	27,8%	6,0%	12,4%

Uczestników badania poproszono również o wskazanie działań z obszaru przeciwdziałania problemom społecznym w gminie Trzebiatów, które przynoszą najmniej zadowalające efekty. Każda z badanych osób mogła wskazać 3 odpowiedzi, dlatego też suma wskazań jest większa niż 100%. Zdaniem badanych jeden obszar i działania podejmowane w obrębie tego obszaru przynoszą zdecydowanie najmniej zadowalające efekty. Ten obszar to przeciwdziałanie alkoholizmowi, który wskazało najwięcej badanych osób - 42,1%. Więcej niż co piąty ankietowany mieszkaniec gminy Trzebiatów wymienił działania w obszarze zapewnienia opieki w żłobkach – 22,6%, ochrony zdrowia – 22,2% oraz w obszarze ograniczenia bezrobocia – 21,8%. Nieskuteczne zdaniem 18,8% badanych są działania zmierzające do ograniczenia ubóstwa wśród mieszkańców gminy Trzebiatów. Pozostałe obszary i działania podejmowane w ich obrębie, które przynoszą najmniej zadowalające efekty przedstawiono na wykresie.

Rysunek 11. Które z podejmowanych działań / obszarów przynoszą Pani/Pana zdaniem najmniej zadowalające efekty?

VI.6. Problemy rodzin z dziećmi w gminie Trzebiatów.

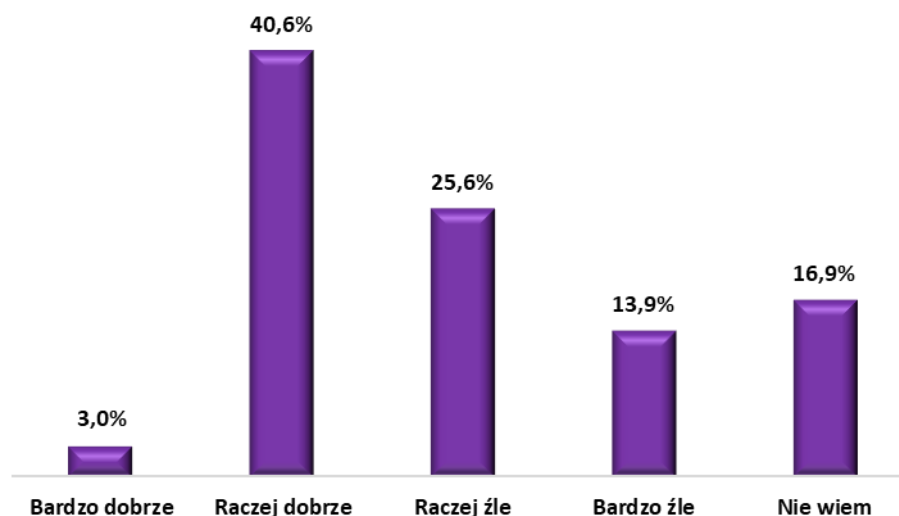
Poniżej przedstawione zostały najważniejsze problemy, z którymi borykają się rodziny z dziećmi mieszkające na terenie gminy Trzebiatów. Każda z badanych osób mogła wskazać maksymalnie trzy dominujące problemy, stąd też suma udzielonych odpowiedzi jest większa niż 100%. Zdaniem ankietowanych dominującymi problemami dotyczącymi rodzin z dziećmi są przede wszystkim brak mieszkania lub trudne warunki mieszkaniowe – 63,9%, niewystarczająca oferta organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży – 59,4% oraz brak lub ograniczona możliwość korzystania z placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3 i przedszkolnej – 49,2% wskazań. Pozostałe trudności, które spotykają rodziny z dziećmi na terenie gminy Trzebiatów przedstawione zostały na wykresie.

Rysunek 12. Problemy społeczne dotyczące rodziny z dziećmi na terenie gminy Trzebiatów.

Okazuje się, że pozytywnie działania na rzecz rodzin z dziećmi, realizowane na terenie gminy Trzebiatów ocenia łącznie 43,6% badanych. Źłe działania te ocenia łącznie 39,5% badanych respondentów. Tym samym należy przyjąć, że działania realizowane w tym obszarze wymagają optymalizacji i uskutecznienia.

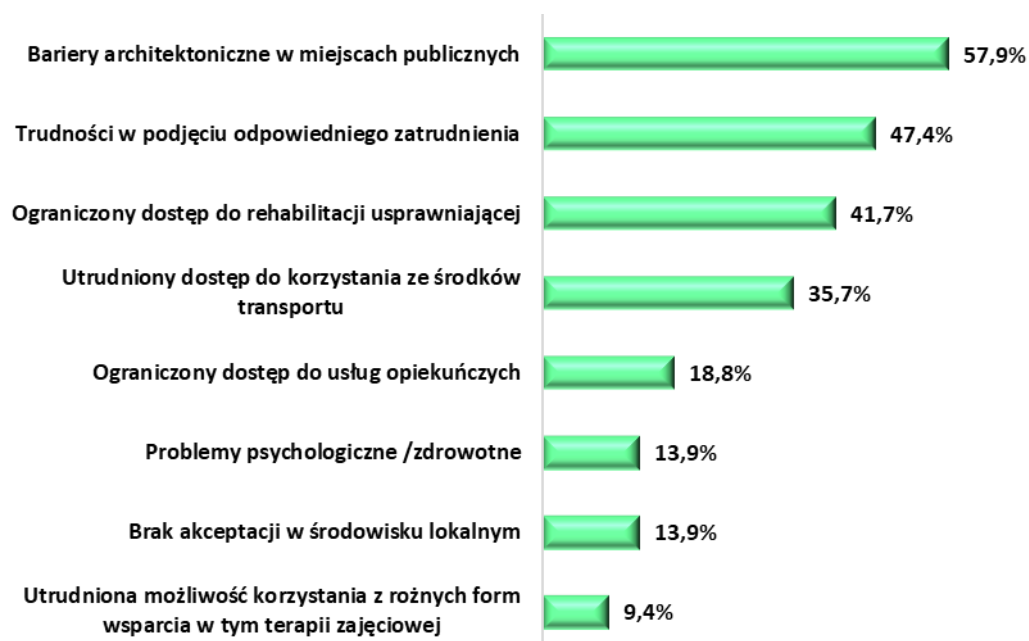
Rysunek 13. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz rodzin z dziećmi, realizowane na terenie gminy Trzebiatów?

VI.7. Problemy osób niepełnosprawnych w gminie Trzebiatów.

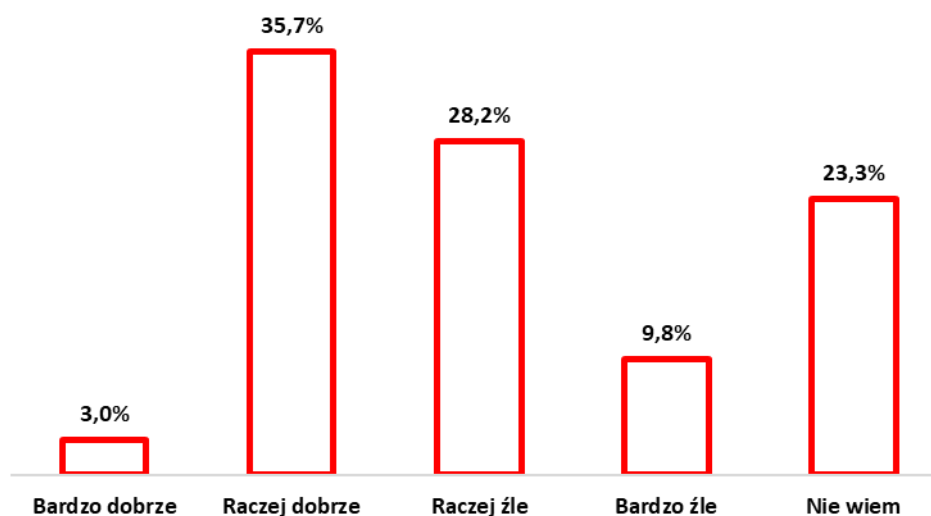
Kolejna ważna kwestia, która została analizowana podczas badania mieszkańców dotyczyła problemów, które spotykają osoby niepełnosprawne w gminie Trzebiatów. Zdaniem ankietowanych najważniejsze problemy, które dotyczą osoby niepełnosprawne to: bariery architektoniczne w miejscach publicznych – 57,9% wskazań, trudności w podjęciu odpowiedniego zatrudnienia – 47,4%, ograniczony dostęp do rehabilitacji usprawniającej – 41,7% oraz utrudniony dostęp do korzystania ze środków transportu – 35,7%. Przedstawione problemy wskazało największe grono respondentów. Pozostałe trudności przedstawiono na wykresie. Tytułem uzupełnienia należy zwrócić uwagę, iż każdy z badanych mógł wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi, dlatego suma odpowiedzi jest większa niż 100%.

Rysunek 14. Problemy społeczne dotyczące osób niepełnosprawnych na terenie gminy Trzebiatów.

Uczestnicy badania ambiwalentnie ocenili działania na rzecz osób niepełnosprawnych, które realizowane są na terenie gminy Trzebiatów. Zbliżony odsetek badanych ocenił działania pozytywnie (łącznie odsetek wskazań – 38,7%) oraz negatywnie (łącznie odsetek wskazań – 38,0%). Odsetek odpowiedzi *nie wiem* wyniósł 23,3% wszystkich wskazań. Taki rozkład odpowiedzi wskazuje na konieczność uskutecznienia działań zmierzających do poprawy życia osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym na terenie gminy Trzebiatów.

Rysunek 15. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane na terenie gminy Trzebiatów?

VI.8. Problemy osób starszych w gminie Trzebiatów.

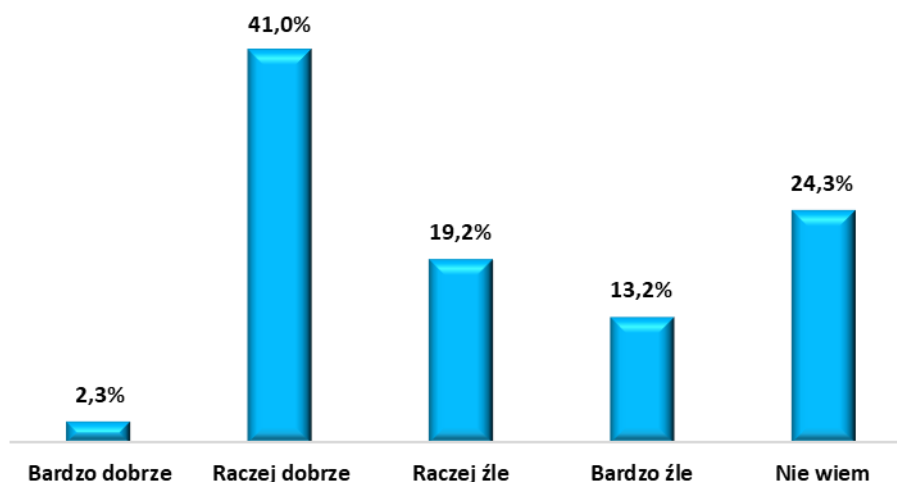
Osoby starsze – seniorzy mieszkający na terenie gminy Trzebiatów, zdaniem ankietowanych spotykają się z wieloma problemami i trudnościami w codziennym funkcjonowaniu. Najważniejszym problemem są przede wszystkim ubóstwo / niskie dochody - 60,2% wskazań oraz samotność – 53,0% wszystkich odpowiedzi. Istotną barierą utrudniającą pełną partycypację seniorów w życiu społecznym jest także niepełnosprawność i schorzenia wieku starszego – 43,2%. Inną trudnością, którą napotykają seniorzy w codziennym funkcjonowaniu jest także ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów – 38,6% wskazań. Wszystkie problemy, które zdaniem badanych mieszkańców dotyczą seniorów przedstawiono na umieszczonym poniżej wykresie. Ze względu na możliwość wskazania maksymalnie trzech odpowiedzi suma nie jest równa 100%.

Rysunek 16. Problemy społeczne dotyczące osób starszych na terenie gminy Trzebiatów.

Zgodnie z przedstawionymi danymi – łącznie 42,3% badanych dobrze ocenia działania na rzecz osób starszych, które realizowane na terenie gminy Trzebiatów. Źle działania ocenia łącznie 32,4%. Blisko co czwarta badana osoba – 24,3% nie ma zdania w tym temacie.

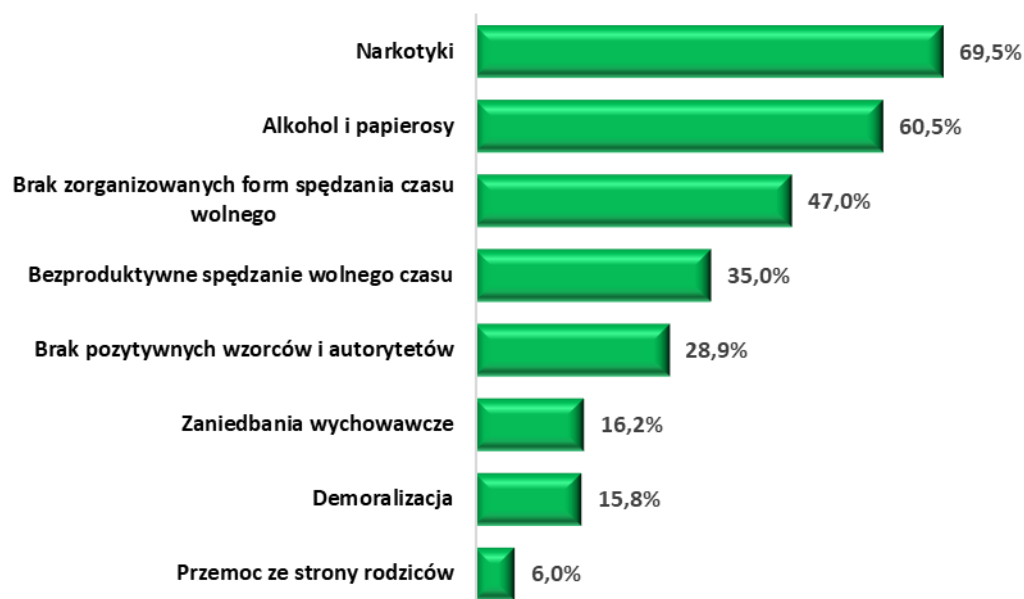
Rysunek 17. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób starszych, realizowane na terenie gminy Trzebiatów?

VI.9. Problemy dzieci i młodzieży w gminie Trzebiatów.

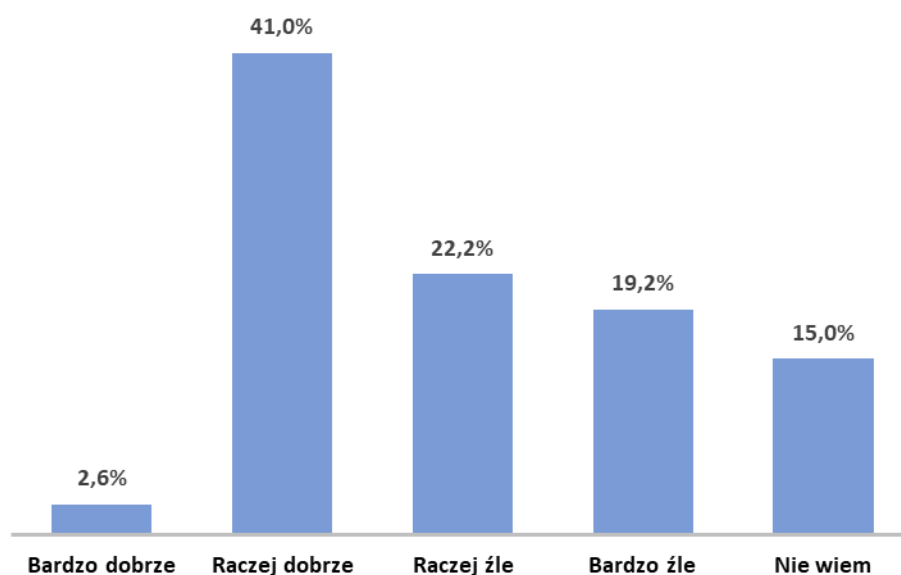
Szczegółowej analizie poddano także negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, które mieszkańcy najczęściej dostrzegają na terenie gminy Trzebiatów. Zdaniem największego odsetka respondentów głównymi problemami społecznymi obserwowanymi wśród dzieci i młodzieży są zażywanie narkotyków – 69,5% oraz spożywanie alkoholu oraz palenie papierosów – 60,5% wskazań. Ważnymi problemami są także brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego – 47,0% oraz bezproduktywne spędzanie wolnego czasu przez młodzież – 35,0%. Badani uważają, że problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży generowane są także przez: brak pozytywnych wzorców i autorytetów – 28,9% wskazań. Pozostałe problemy dzieci i młodzieży zaprezentowano na poniższym wykresie. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych pytań każdy z respondentów mógł wymienić maksymalnie trzy odpowiedzi, dlatego suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 18. Problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży na terenie gminy Trzebiatów.

Uczestnicy badania przeciętnie oceniają działania profilaktyczne i edukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży realizowane na terenie gminy Trzebiatów. Pozytywnie działania ocenił nieznacznie większy odsetek badanych – łącznie 43,6%. Negatywne wskazania stanowiło 41,4% wszystkich odpowiedzi. Brak zdania w tym aspekcie wyraziło 15,0% badanych. Reasumując, wyniki badań wskazują, że konieczne jest podjęcie działań usprawniających, optymalizujących i skuteczniających w zakresie dotychczas realizowanych i podejmowanych inicjatyw skierowanych do dzieci i młodzieży na terenie gminy Trzebiatów.

Rysunek 19. Jak Pani/Pan ocenia adresowane do dzieci i młodzieży działania profilaktyczne i edukacyjne, realizowane na terenie gminy Trzebiatów?

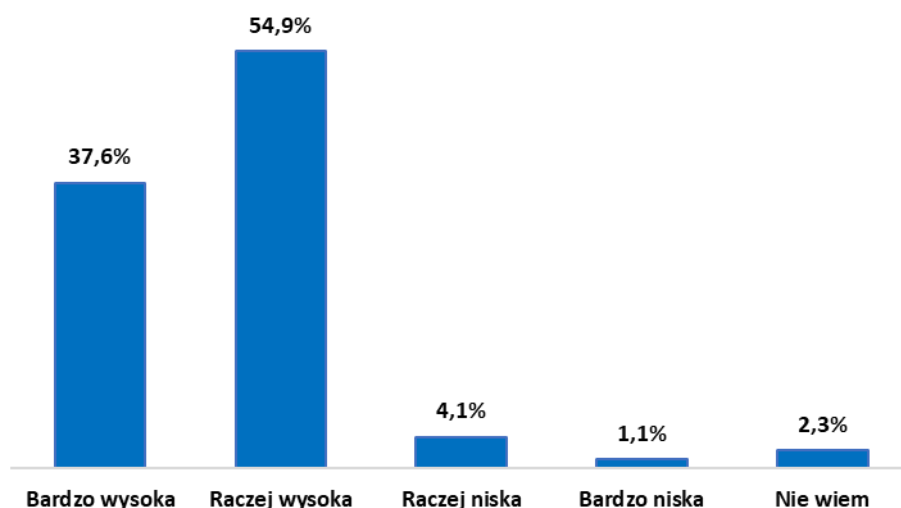

VI.10. Problem uzależnień na terenie gminy Trzebiatów.

Zdaniem największej grupy badanych respondentów skala problemu uzależnień na terenie gminy Trzebiatów jest wysoka lub bardzo wysoka. Taką odpowiedź wskazało łącznie aż 92,9% badanych. Tak wysokie wyniki sugerują, że skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze, inne) w gminie Trzebiatów jest poważnym problemem społecznym. Nisko skalę problemu oceniło tylko 5,2% badanych. Brak wiedzy w tym temacie wskazało także 2,3% badanych.

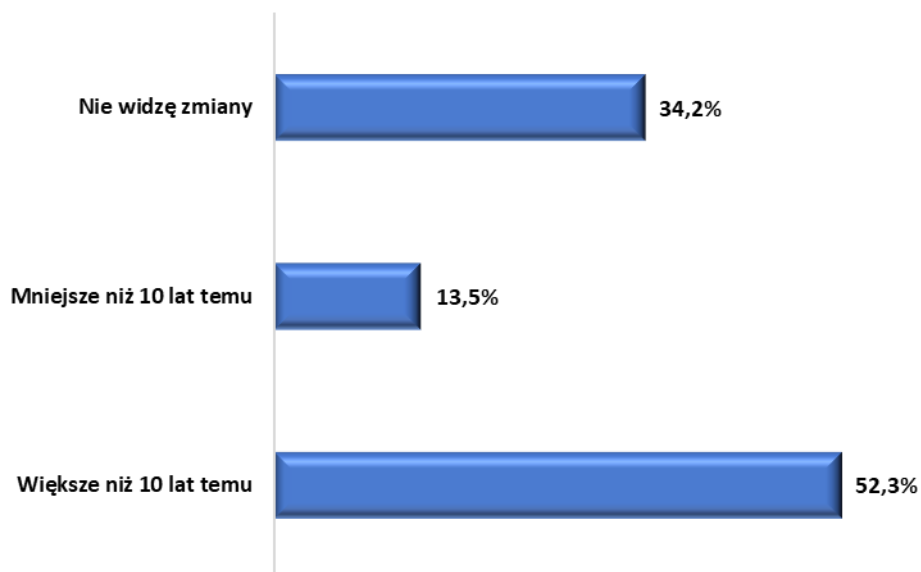
Rysunek 20. Jaka jest Pani/Pana zdaniem skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze, inne) w gminie Trzebiatów?

VI.11. Dynamika zachowań alkoholowych i zażywania narkotyków w ostatniej dekadzie na terenie gminy Trzebiatów oraz zmiana konsumpcji alkoholu.

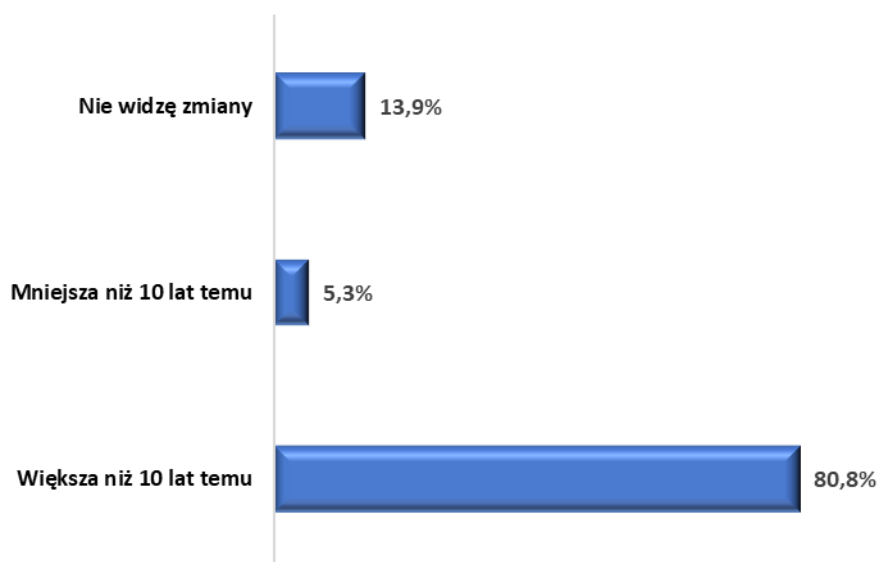
Według krajowych danych spożycie alkoholu na jednego mieszkańca w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Jednocześnie wyraźnie zarysowały się tendencje negatywne: następuje szybki wzrost spożywania napojów alkoholowych wśród marginalnych dotychczas grup konsumenckich wśród kobiet i młodzieży. Ponad połowa badanych mieszkańców gminy Trzebiatów – 52,3% uważa, że spożycie alkoholu wśród dorosłych osób jest większe niż 10 lat temu. Innego zdania było 13,5% badanych, którzy uważają, że obecnie osoby dorosłe z terenu gminy Trzebiatów spożywają mniej alkoholu niż 10 lat wcześniej. Część dorosłych mieszkańców gminy Trzebiatów – 34,2% nie dostrzega istotnych różnic w konsumpcji alkoholu wśród osób dorosłych.

Rysunek 21. Czy Pani/Pana zdaniem spożycie alkoholu przez osoby dorosłe na terenie gminy Trzebiatów jest?

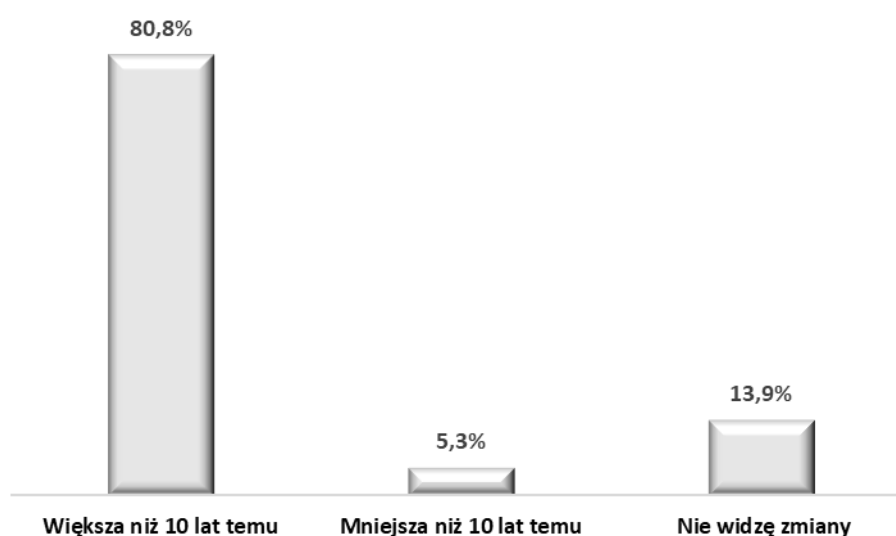
Wyraźnie potwierdziła się natomiast opinia o wzroście spożycia alkoholu wśród młodzieży. Taką opinię wyraziła większość badanych mieszkańców gminy Trzebiatów – 80,8%. Brak zmian w okresie ostatnich 10 lat, w zakresie spożywania alkoholu wśród młodzieży wskazało 13,9% badanych. 5,3% respondentów uważa, że spożycie alkoholu wśród młodzieży jest mniejsze niż 10 lat temu.

Rysunek 22. Czy Pani/Pana zdaniem spożycie alkoholu przez młodzież na terenie gminy Trzebiatów jest?

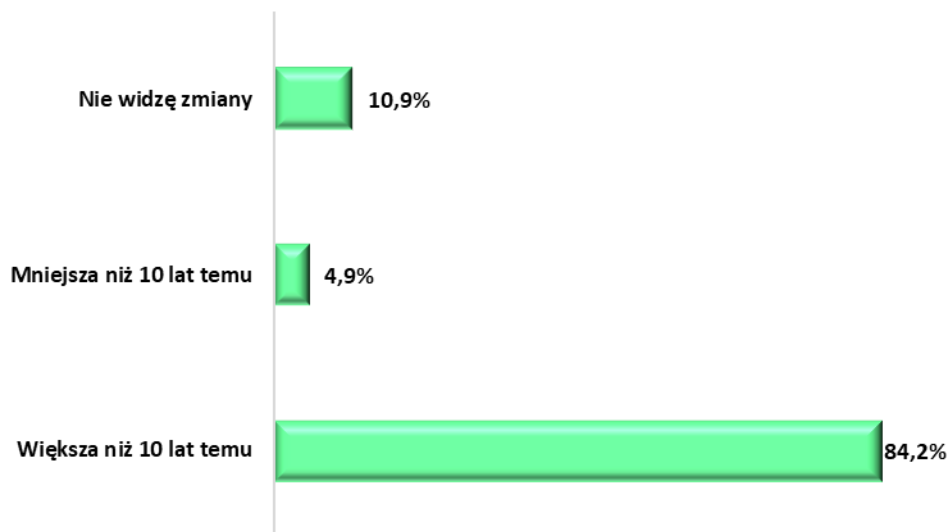
Pojawienie się nowych środków psychoaktywnych (dopalaczy) i narkotyków przyczyniło się niewątpliwie do wzrostu ich zażywania. Podobną opinię wyrazili badani mieszkańcy gminy Trzebiatów. Zdecydowana większość badanych respondentów – 80,8%, uważa, że w okresie ostatnich 10 lat skala zażywania narkotyków w gminie Trzebiatów zwiększyła się. Zdecydowanie mniejsza grupa badanych – 13,9% nie widzi zmian w tym zakresie. Załedwie 5,3% respondentów uważa, że skala tego zjawiska jest mniejsza niż 10 lat wcześniej. Takie dane obrazują dynamikę zjawiska zażywania narkotyków.

Rysunek 23. Czy Pani/Pana zdaniem skala zażywania narkotyków i dopalaczy przez osoby dorosłe na terenie gminy Trzebiatów jest?

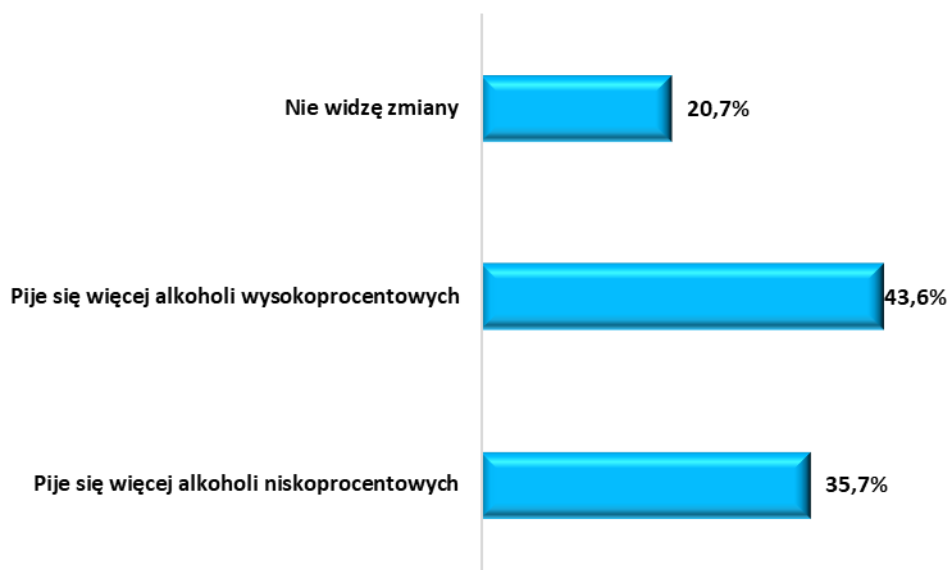
Wzrost spożycia narkotyków zwłaszcza dopalaczy jest szczególnie widoczne wśród młodzieży. Większość uczestników badania – 84,2% uważa, że zjawisko to w okresie ostatnich 10 lat szczególnie nasiliło się wśród młodzieży. Opinie badanych mieszkańców ukazują skalę tego problemu. Załedwie 4,9% respondentów jest przekonanych, że zjawisko to uległo zmniejszeniu. Brak zmian w zakresie zażywania narkotyków wśród młodzież w okresie ostatnich 10 lat zaobserwowało – 10,9% badanych.

Rysunek 24. Czy Pani/Pana zdaniem skala zażywania narkotyków i dopalaczy przez dzieci i młodzież do 18 lat na terenie gminy Trzebiatów jest?

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazane jest podejmowanie działań w kierunku zmiany obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych (m.in. zastąpienie alkoholi mocnych słabszymi). Największa grupa badanych – 43,6% uważa, że obecnie pije się więcej alkoholi wysokoprocentowych. Część badanych mieszkańców gminy Trzebiatów – 35,7% dostrzega zmiany preferencji konsumpcji napojów alkoholowych na korzyść alkoholi niskoprocentowych. Część badanych nie dostrzega zmian w zakresie spożywania alkoholu – 20,7%.

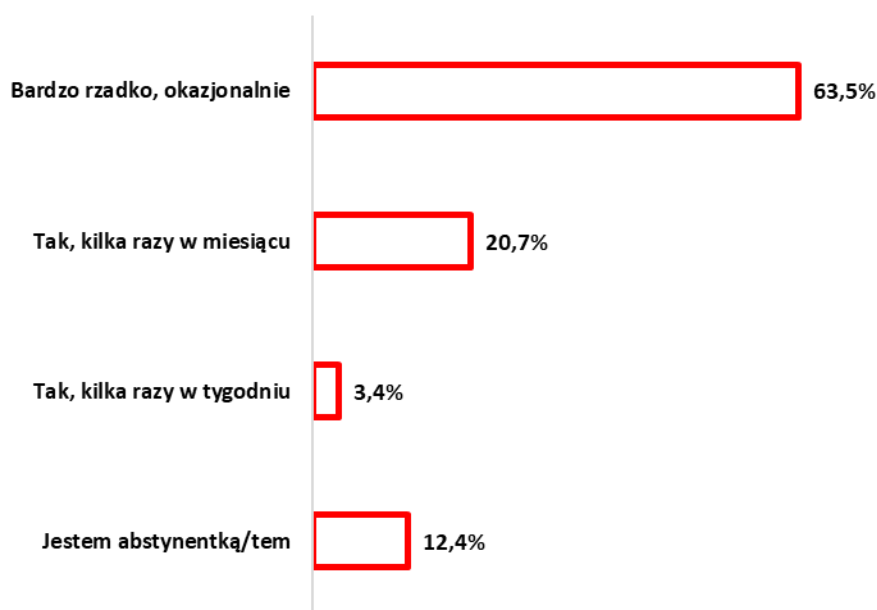
Rysunek 25. Zmiana nawyków spożywania alkoholu przez osoby dorosłe.

VI.12. Spożycie alkoholu.

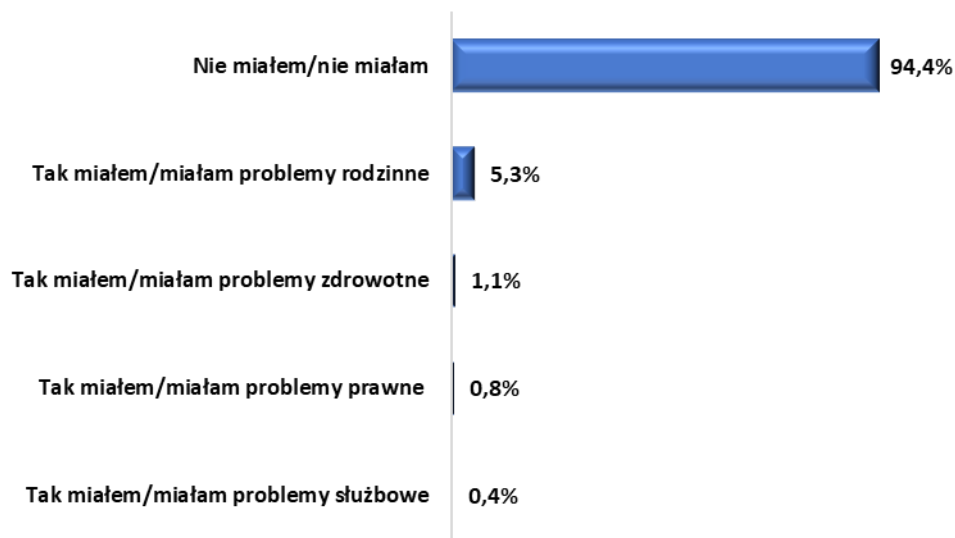
Analizując hierarchię problemów społecznych w gminie Trzebiatów problem alkoholizmu jest jednym z najważniejszych problemów społecznych obserwowanych przez badanych mieszkańców gminy. Niewłaściwe spożywanie alkoholu może mieć negatywny wpływ zarówno na środowisko rodzinne, dotykając poszczególnych członków rodziny, jak i na środowisko społeczne, przyczyniając się do zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców. Mieszkańców gminy Trzebiatów zapytano o częstotliwość spożywania alkoholu. Z uzyskanych danych wynika, że większość badanych mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie – 63,2% wskazań. Więcej niż co piąty uczestnik badania – 20,7% spożywa alkohol kilka razy w miesiącu. Część badanych – 12,4% nie spożywa alkoholu wcale. Kilka razy w tygodniu alkohol spożywa – 3,4% badanych.

Rysunek 26. Jak często Pani / Pan pije alkohol?

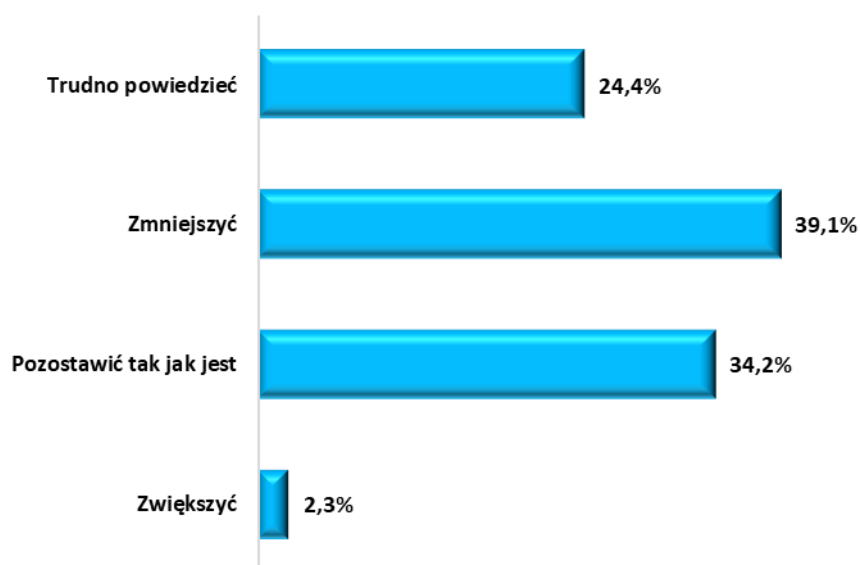
Zdecydowana większość uczestników badania – 94,4% nie miała problemów związanych z piciem alkoholu. Pozostała grupa badanych – 5,6% miała różnego rodzaju problemy wynikające ze spożywania alkoholu, w tym 5,3% badanych miało problemy rodzinne wynikające ze spożywania alkoholu, 1,1% miało problemy zdrowotne, 0,8% miało problemy prawne, natomiast 0,4% ankietowanych miało problemy służbowe. Skala picia problemowego na terenie gminy Trzebiatów jest podobna do danych ogólnopolskich

Rysunek 27. Czy miała Pani / Pan problemy wynikające z picia alkoholu?

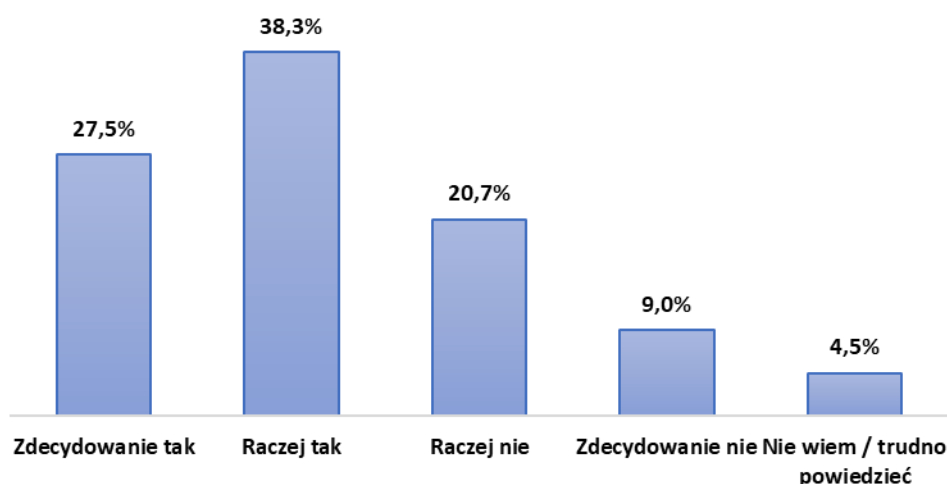
Uczestników badania zapytano także o opinię na temat liczby punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy Trzebiatów. Największa grupa respondentów – 39,1% uważa, że liczba takich punktów powinna ulec zmniejszeniu. Więcej niż co trzeci badany mieszkaniec gminy Trzebiatów – 34,2% zagłosował za pozostawieniem takiej samej liczby punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy. Za zwiększeniem liczby punktów sprzedaży alkoholu opowiedziało się zaledwie 2,3% ankietowanych. Brak zdania w tym temacie wskazało – 24,4%.

Rysunek 28. Czy Pani/Pana zdaniem liczba punktów sprzedaży piwa, wina i wódki na terenie gminy Trzebiatów powinna być... ?

Respondentów poproszono także czy wiedzą, gdzie na terenie gminy Trzebiatów należy szukać pomocy dla bliskich mających problemy alkoholowe. Na tak postawione pytanie twierdząco odpowiedziało łącznie 65,8% ankietowanych. Z kolei łącznie 29,7% badanych nie wiedziałoby, gdzie należy szukać pomocy. Odsetek respondentów świadomych, gdzie należy szukać pomocy uznać należy za wysoki. Trzeba jednak zwrócić uwagę na odsetek osób, które nie wiedzą, gdzie szukać pomocy w przypadku wystąpienia problemu alkoholowego. W tym celu konieczne jest podjęcie akcji informacyjnych skierowanych do mieszkańców gminy Trzebiatów uświadamiających o możliwościach skorzystania z dostępnych form pomocy na terenie gminy.

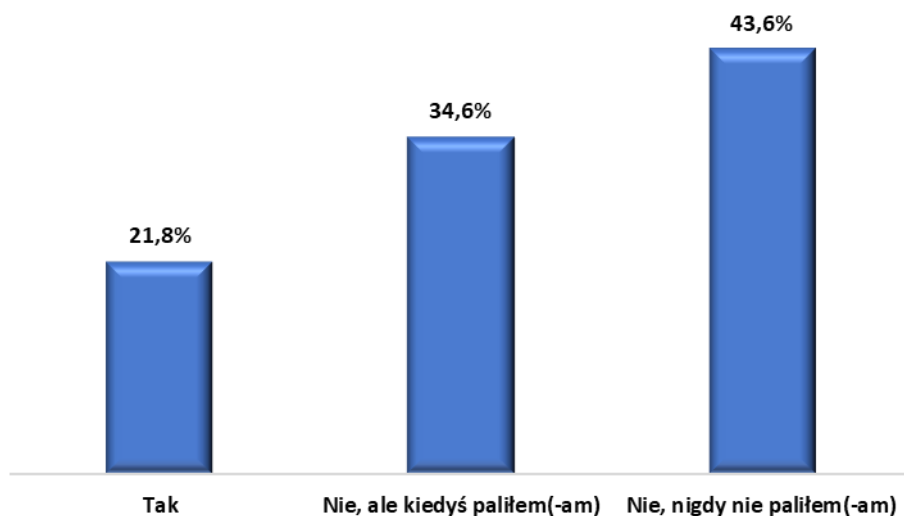
Rysunek 29. Proszę powiedzieć, czy gdyby ktoś z Pani/Pana bliskich miał problemy z alkoholem wiedział(a)bym Pani/Pan, gdzie szukać pomocy?

VI.13. Uzależnienia od papierosów.

Papierosy codziennie – nałogowo pali 21,8% badanych mieszkańców gminy Trzebiatów. Według badania przeprowadzonego przez CBOS w 2017 roku *Postawy Polaków wobec palenia tytoniu* odsetek osób codziennie palących wynosił 24,0%. Największa grupa uczestników badania – 43,6% nie pali i nigdy nie paliła papierosów. Część badanych – 34,6% nie pali papierosów, ale kiedyś paliła. Warto zauważyć, że odsetek osób niepalących jest zbliżony do ogólnopolskich danych.

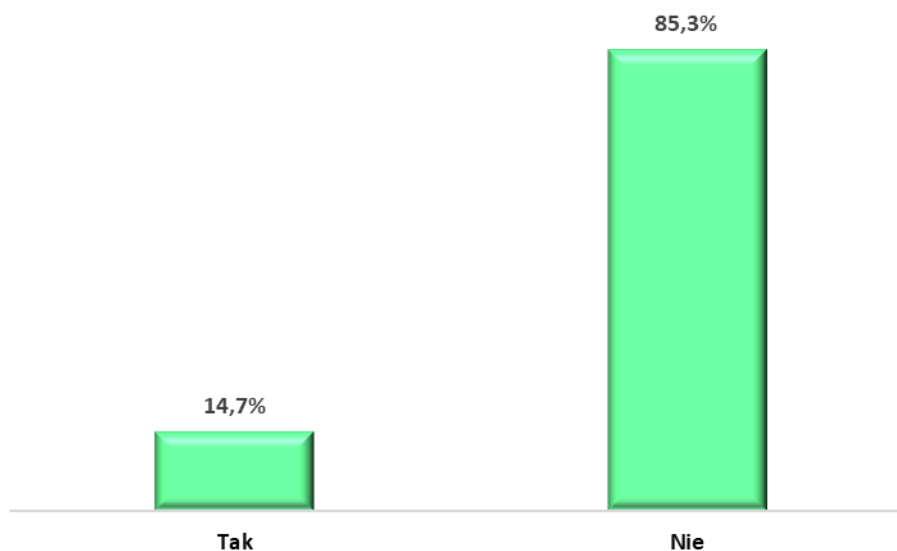
Rysunek 30. Czy codziennie Pani/Pan pali papierosy (e-papierosy)

VI.14. Zazywanie narkotyków.

Osobiste doświadczenie z narkotykami miało – 14,7% badanych respondentów. Taki odsetek badanych próbował narkotyków. Zdecydowana większość uczestników badania – 85,3% nigdy nie próbowało narkotyków.

Rysunek 31. Czy próbował(a) Pani/Pan kiedykolwiek narkotyków?

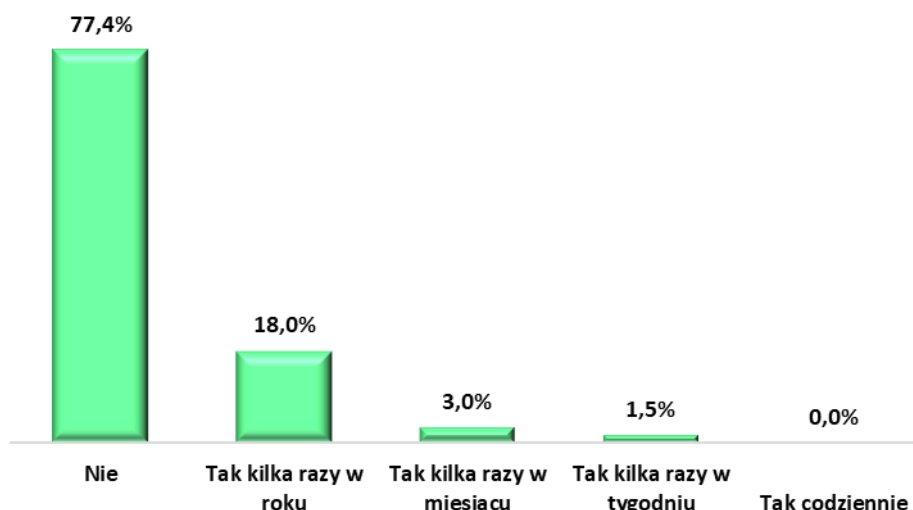

VI.15. Hazard.

Kolejne pytanie zadane mieszkańcom gminy Trzebiatów dotyczyło hazardu. Zdecydowana większość respondentów – 77,4% nigdy nie grała w gry hazardowe (wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej w wymiarze losowym decyduje przypadek). Pozostała grupa badanych – 22,6% grała/gra w takiego rodzaju gry, w tym 18,0% badanych gra okazjonalnie (kilka razy do roku). Pozostała grupa badanych – 4,5% gra w gry hazardowe częściej – co najmniej kilka razy w miesiącu.

Rysunek 32. Czy kiedykolwiek grała/grał Pani/Pan w gry hazardowe (wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej w wymiarze losowym decyduje przypadek)?

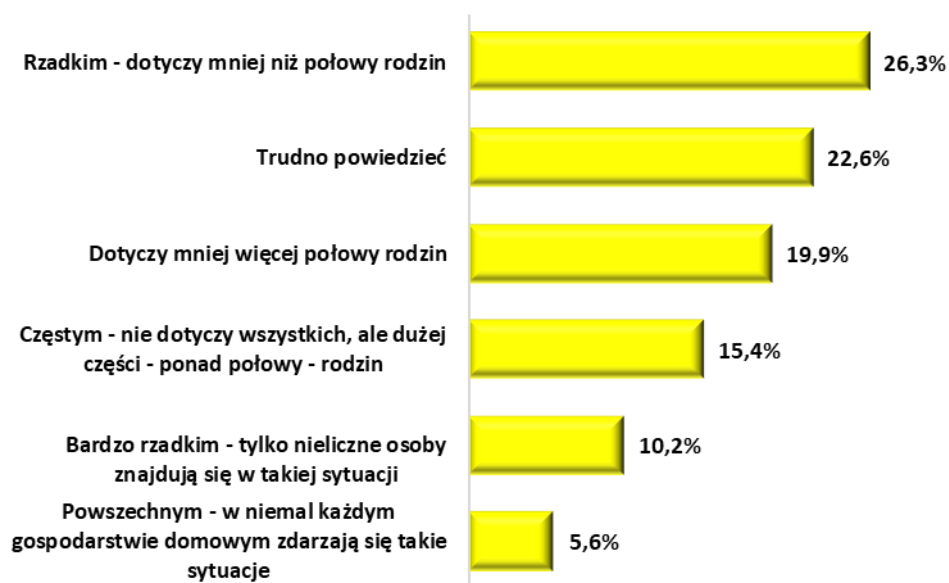

VI.16. Zjawisko przemocy domowej w gminie Trzebiatów.

Dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie nie odzwierciedlają rzeczywistej skali problemu. Wynika to z faktu, że przemoc w rodzinie jest problemem wrażliwym, trudnym do diagnozowania. Osoby doznające przemocy w rodzinie nie chcą ujawniać problemu, obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawiłych procedur prawnych. Taki stan rzeczy znajduje odzwierciedlenie w statystykach prowadzonych przez poszczególne służby. Tymczasem, zgodnie z prezentowanymi danymi wynika, że przemoc domowa nie jest zjawiskiem powszechnym jednak problem ten dotyczy dużej części rodzin. Zgodnie z pozyskanymi danymi łącznie 40,9% badanych, którzy uważa, że jest to problem często występujący, w tym 19,9% badanych uważa, że problem ten dotyczy mniej więcej połowy rodzin, 15,4% badanych uważa, że problem ten dotyczy dużej części - ponad połowy

rodzin, natomiast 5,6% twierdzi, że problem ten jest powszechny i dotyczy niemal każdej rodziny. Innego zdania było łącznie 36,5% badanych mieszkańców, którzy uważają, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem występującym bardzo rzadkim (dotyczy tylko nielicznych rodzin) lub rzadkim (dotyczy mniej niż połowy rodzin). Więcej niż co piąty uczestnik badania – 22,5% nie potrafi ocenić skali, częstotliwości i powszechności występowania zjawiska przemocy na terenie gminy Trzebiatów.

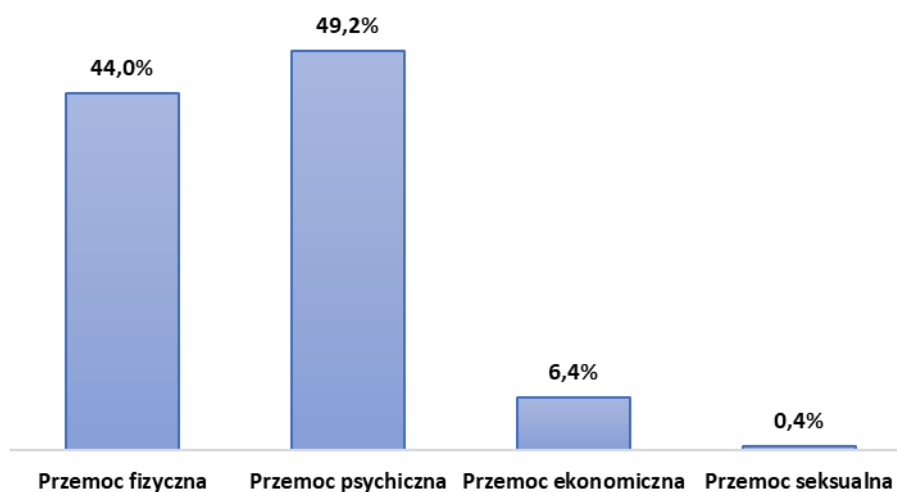
Rysunek 33. Jak Pan/Pani uważa, czy zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem powszechnie występującym w gminie Trzebiatów?

Przemoc w rodzinie może przyjmować różnorodne formy takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna oraz przemoc ekonomiczna. Przemoc fizyczna to naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie. Przemoc psychiczna to naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce. Przemoc seksualna to naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych. Natomiast przemoc ekonomiczna to pozbawianie środków lub

stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów. Analizując wyniki dotyczące rodzaju spotykanej formy przemocy można zauważyć, iż najczęstszą jej formę stanowi przemoc psychiczna, którą wskazało 49,2% respondentów. W następnej kolejności z największą liczbą wskazań znajduje się przemoc fizyczna 44,0% wskazań. Mniejszy odsetek badanych wskazał na przemoc ekonomiczną – 6,4% oraz na przemoc seksualną – 0,4%. Takie dane mogą w części wyjaśniać małą liczbę zgłoszeń dotyczących przemocy, ponieważ ofiary przemocy psychicznej, ekonomicznej i seksualnej takiej przemocy nie zgłaszają do odpowiednich służb.

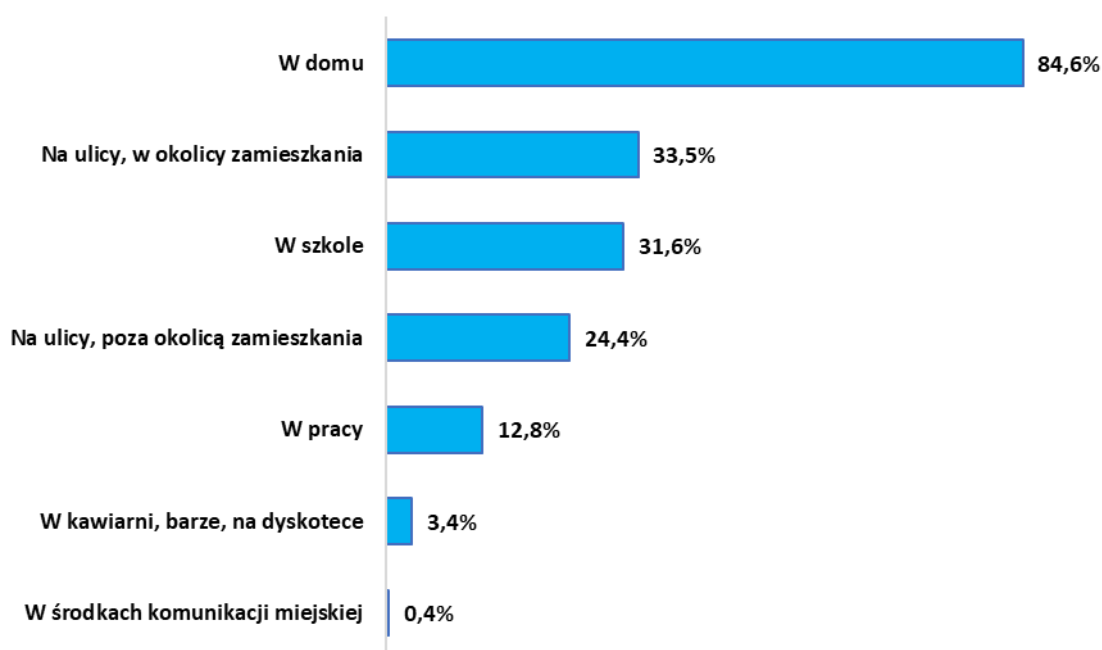
Rysunek 34. Proszę powiedzieć, jakie są najczęściej spotykane formy przemocy w gminie Trzebiatów?

Uczestników badania zapytano o wskazanie miejsc, w których najczęściej dochodzi do występowania zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej. Dane jednoznacznie wskazują, że zjawisko przemocy najczęściej występuje w domu. Taką odpowiedź wskazało aż 84,6% badanych. Oznacza to, że zdarzenia przemocy nie mają postronnych świadków i rozgrywają się w zamkniętym środowisku domowym, co utrudnia zarówno samo diagnozowanie jak i przeciwdziałanie przemocy. Przemoc, zdaniem badanych często występuje także w okolicach miejsca zamieszkania – 33,5% wskazań oraz w szkole – 31,6% wskazań. Do zachowań przemocowych dochodzi często na ulicy poza miejscem zamieszkania – 24,4%

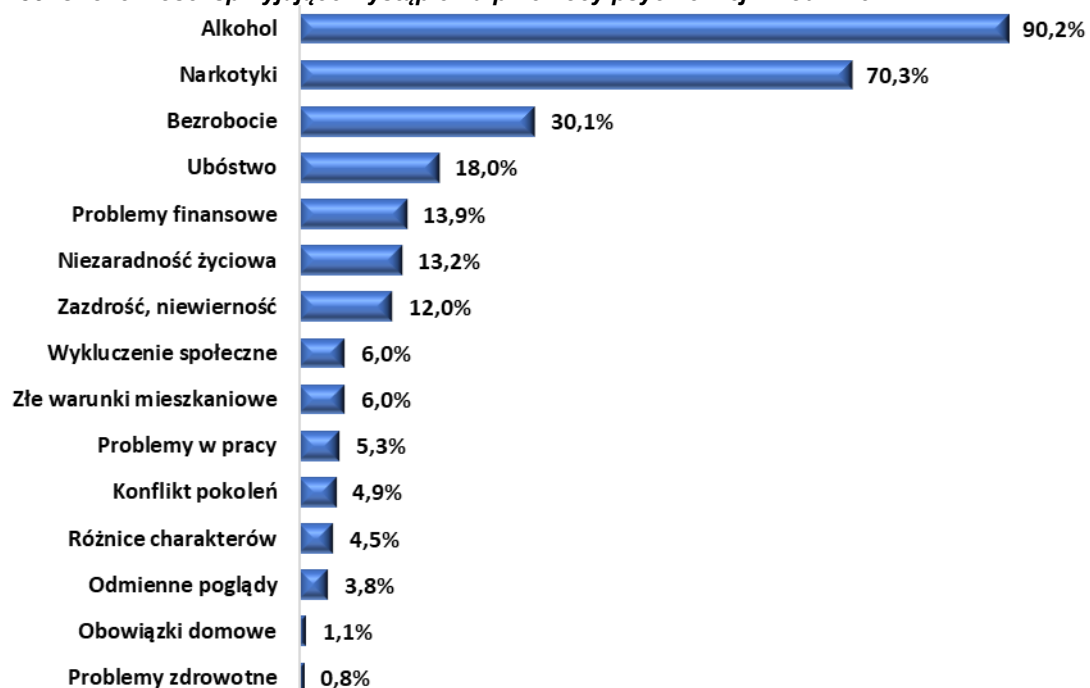
odpowiedzi. Część respondentów uznała, że do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej dochodzi w pracy – 12,8% oraz w kawiarni, barze lub na dyskotecę - 3,4% odpowiedzi. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na wykresie. Suma odpowiedzi na poniższe pytanie jest zdecydowanie większa niż 100% ponieważ, każdy z badanych mógł wskazać kilka miejsc lub sytuacji, w których dochodzi do występowania zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej. Warto w tym miejscu zauważyć, iż bardzo duży odsetek badanych wskazał na występowanie takiej formy przemocy w domu co ukazuje na występowanie istotnego problemu w rodzinach. Takie dane po raz kolejny potwierdzają, że problem przemocy w rodzinie nie jest zjawiskiem marginalnym. Na podstawie takich wyników badań powinno podjąć się działania mające na celu uświadamianie konieczności reagowania na przemoc w rodzinie. Istnieje potrzeba upowszechnienia znaczenia i roli świadka przemocy w rodzinie oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

Rysunek 35. W jakiej sytuacji / w jakim miejscu Pani zdaniem najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej?

Wyniki zamieszczone poniżej wskazują, jakie czynniki zdaniem respondentów mogą determinować i powodować wystąpienie przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Poglądy mieszkańców gminy Trzebiatów nie odbiegają od rozpowszechnionych, stereotypowych przekonań na temat okoliczności sprzyjających występowaniu przemocy w rodzinie. Takie okoliczności to w opinii badanych przede wszystkim nadużywanie alkoholu. 90,2% badanych wskazało, że nadużywanie alkoholu jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie. Rzeczywiście, przemoc w rodzinie często towarzyszy uzależnieniu od alkoholu, nie udowodniono jednak związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy tymi zjawiskami. Jak potwierdzają doświadczenia z pracy z osobami stosującymi przemoc, uzależnionymi od alkoholu, nie jest prawdą, że zatrzymanie uzależnienia jest równoznaczne z zaprzestaniem stosowania przemocy w rodzinie. W związku z powyższym konieczne wydaje się edukowanie mieszkańców, że uzależnienie od alkoholu nie jest przyczyną przemocy. Aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Przemoc może być także silnie generowana przez zażywanie narkotyków. Taką opinię wskazało 70,3% badanych. Innymi czynnikami, które zdaniem badanych mogą być przyczynami wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie to: bezrobocie – 30,1%, ubóstwo – 18,0%, problemy finansowe – 13,9%, niezaradność życiowa – 13,2% oraz zazdrość, niewierność – 12,0% wskazań. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na wykresie. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż każdy z badanych mógł wymienić maksymalnie trzech odpowiedzi, stąd też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 36. Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy psychicznej w rodzinie.

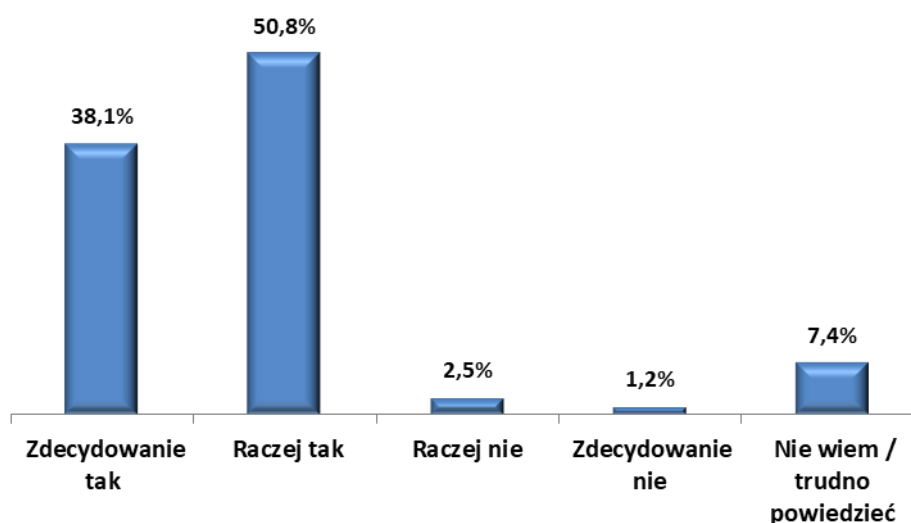
VII. Diagnoza zjawiska uzależnień, przemocy i innych problemów społecznych w ujęciu uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Trzebiatów. Wyniki badań.

W badaniu na temat problemu uzależnień i innych problemów społecznych uczestniczyło 244 uczniów w tym 134 uczniów klas 7 i 8 klas szkół podstawowych oraz 109 uczniów klas 1-3 szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Trzebiatów. Badanie przeprowadzono w czerwcu 2020 roku. Do badania użyto ankietę składającą się z 22 pytań oraz danych metryczkowych, wypełnianych samodzielnie przez uczniów. Wszystkie pytania dotyczyły poglądów respondentów na temat uzależnień, przemocy oraz innych problemów społecznych. W badaniach brało udział – 146 dziewcząt co stanowiło 60,1% ogółu badanych oraz 97 chłopców – 39,9% spośród wszystkich badanych uczniów.

VII. 1. Poczucie bezpieczeństwa w szkole.

Pierwsze z pytań badawczych dotyczyło bezpieczeństwa w szkole. Okazuje się, że zdecydowana większość badanych uczniów z gminy Trzebiatów – łącznie 88,9% czuje się bezpiecznie w swojej szkole. Na taki odsetek składały się odpowiedzi *zdecydowanie tak* oraz *raczej tak*, które wskazało odpowiednio 38,1% oraz 50,8% badanych. Brak poczucia bezpieczeństwa w szkole odczuwa jedynie 3,7% uczniów. Odpowiedź *nie wiem* wskazało 7,4% badanych. Takie dane oznaczają, że globalnie w szkołach podstawowych na terenie gminy Trzebiatów, zdaniem uczniów jest bezpiecznie.

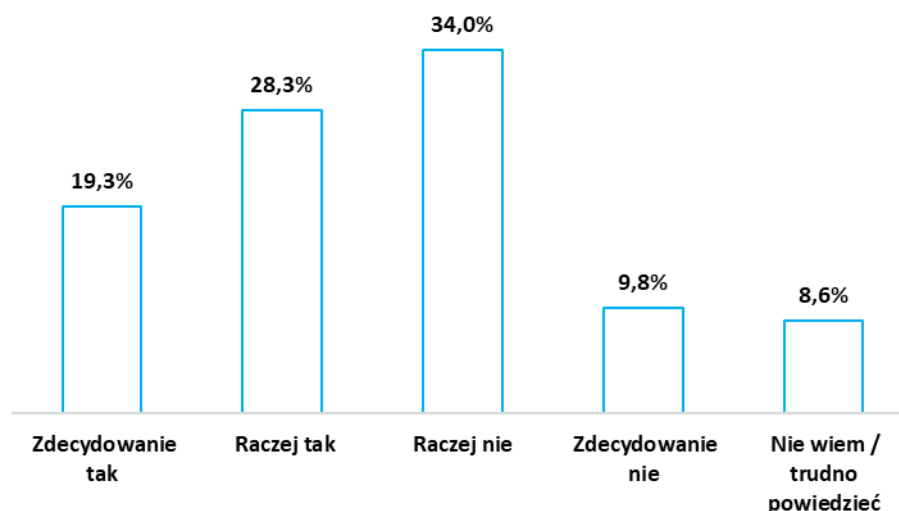
Rysunek 37. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

VII.2. Agresja w szkole.

Blisko połowa badanych uczniów biorących udział w badaniu – 47,6% była świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej pobliżu. Duża grupa badanych uczniów – 43,8% nie była świadkiem takich sytuacji i zdarzeń. Odpowiedź *nie wiem / trudno powiedzieć* wskazało 8,6% badanych.

Rysunek 38. Czy byłeś/byłaś kiedykolwiek świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie?

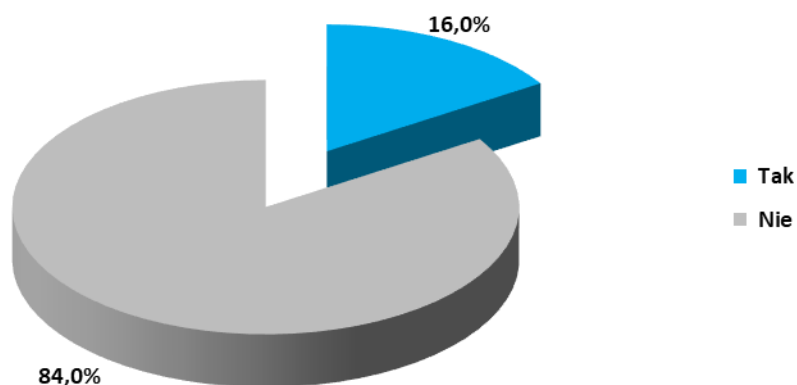

Uczniowie szkół zlokalizowanych na terenie gminy Trzebiatów zazwyczaj nie spotykają się bezpośrednio z aktami agresji wśród uczniów w szkole, do której uczęszczają. Takich zachowań nie doświadczyła zdecydowana większość uczniów biorących udział w badaniu –

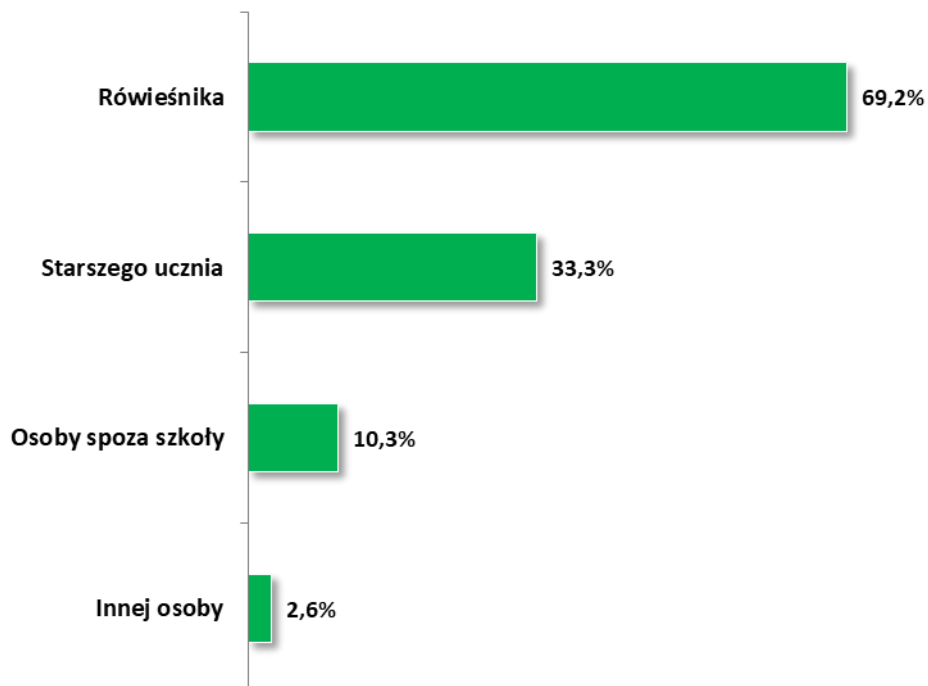
84,0%. Należy jednak zwrócić uwagę, że ofiarą agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie według danych było 16,0% badanych uczniów.

Rysunek 39. Czy kiedykolwiek na terenie szkoły lub jej obrębie byłeś/aś ofiarą agresji?

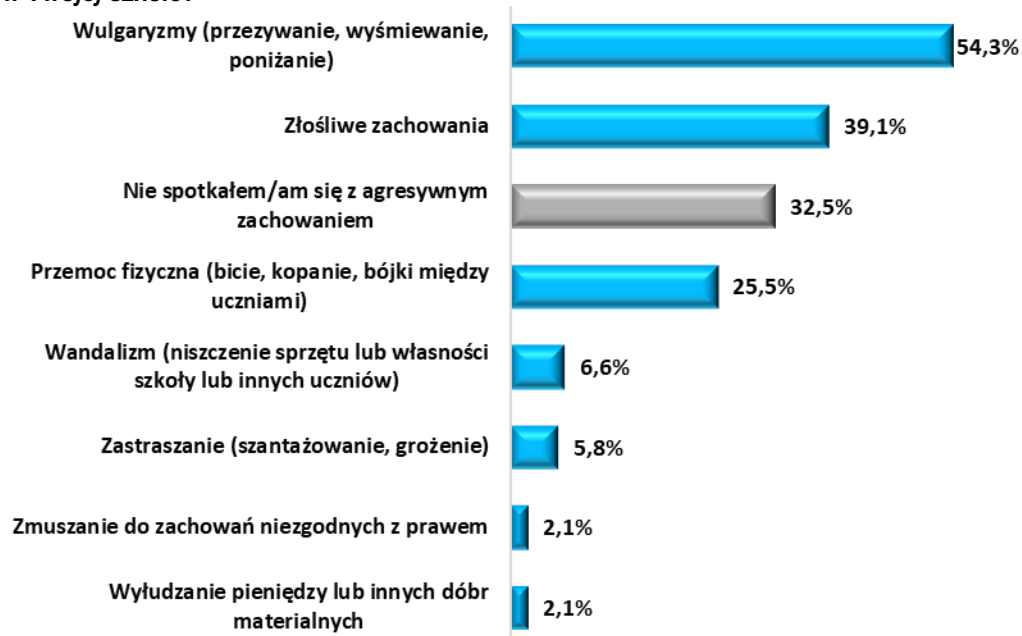
Uczniowie, którzy byli ofiarami przemocy w szkole lub w jej obrębie najczęściej spotykali się z agresją ze strony rówieśnika – 69,2%, starszego ucznia – 33,3% wskazań. Mniejszy odsetek badanych spotkał się z agresją z osobą spoza szkoły – 10,3% oraz innej osoby 2,6%. W odpowiedzi na to pytanie każda z badanych osób mógł wskazać większą liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 40. Z czyjej strony spotkałeś (-ałaś) się z agresją?

Uczniów biorących udział w badaniu zapytano także o wskazanie agresywnych zachowań, z którymi zetknęli się w szkole w okresie ostatnich 6 miesięcy poprzedzających badanie. Każdy z ankietowanych mógł wskazać dowolną liczbę zachowań agresywnych, z którymi miał styczność stąd też suma wskazań prezentowanych na wykresie jest większa niż 100%. Niestety okazuje się, że z wymienionymi formami zachowań agresywnych spotkało się 67,5% badanych uczniów. Jest to wynik świadczący o występowaniu w środowisku szkolnym określonych zachowań i sytuacji przemocowych. Należy zwrócić uwagę, iż 32,5% badanych uczniów nie spotkało się nigdy, z żadnymi zachowaniami agresywnymi w szkole. Największy odsetek badanych – 54,3% najczęściej spotykał się z wulgaryzmami (przezywanie, wyśmiewanie i poniżanie). Ze złośliwymi zachowaniami innych uczniów zetknęło się 39,1% uczniów. Znaczący odsetek badanych – 25,5% spotkała się przemocą fizyczną i był świadkiem bicia, kopania czy też bójek między uczniami. Pozostałe formy zachowań agresywnych wymieniło zdecydowanie mniej badanych uczniów. Z aktami wandalizmu, niszczeniem sprzętu, niszczeniem własności szkoły lub własności innych uczniów spotkało się 6,6% badanych, natomiast z zastraszaniem, szantażowaniem i grożeniem zetknęło się – 5,8% badanych uczniów. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

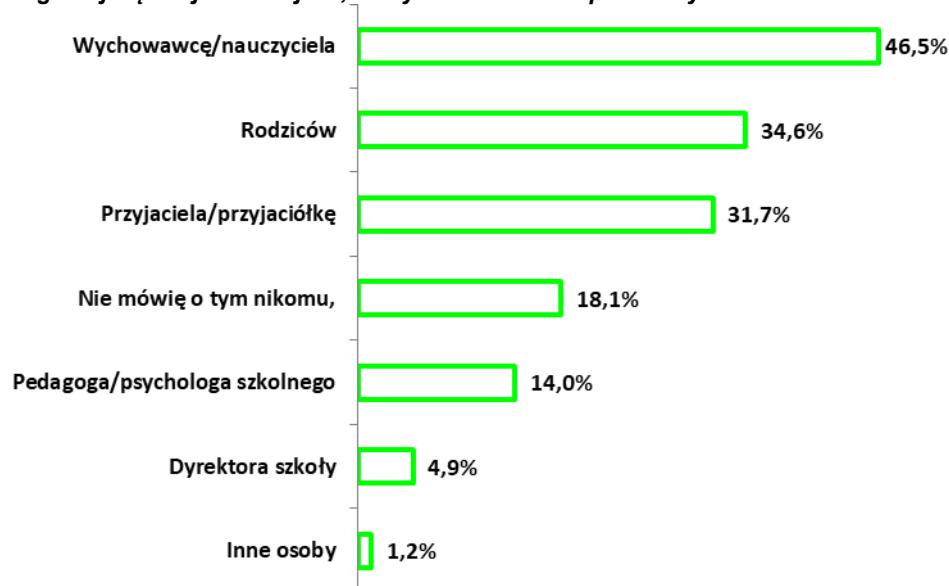
Rysunek 41. Z jakimi zachowaniami agresywnymi zetknąłeś/zetknęłaś się w ciągu ostatnich 6 miesięcy w Twojej szkole?

Uczniowie poproszeni zostali także o wskazanie osób, które informują lub poinformowałyby w sytuacji bezpośredniego doświadczenia przemocy. W odpowiedzi na to pytanie każdy

z badanych uczniów mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, dlatego też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%. Zgodnie z przedstawionymi danymi uczniowie najczęściej o takich sytuacjach informują wychowawcę/nauczyciela – 46,5%, rodziców – 34,6% oraz przyjaciela/przyjaciółkę – 31,7% odpowiedzi. Niestety znaczny odsetek uczniów – 18,1% nie informuje o takich sytuacjach nikogo. Uczniowie przekazują także takie informacje pedagogowi lub psychologowi szkolnemu – 14,0% oraz dyrektorowi szkoły – 4,9% wszystkich wskazań. Inne osoby wymieniło – 1,2% badanych.

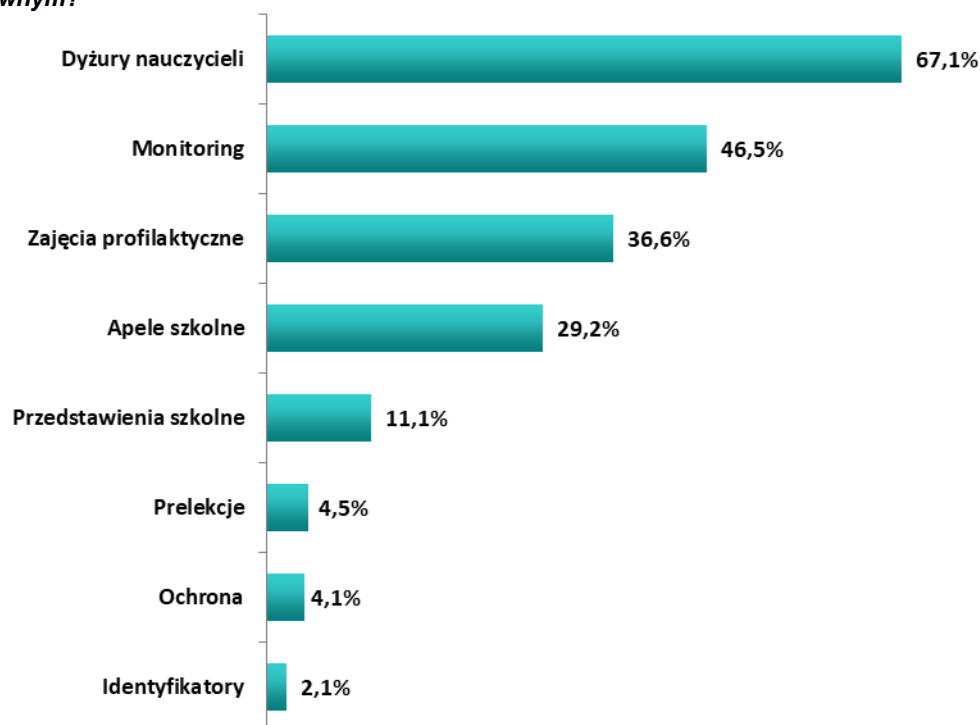
Rysunek 42. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz przemocy?

VII.3. Środki prewencyjne podejmowane przez szkoły w celu zapobiegania zachowaniom agresywnym.

Szkoły stosują różnego rodzaju środki prewencyjne i zaradcze mające służyć zapobieganiu zachowaniom agresywnym w szkole. Uczniowie wskazywali konkretne działania, które podejmują szkoły w celu przeciwdziałania zjawiskom przemocy i agresji w szkole. Każdy z badanych mógł wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań nie jest równa 100%. Największy odsetek badanych uczniów – 67,1% wymienił dyżury nauczycieli. Mniejszy odsetek badanych – 46,5% wskazał monitoring. Inne wymienione środki zaradcze to: zajęcia profilaktyczne – 36,6% oraz apele szkolne – 29,2%. Najmniej wskazań dotyczyło takich środków zaradczych jak przedstawienia szkolne – 11,1%, prelekcje – 4,5%, ochrona – 4,1% oraz identyfikatory – 2,1% wszystkich wskazań.

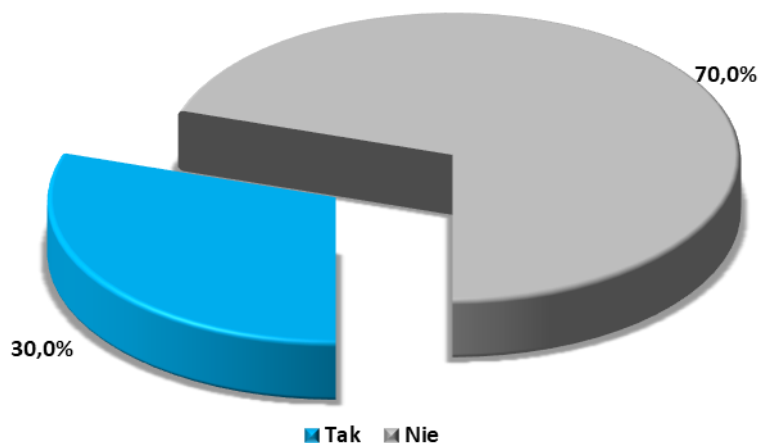
Rysunek 43. Jakie środki zaradcze podejmowane są w Twojej szkole, aby zapobiec zachowaniom agresywnym?

VII.4. Zjawisko przemocy poza terenem szkoły.

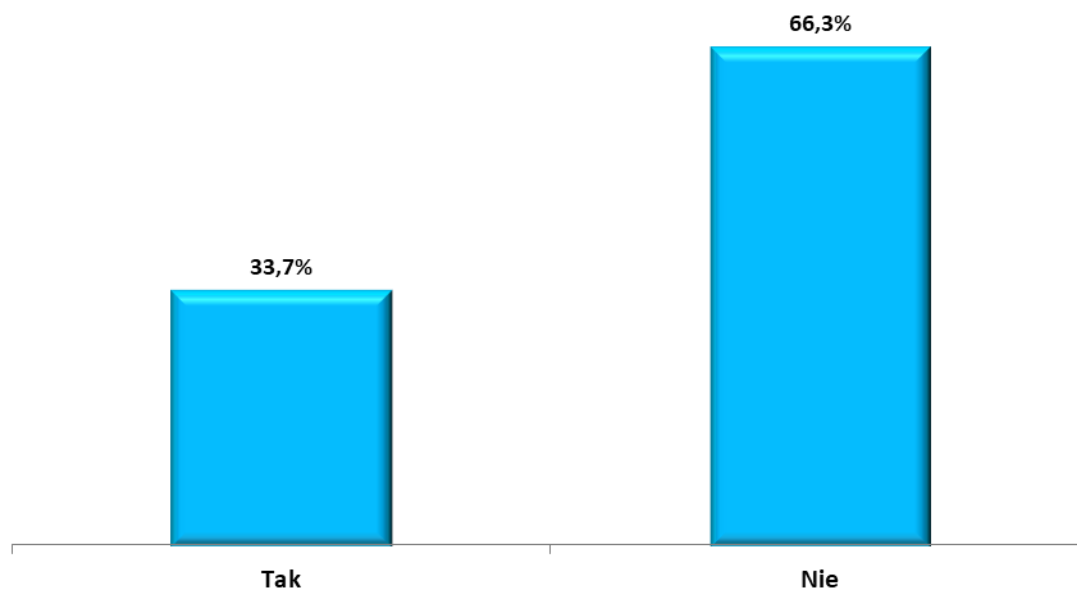
Według przeprowadzonych badań wynika, że blisko co trzeci badany uczeń biorący udział w badaniu – 30,0% spotykał się z przemocą ze strony uczniów także poza terenem szkoły. Większość badanych – 70,0% nie spotkała się z takimi sytuacjami poza terenem szkoły.

Rysunek 44. Czy spotykasz się z przemocą ze strony uczniów poza terenem szkoły?

Z agresją innych osób (nie uczniów ze szkoły) poza terenem szkoły spotkał się co trzeci badany uczeń – 33,7%. Większa grupa badanych uczniów nie doświadczyła takich sytuacji.

Rysunek 45. Czy spotykałeś się z przemocą ze strony innych osób poza terenem szkoły?

Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy poza szkołą poproszeni zostali o wskazanie miejsc, w których spotkali się z przemocą. Pytanie to miało charakter otwarty i każdy z badanych mógł udzielić swobodnej odpowiedzi. Poniżej przedstawiono listę takich punktów.

Tabela 11. Miejsce doświadczenia przemocy.

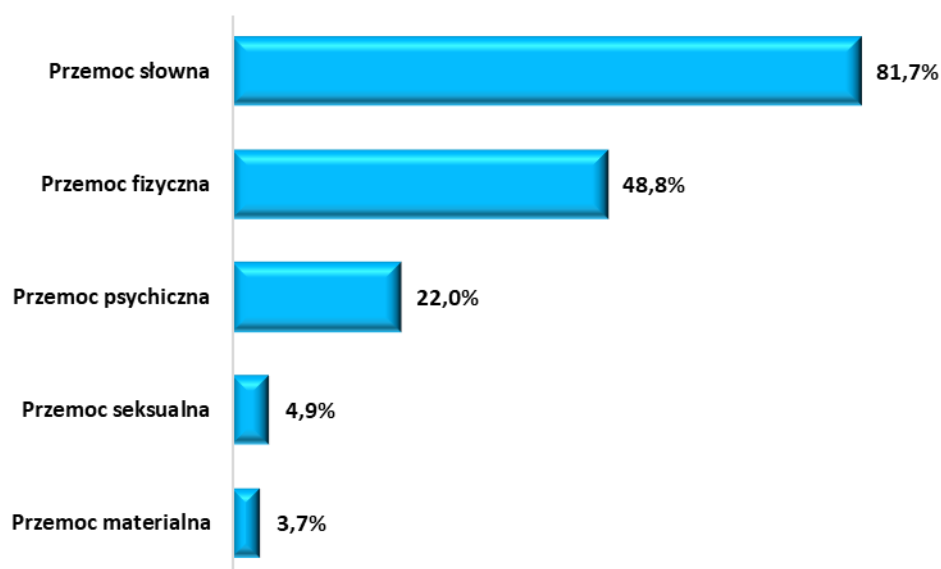
Miejsce doświadczenia przemocy	Ilość wskazań
Na mieście	8
Na dworze	6
Na boisku	3
W domu	2
Pod "Żabką"	2
Na ulicy	2
Plac zabaw	2
Na hali sportowej	2
W okolicach stadionu	2
W lesie	1
W okolicach garaży	1
Na plaży	1
Na portalach społecznościowych	1
W okolicach PZU	1
Na skate parku	1
W okolicach punktów gastronomicznych	1
Poza szkołą	1
Przy sklepie ABC w Mrzeżynie	1
Restauracja	1
Ścieżka rowerowa	1

W parku

1

Badani uczniowie, którzy doświadczyli jakiejkolwiek formy przemocy poproszeni zostali o wskazanie form przemocy, z którymi się spotkali. Każda z badanych osób mogła wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%. Zdecydowana większość badanych uczniów – 81,7% doświadczyła przemocy słownej. Blisko połowa badanych – 48,8% spotkała się z przemocą fizyczną. Przemocy psychicznej doświadczyło 22,0% badanych uczniów. Pozostałe formy wskazał zdecydowanie mniejszy odsetek badanych. Przemoc seksualną wymieniło 4,9% badanych, natomiast przemoc materialną – 3,7% ankietowanych uczniów.

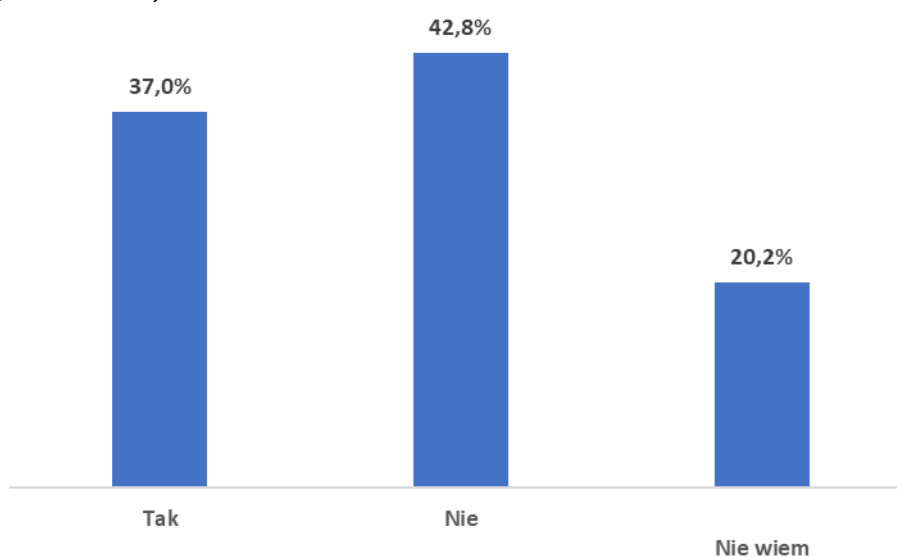
Rysunek 46. Jeśli spotkałeś się z przemocą ze strony innych osób to jakiego rodzaju była to przemoc?

VII.5. Zjawisko cyberprzemocy.

Przemocy w sieci w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania i ośmieszania doświadczyło 37,0% badanych uczniów. Większość ankietowanych 42,8% nie miało do czynienia z takimi sytuacjami, natomiast 20,2% badanych nie wie, czy spotkało się z takimi sytuacjami.

Rysunek 47. Czy doświadczyłeś/aś przemocy w sieci (np. w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania)?

Osoby, które doświadczyły cyberprzemocy poproszono o wskazanie konkretnych przykładów takiego rodzaju przemocy. Uczniowie najczęściej doświadczali takich sytuacji jak: ośmieszanie – 43,2%, poniżanie – 41,0% oraz wulgaryzmy stosowane względem mojej osoby – 39,6%. Uczniowie doświadczyli także takich zjawisk związanych z cyberprzemocą jak: włamania / kradzież kont – 20,9% odpowiedzi, rozsyłanie treści prywatnych – 18,0%, zastraszanie – 16,5%, rozsyłanie kompromitujących materiałów – 12,2% oraz szantaż – 10,8% wskazań. Najmniejszy odsetek badanych – 5,0% wskazał tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych. Każdy z badanych mógł wymienić dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego suma nie jest równa 100%.

Rysunek 48. Jakiego rodzaju była to forma cyberprzemocy?

Odczucia badanych uczniów wobec cyberprzemocy przybierają różne formy. Największa grupa badanych uczniów – 40,7% przejmują się tym i szuka pomocy. Znaczna grupa badanych uczniów nie przejmują się zjawiskiem cyberprzemocy i ignorują ją całkowicie – 36,6% wskazań. Więcej niż co dziesiąta badana osoba – 13,2% uważa, że takie sytuacje zdarzają się dla żartu, natomiast 6,2% badanych nie ma nic przeciwko zjawisku cyberprzemocy. Inne odczucia wobec cyberprzemocy miało 3,3% badanych uczniów.

Rysunek 49. Jakie są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy?

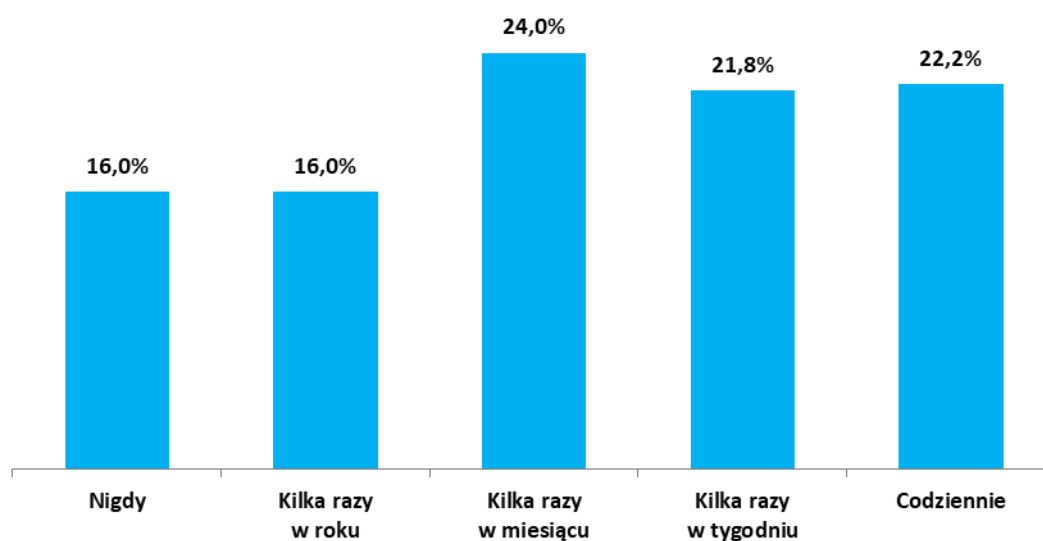

VII.6. Formy spędzania czasu wolnego.

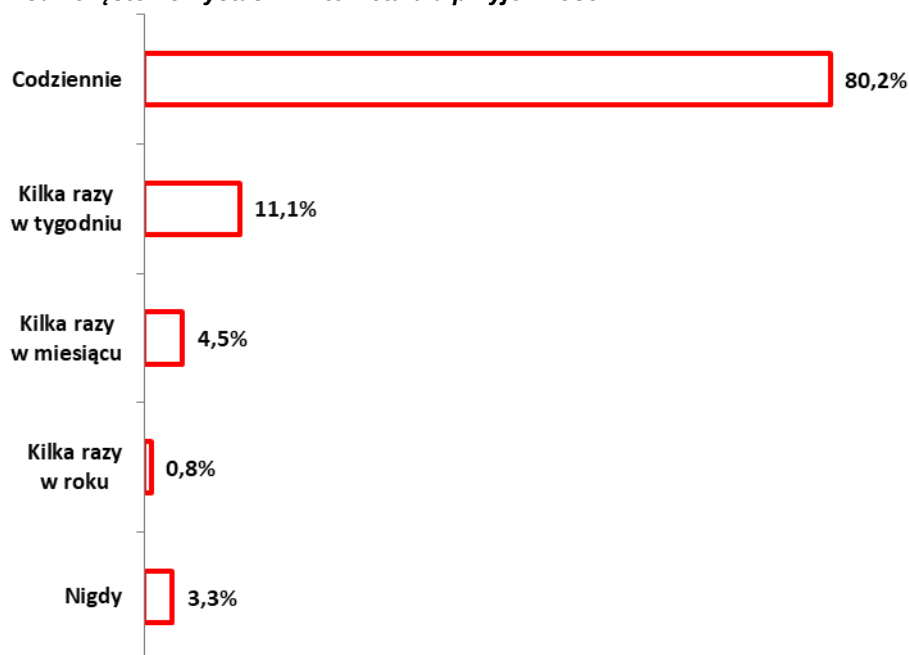
W poniższej części diagnozy przedstawiono sposoby spędzania wolnego czasu przez uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych oraz klas 1-3 szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie gminy Trzebiatów. Szczegółowej analizie poddano takie sposoby spędzania czasu wolnego jak: gra w gry komputerowe, korzystanie z Internetu, korzystanie z portali społecznościowych, aktywne uprawianie sportu, czytanie książek dla przyjemności, wyjścia z ze znajomymi/przyjaciółmi, hobby oraz granie w gry hazardowe. Pierwsza z diagnozowanych aktywności młodzieży szkolnej dotyczyła grania w gry komputerowe. Okazuje się, że w gry komputerowe gra kilka razy w miesiącu – 24,0% ankietowanych. Natomiast codziennie lub kilka razy w tygodniu w gry komputerowe gra odpowiednio 22,2% oraz 21,8% badanych uczniów. Taką aktywność kilka razy w roku wykazuje 16,0% respondentów. W gry komputerowe nie gra wcale – 16,0% badanych uczniów.

Rysunek 50. Jak często grasz w gry komputerowe?

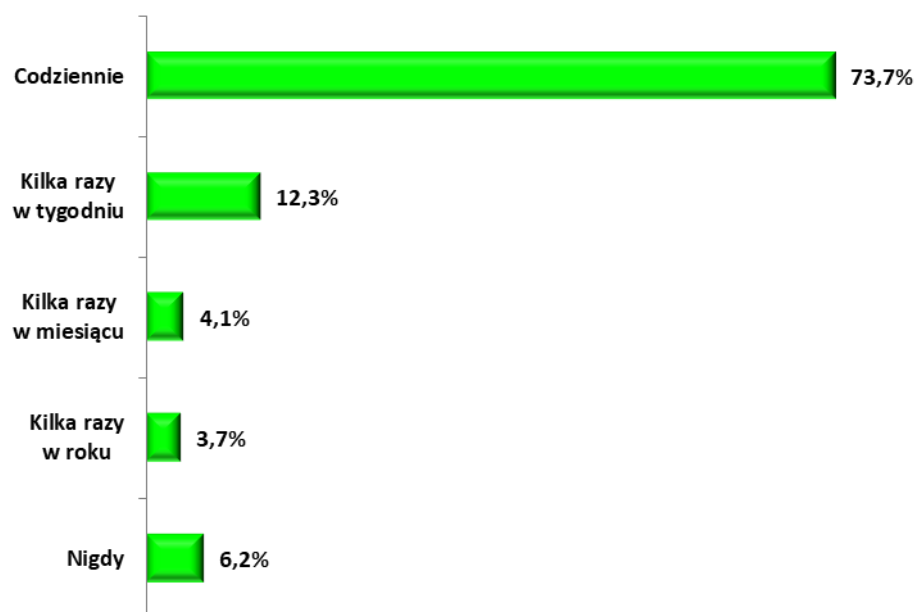
Z Internetu dla przyjemności, co najmniej kilka razy w tygodniu korzysta niemal każdy badany uczeń, w tym codziennie z Internetu korzysta 80,2% uczniów, natomiast, 11,1% badanych korzysta z Internetu dla przyjemności kilka razy w tygodniu. 4,5% ankietowanych korzysta kilka razy w miesiącu natomiast kilka razy w roku 0,8%. Warto zauważyć, iż 3,3% uczniów nie korzysta nigdy z Internetu dla przyjemności.

Rysunek 51. Jak często korzystasz z Internetu dla przyjemności?

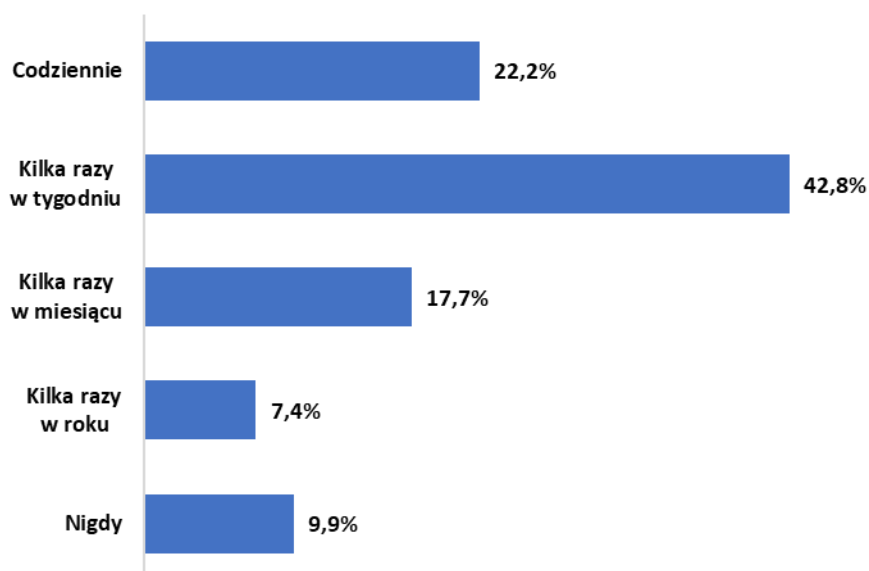
Poniżej przedstawiono częstotliwość korzystania młodzieży szkolnej z portali społecznościowych min. Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter. Badania przeprowadzone wśród uczniów z gminy Trzebiatów wskazują, że z portali społecznościowych codziennie korzysta – 73,7% ankietowanych, natomiast kilka razy w tygodniu – 12,3%. Rzadziej z portali społecznościowych korzysta łącznie – 7,8% badanych uczniów, w tym 4,1% kilka razy w miesiącu, natomiast 3,7% kilka razy w roku. 6,2% badanych uczniów wskazało odpowiedź nigdy.

Rysunek 52. Jak często korzystasz z portali społecznościowych (Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter itp.)?

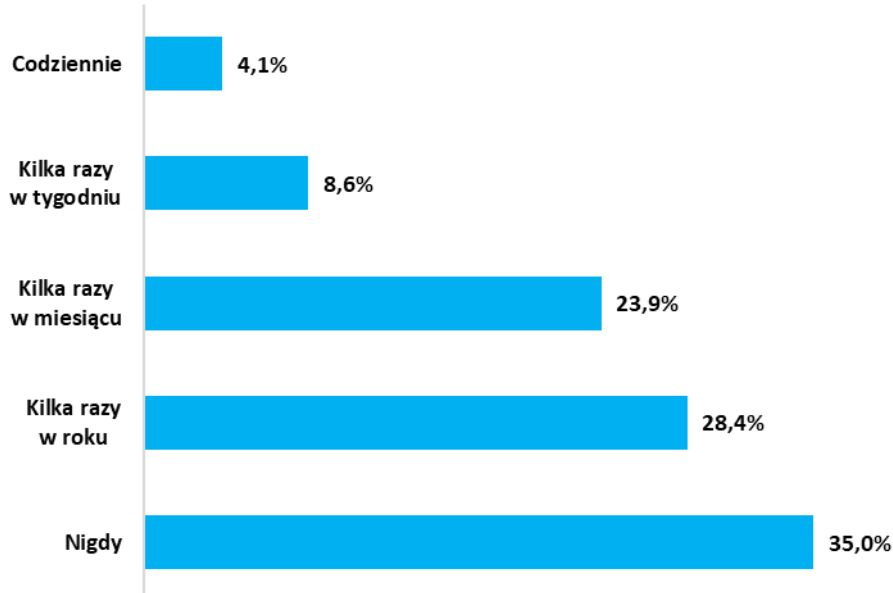
Aktywnie sport uprawia łącznie 66,5% badanych uczniów, w tym 42,8% uczniów uprawia sport co najmniej kilka razy w tygodniu, natomiast 22,2% uczniów codziennie. Rzadziej – kilka razy w miesiącu sport uprawia 17,7% uczniów. Kilka razy w roku aktywność sportową wykazuje - 7,4% badanych. Sportu nie uprawia – 9,9% badanych uczniów w gminie Trzebiatów.

Rysunek 53. Jak często aktywnie uprawiasz sport?

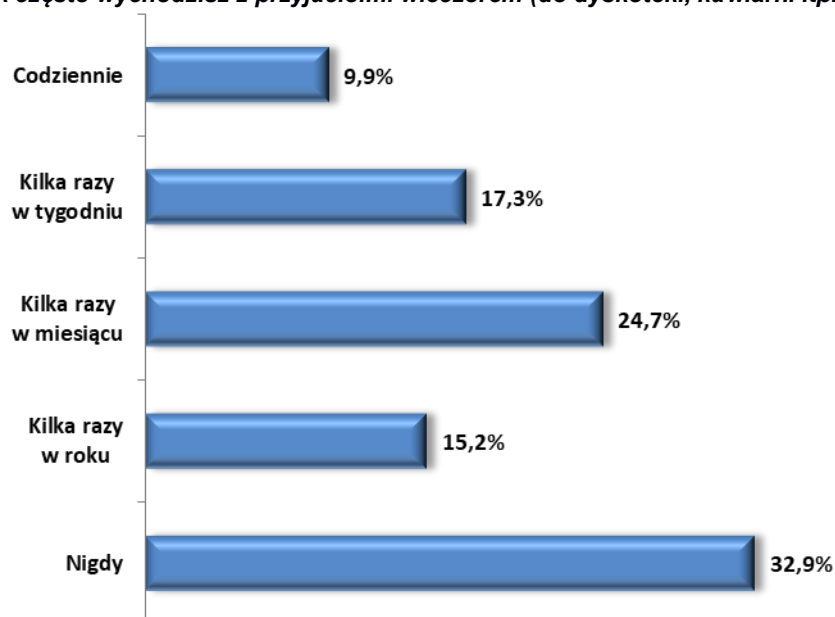
Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że więcej niż co trzeci badany uczeń - 35,0% wcale nie czyta książek dla przyjemności. 28,4% badanych czyta książki (poza lekturami szkolnymi) kilka razy w roku. Natomiast 23,9% uczestników badania czyta książki dla przyjemności kilka razy w miesiącu. Kilka razy w tygodniu książkę czyta 8,6% badanych uczniów, natomiast 4,1% uczniów czyta książki codziennie.

Rysunek 54. Jak często czytasz książki?

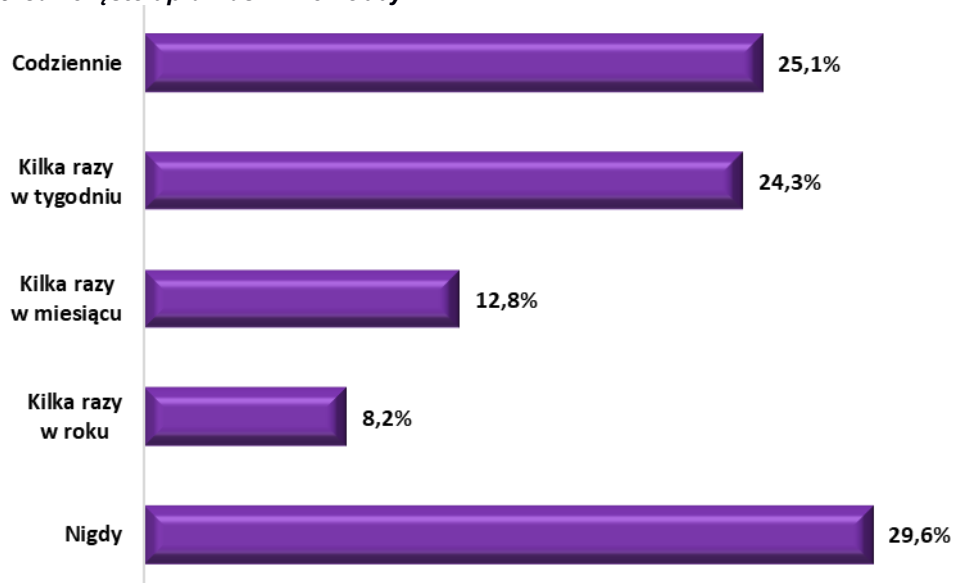
Ponad połowa badanej młodzieży z klas 7 i 8 szkół podstawowych i klas 1-3 szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Trzebiatów – 51,9%, wychodzi z przyjaciółmi wieczorami do dyskoteki, kawiarni oraz innych miejsc wspólnie spędzając czas co najmniej kilka razy w miesiącu. Spośród tej grupy – 24,7% wychodzi z przyjaciółmi wieczorem kilka razy w miesiącu, 17,3% kilka razy w tygodniu natomiast 9,9% codziennie. Kilka razy w roku z takiej aktywności korzysta 15,2% badanych. Co trzeci badany uczeń – 32,9% nie wychodzi wieczorami wspólnie ze znajomymi.

Rysunek 55. Jak często wychodzisz z przyjaciółmi wieczorem (do dyskoteki, kawiarni itp.)?

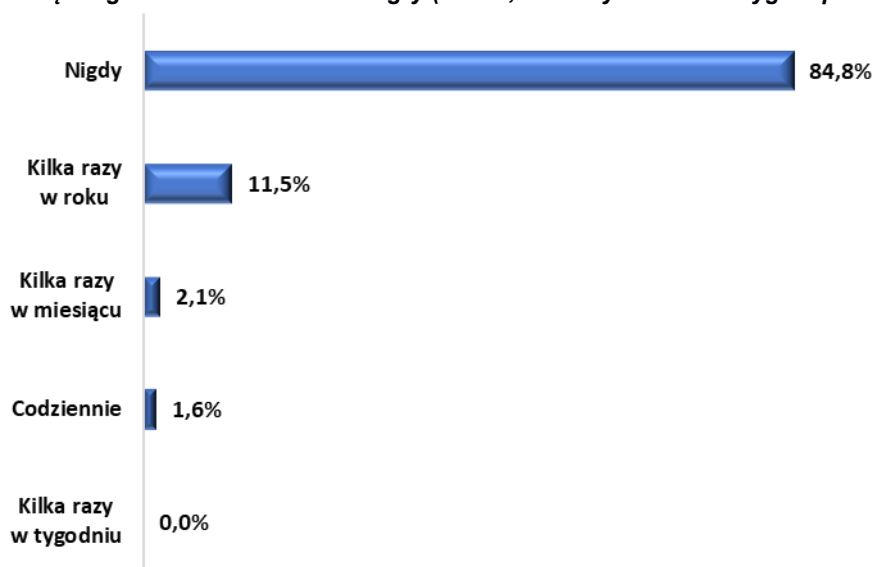
Inne hobby (min. takie jak gra na instrumencie, śpiewanie, rysowanie, itp.) poza analizowanymi wcześniej aktywnościami uprawia codziennie – 25,1% badanych uczniów z terenu gminy Trzebiatów. Kilka razy w tygodniu lub kilka razy w miesiącu czas na inne hobby poświęca odpowiednio 24,3% oraz 12,8% badanych uczniów. Kilka razy w roku czas na inne hobby poświęca tylko 8,2%. Część badanych - 29,6% nie ma innego rodzaju hobby poza codziennymi obowiązkami szkolnymi.

Rysunek 56. Jak często uprawiasz inne hobby?

Zdecydowana większość uczniów – 84,8% nigdy nie grała w gry hazardowe. W gry hazardowe – gry na automatach (takich, na których można wygrać pieniądze) grało łącznie 15,2% badanych uczniów. Kilka razy w roku w gry hazardowe grało 11,5% uczniów. Częściej – co najmniej raz w miesiącu w gry hazardowe grało 2,1% badanych uczniów. Codziennie w gry hazardowe grało 1,6% badanych respondentów.

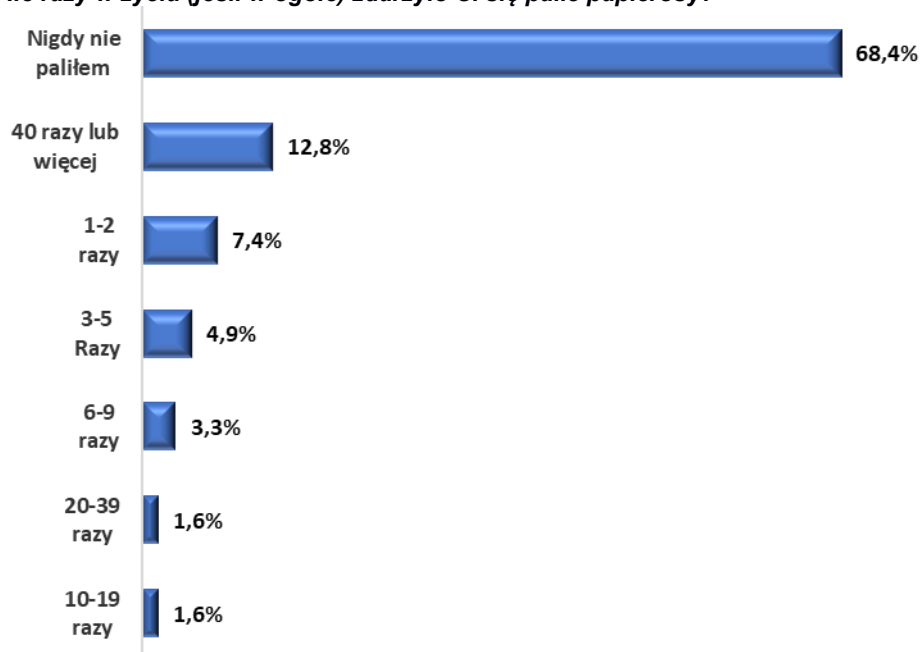
Rysunek 57. Jak często grasz na automatach do gry (takich, na których można wygrać pieniądze)?

VII.7. Palenie papierosów.

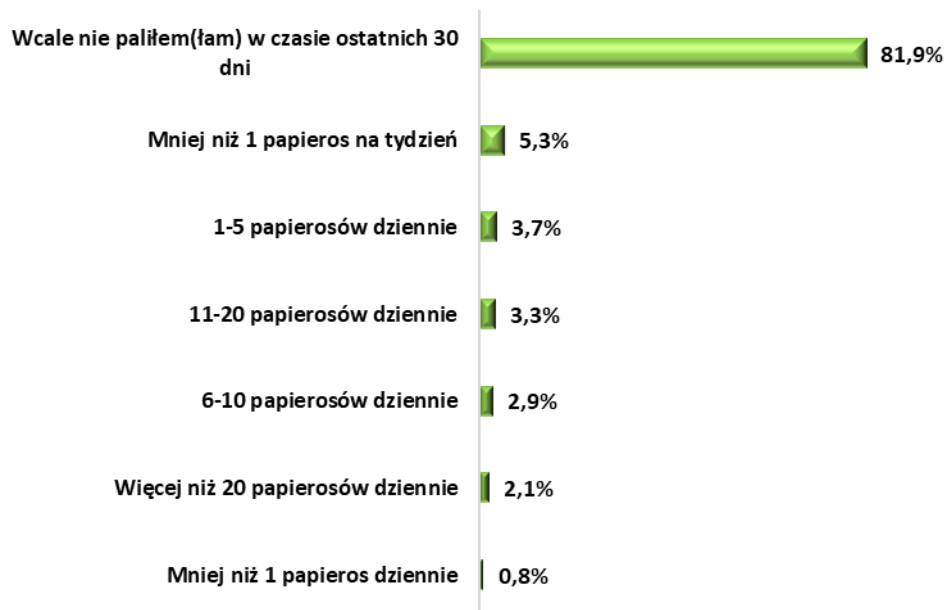
Rozpowszechnienie palenia tytoniu było badane w dwóch wymiarach czasowych - całego życia respondenta oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. Pierwszy z nich pozwala na ustalenie zasięgu zjawiska eksperymentowania z tą substancją, tzn. podejmowania prób palenia tytoniu. Drugi przydatny jest do uchwycenie rozmiarów grupy aktualnie palących, a także palących okazjonalnie lub regularnie. Zdecydowana większość badanych uczniów – 68,4% nigdy nie paliła papierosów. W czasie całego życia, jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 31,6% młodzieży szkolnej z terenu gminy Trzebiatów. Znaczny odsetek uczniów – 12,8% palili 40 razy lub więcej. 1-2 razy papierosy paliło – 7,4% uczniów, 3-5 razy – 4,9% uczniów, 6-9 razy - 3,3% uczniów, 20-39 razy – 1,6% uczniów, 10-19 razy także 1,6% uczniów.

Rysunek 58. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?

W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem papierosów wcale nie paliło 81,9% badanych uczniów. W tym okresie papierosy paliło 18,1% badanych uczniów, w tym 5,3% paliło mniej niż 1 papierosa na tydzień, 0,8% mniej niż 1 papierosa dziennie, 3,7% od 1 do 5 papierosów dziennie, 2,9% od 6 do 10 papierosów dziennie, 3,3% od 11 do 20 papierosów dziennie, 2,1% paliło więcej niż 20 papierosów dziennie.

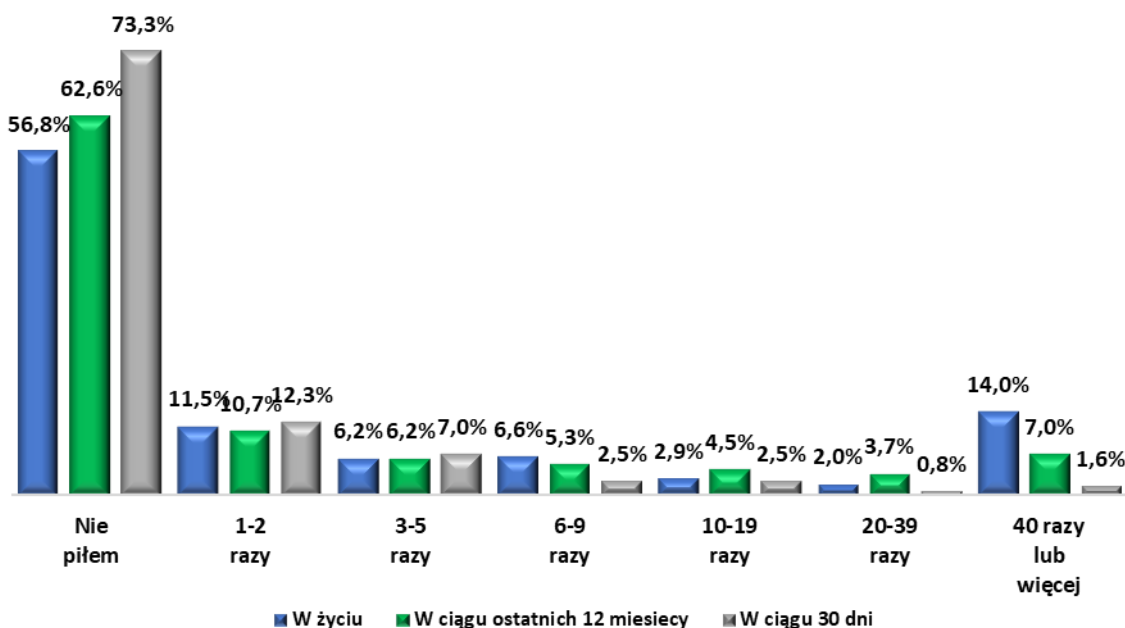
Rysunek 59. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

VII.8. Spożywanie napojów alkoholowych.

Jak powszechnie wiadomo napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak wśród osób dorosłych. Zgodnie z prezentowanymi danymi znaczny odsetek badanych uczniów z klas 7-8 i klas 1-3 szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Trzebiatów – 56,8% nie próbowało nigdy alkoholu. Mniejsza grupa badanych – 43,2% próbowała alkoholu. Wśród młodzieży, która próbowała kiedykolwiek alkoholu: 1-2 razy alkohol wypilo 11,5% badanych uczniów. 6,2% uczniów wypilo alkohol od 3 do 5 razy, 6,6% od 6 do 9 razy. Pozostała grupa badanych – łącznie 18,9% próbowała alkoholu więcej niż 10 razy, w tym 14,0% ankietowanych próbowało alkoholu ponad 40 krotnie. W okresie ostatnich 12 miesięcy alkoholu nie próbowała większość badanych uczniów – 62,6%. W tym okresie po alkohol sięgnęło 37,4% badanych uczniów, w tym łącznie 22,2% uczniów piło alkohol do 9 razy w ciągu ostatniego roku, natomiast 15,2% próbowało alkoholu 10 lub więcej razy. Zdecydowana większość badanych uczniów – 73,3% w okresie ostatniego miesiąca przed badaniem nie spożywała alkoholu. Alkohol w okresie 30 dni poprzedzających badanie piło 26,7% młodzieży. Wśród młodzieży, która piła alkohol w okresie 30 dni, 12,3% piła alkohol 1 – 2 razy. Pozostała grupa, łącznie 14,4% piła alkohol więcej niż 3 razy w ciągu ostatniego miesiąca.

Rysunek 60. Ile razy (jeśli w ogóle) w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy. W życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz w ciągu ostatnich 30 dni.

Młodzież, która kiedykolwiek spożywała alkohol w życiu poproszona została o wskazanie miejsca, w którym ostatnio spożywała alkohol. Okazuje się, że badani uczniowie najczęściej spożywają alkohol w domu u kogoś lub w domu u siebie. Oba miejsca wskazał największy odsetek badanych odpowiednio 21,0% oraz 19,3%. Rzadziej uczniowie piją alkohol na ulicy, w parku w miejscu publicznym – 7,8% wskazań. Część ankietowanych – 4,5% spożywa alkohol w innym miejscu publicznym. W dyskotecie alkohol spożywało 2,9% badanych natomiast w restauracji alkohol spożywało 1,2% badanych. W barze lub w pubie alkohol spożywało 3,3% badanych uczniów. Warto zauważyć, że 56,4% badanych nigdy nie piło alkoholu.

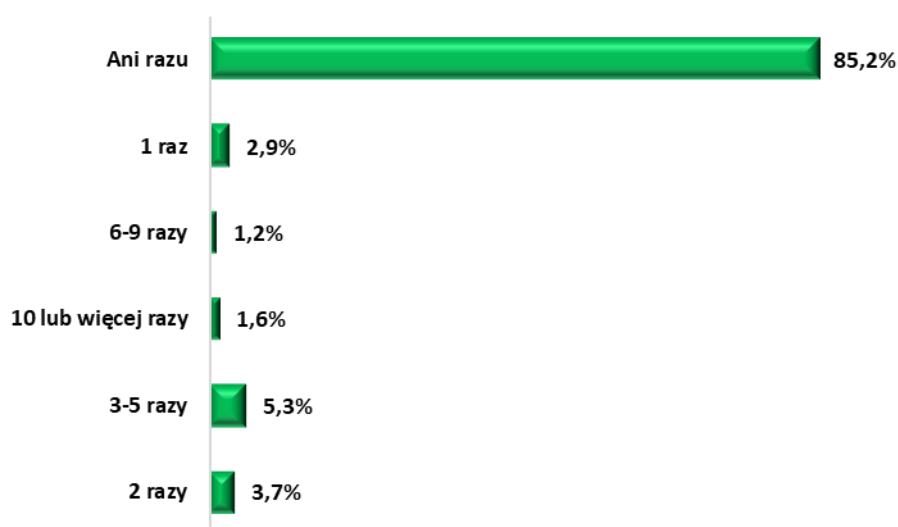
Rysunek 61. Miejsce spożywania alkoholu.

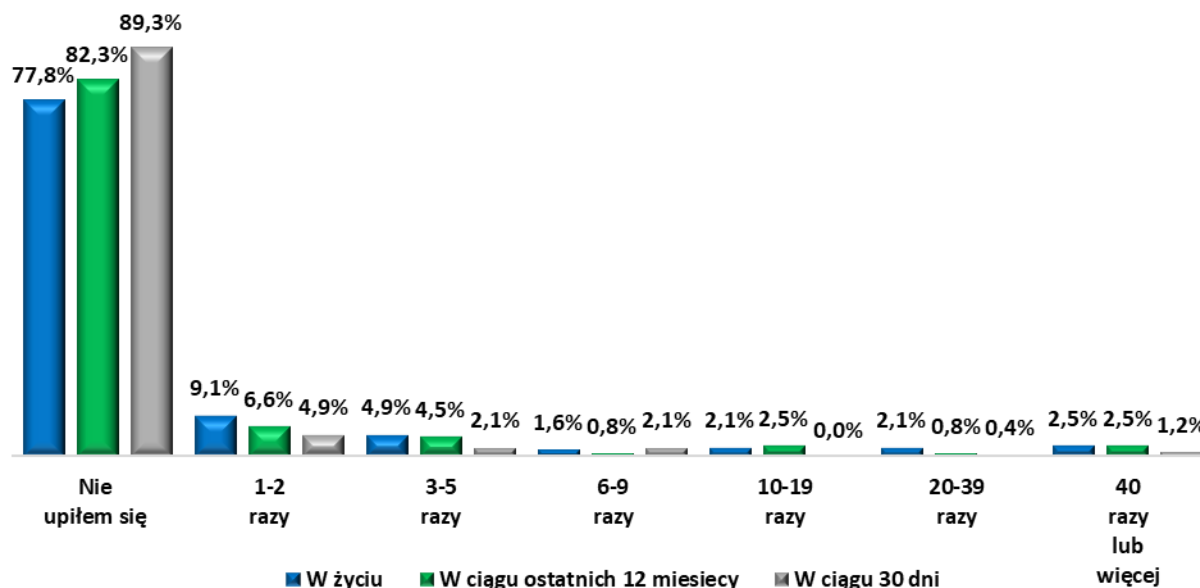
Niezależnie od samooceny badanych w kwestii upicia się, w badaniu przyjęto także obiektywną miarę nadmiernego spożycia przy jednej okazji. Taką miarą było 5 drinków lub więcej. Na poniższym wykresie przedstawiono odsetek badanych, którym zdarzało się przekraczać tę miarę w okresie ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie. Zgodnie z danymi zdecydowana większość – 85,2% uczniów nie wypila w okresie ostatnich 30 dni takiej liczby drinków. Odsetek ankietowanych, którzy co najmniej raz w ciągu 30 dni poprzedzających badanie wypili jednorazowo co najmniej 5 drinków wynosił 2,9%. Więcej niż 10 krotnie taką ilość alkoholu wypilo 1,6% badanych osób. Pozostała grupa badanych – 10,2% sięgnęła po taką ilość alkoholu dwa lub więcej razy.

Rysunek 62. Wypicie 5 lub więcej drinków z rzędu w czasie ostatnich 30 dni.

Uczestników badania zapytano także o częstotliwość upicia się napojem alkoholowym tzn. piwem, winem lub wódką w okresie całego życia, w przeciągu ostatnich 12 miesięcy oraz w ciągu 30 dni poprzedzających badanie. W ciągu całego życia upiło się co najmniej raz – 22,2% badanych uczniów, w tym 9,1% upiło się 1-2 razy. Pozostała grupa badanych – 13,1% upiła się 3 lub więcej razy (w tym 2,5% 40 razy lub więcej). W ostatnich 12 miesiącach przed badaniem upiło się 17,7% badanych uczniów. W miesiącu poprzedzającym badanie upiło się 10,7% badanych uczniów.

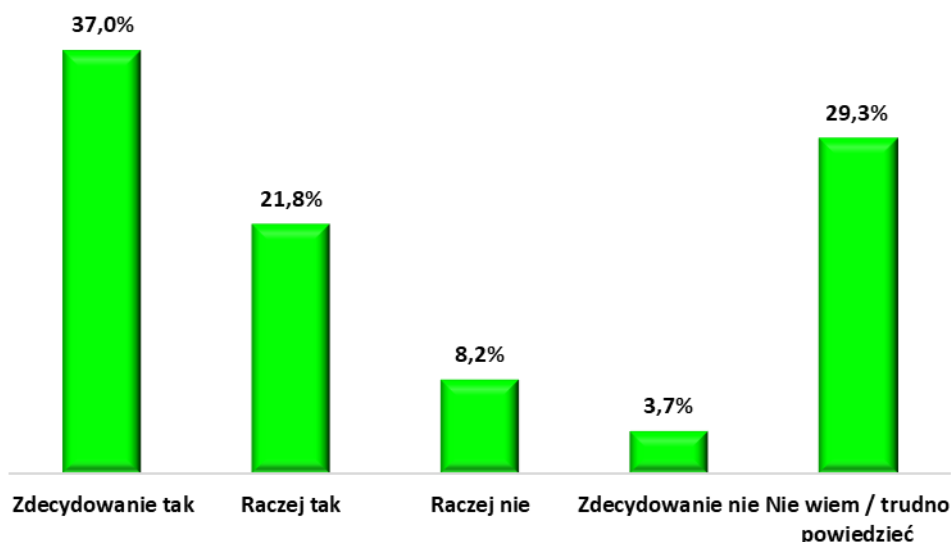
Rysunek 63. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką. W życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz w ciągu ostatnich 30 dni.

VII.9. Narkotyki.

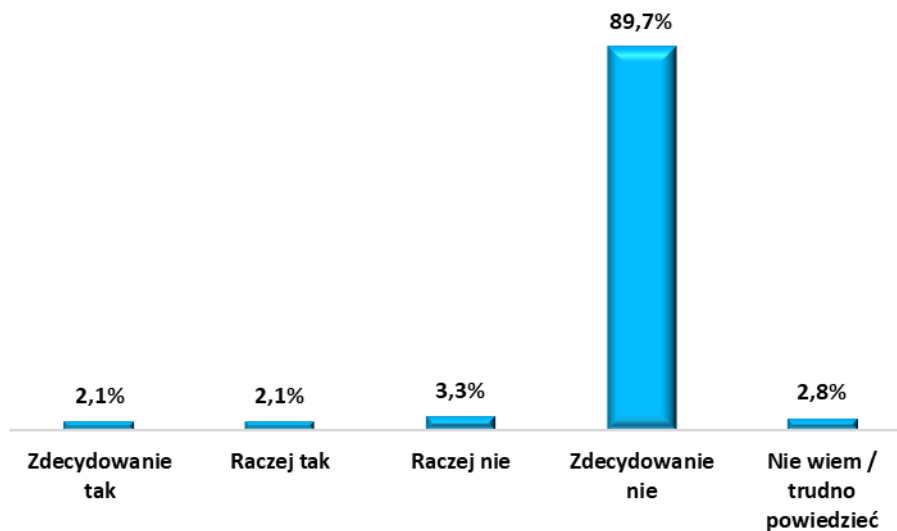
W niniejszej części raportu przedstawiono informację na temat doświadczeń młodzieży z narkotykami oraz ocenę problemu uzależnień od narkotyków na terenie gminy Trzebiatów. Zdaniem ponad połowy badanych - łącznie 58,8% wskazań, na terenie gminy Trzebiatów występuje problem uzależnienia od narkotyków i dopalaczy wśród młodzieży. Innego zdania było łącznie 11,9% uczniów, którzy uważają, że taki problem wśród młodzieży nie występuje. Brak zdania w analizowanym zakresie wskazało 29,3% badanych uczniów.

Rysunek 64. Czy na terenie gminy Trzebiatów występuje problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy wśród młodzieży?

Narkotyki lub dopalacze próbowało 4,2% badanych uczniów. Zdecydowana większość – 89,7% nigdy nie próbowało narkotyków. Pozostała grupa badanych – 2,8% wskazała odpowiedź *nie wiem*.

Rysunek 65. Czy próbowałeś/próbowałaś kiedykolwiek narkotyków lub dopalaczy?

VIII. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021 – 2030.

STRATEGIA nazywamy zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągnięcia jakiegoś wyznaczonego celu.

Celem *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021-2030* jest wytyczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przewyższenia określonych problemów społecznych. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego i analiza danych zastanych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy oraz uczniów pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2030 co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Przedstawionych w Strategii propozycji częściowych działań możliwych do zrealizowania w ramach poszczególnych celów głównych nie należy traktować jako rejestru zadań do wykonania. Mają one znaczenie inspiracji i wskazań w jakim kierunku zmierzać powinno planowanie operacyjne przy realizacji celów strategicznych. Z tego względu propozycje programów są przedstawione skrótowo w sposób szkicowy jako zarys programów, które należy dopiero rozwinąć w formę projektu. Do wyznaczenia celów strategicznych (głównych obszarów działania), które stanowią najważniejsze problemy społeczne w gminie Trzebiatów wymagające interwencji wykorzystano wiele źródeł. Podstawą do wypracowania celów strategicznych, celów szczegółowych oraz kierunków działań stanowiły dane statystyczne, w tym między innymi, informacje o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Trzebiatów, wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz młodzieży szkolnej przeprowadzonych w ramach *Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych występujących na terenie gminy Trzebiatów* oraz informacje od pracowników jednostek, które będą w późniejszych etapach realizowały przyjętą strategię oraz osób mających na co dzień kontakt z potencjalnymi beneficjentami. Wyłonione zagadnienia zostały pogrupowane w obszary problemowe i oszacowane pod względem natężenia ich występowania i znaczenia dla sytuacji społecznej w gminie. Na podstawie powyższej metodologii tworzenia części programowej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów na lata 2019 – 2028* przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Głównymi

działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie gminy powinno być: wspieranie rodzin, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Ujęcie w Strategii instytucji publicznych i organizacji pozarządowych jako realizatorów poszczególnych zadań określonych w celach strategicznych nie wymagało przeprowadzenia konsultacji. Realizacja zadań została określona w regulaminach i Statutach poszczególnych jednostek. Plan wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów prezentuje się następująco:

CELE STRATEGICZNE
(główne obszary działania)

CELE SZCZEGÓŁOWE
(główne obszary działania przełożone na programy)

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów na lata 2021 - 2030* opierać się będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

I. CEL STRATEGICZNY

Redukowanie problemu uzależnień w gminie Trzebiatów

II. CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zjawisku wykluczenia społecznego.

III. CEL STRATEGICZNY

Wspieranie rodzin i dzieci w gminie Trzebiatów.

IV. CEL STRATEGICZNY

Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w gminie Trzebiatów.

I. CEL STRATEGICZNY

Redukowanie problemu uzależnień w gminie Trzebiatów

Powyższy cel strategiczny, będzie realizowany i wykonywany w oparciu o zintensyfikowanie działań kontrolnych w tym zakresie, uzupełnienie dotychczasowych działań profilaktycznych o charakterze edukacyjnym, skierowanych na ograniczenie popytu na napoje alkoholowe wśród młodzieży, używania substancji psychoaktywnych jak również na zmianę postaw i przekonań młodych ludzi. Cel strategiczny powinien być zrealizowany także w oparciu o pomoc osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem (a więc osobom uzależnionym i współuzależnionym), ale także poprzez wypracowanie zintegrowanego programu profilaktyki. Zgodnie z danymi konsumpcja napojów alkoholowych jest zjawiskiem o wielu ujemnych skutkach. Negatywne skutki alkoholizmu mają konsekwencje indywidualne, ale przede wszystkim społeczne. Problem alkoholizmu jest katalizatorem większości problemów społecznych, jest czynnikiem determinującym pojawienie się innych problemów społecznych. Dlatego tak istotne jest redukowanie i marginalizacja problemów uzależnień w gminie Trzebiatów. Konieczne jest, więc intensywne wdrażanie niżej wymienionych celów operacyjnych i podjęcie konkretnych działań.

I.1. CEL SZCZEGÓŁOWY

Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Rozwijanie edukacji publicznej mającej na celu informowanie o społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutkach związanych z używaniem alkoholu.
- ✓ Promowanie zdrowego stylu życia w trzeźwości i abstynencji.

I.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Kierunki działań:

- ✓ Wspieranie istniejących lokalnych programów mających na celu zintensyfikowanie działań profilaktycznych kontrolnych skierowanych na ograniczenie popytu na napoje alkoholowe.

- ✓ Wspieranie działań edukacyjnych w zakresie wdrażania skutecznych programów profilaktycznych w pracy z młodzieżą.
- ✓ Wspieranie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców mających na celu zaangażowanie ich w oddziaływania profilaktyczne wobec dzieci.
- ✓ Wspieranie programów profilaktyczno – interwencyjnych zaadresowanych do dzieci i młodzieży oraz do grup ryzyka.

1.3. CEL SZCZEGÓŁOWY

Minimalizowanie zjawiska alkoholizmu oraz skutków jego nadużywania w gminie Trzebiatów.

Kierunki działań:

- ✓ Zwiększenie aktywności młodzieży w podejmowaniu działań profilaktycznych.
- ✓ Upowszechnianie wiedzy o negatywnych skutkach zażywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych (akcje informacyjne, ulotki, plakaty, spotkania w szkołach z udziałem psychologów, terapeutów, pedagogów, przedstawicieli stowarzyszeń i fundacji zajmujących się problematyką uzależnień, na temat zagrożeń wynikających z uzależnień).
- ✓ Tworzenie grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych i współuzależnionych.
- ✓ Stworzenie odpowiednich warunków lokalowych do prowadzenia zajęć terapeutycznych.
- ✓ Stały monitoring realizacji ustawy dotyczącej „profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi”.
- ✓ Pomoc finansowa i rzeczowa rodzinom osób uzależnionych od alkoholu.
- ✓ Praca socjalna mobilizująca do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione i współuzależnione.
- ✓ Objęcie wsparciem asystenta rodziny, większej ilości rodzin, w których występują problemy alkoholowe.
- ✓ Bieżące monitorowanie i podejmowanie działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych.
- ✓ Baza lokalowa zabezpieczająca osoby bezdomne.

I.4. CEL SZCZEGÓŁOWY

Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem.

Kierunki działań:

- ✓ Utrzymanie z ewentualnym rozszerzeniem oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
- ✓ Udzielanie wsparcia rodzinom osób dotkniętym alkoholizmem, a więc współuzależnionym.
- ✓ Ochrona rodzin dotkniętych alkoholizmem i jednocześnie zagrożonych przemocą.
- ✓ Objęcie dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym opieką pedagogiczno – psychologiczną.
- ✓ Udzielanie porad prawnych rodzinom z problemem alkoholowym.
- ✓ Stworzenie centrum informacyjnego zapewniającego fachową pomoc, jak i dyskrecję osobom uzależnionym, ich rodzinom.

I.5. CEL SZCZEGÓŁOWY

Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych

Kierunki działań:

- ✓ Wzmocnienie współpracy instytucji pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi oraz lekarzami w celu profilaktyki i identyfikacji uzależnień występujących u dzieci i młodzieży.
- ✓ Prowadzenie programów profilaktyki uzależnień w szkołach na terenie gminy Trzebiatów.
- ✓ Rozszerzanie i udoskonalanie systemu wspierania rodzin, w których wystąpiły problemy uzależnień oraz otoczenie opieką osób współuzależnionych.
- ✓ Podjęcie współpracy lub kontynuacja współpracy z nadrzędnymi instytucjami (powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi) specjalizującymi się w rozwiązywaniu problemów uzależnień.

II. CEL STRATEGICZNY

Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zjawisku wykluczenia społecznego.

II. 1. CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.

Kierunki działań:

- ✓ Realizacja działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w obszarze uzależnień.
- ✓ Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych i prewencyjnych w sferze przemocy w rodzinie.
- ✓ Zabezpieczenie niezbędnych środków na pomoc społeczną ukierunkowaną na wsparcie osób i rodzin dotkniętym problemem przemocy w rodzinie.
- ✓ Aktywne włączenie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie gminy Trzebiatów do wspierania działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.
- ✓ Tworzenie i realizacja programów profilaktyczno- edukacyjno - informacyjnych.
- ✓ Zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej dla osób z rodzin z problemem przemocy.
- ✓ Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem.
- ✓ Organizacja akcji lokalnych lub udział w ogólnokrajowych kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. 2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel szczegółowy: Realizacja działań interwencyjno – pomocowych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań:

- ✓ Działania motywujące do zmiany osób stosujących przemoc w rodzinie
- ✓ Rozbudowa oferty specjalistycznej pomocy

- ✓ Zabezpieczenie miejsc noclegowych dla osób stosujących przemoc, które otrzymały nakaz opuszczenia lokalu.

III. CEL STRATEGICZNY

Wspieranie rodzin i dzieci w gminie Trzebiatów.

III. 1. CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel szczegółowy: Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i edukacyjnych.

Kierunki działań:

- ✓ Zapewnienie możliwie pełnego dostępu do różnych form wspierających rodzinę.
- ✓ Podniesienie poziomu funkcjonowania rodzin w zakresie opieki i wychowania dzieci poprzez prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.
- ✓ Wsparcie rodziny w rozpoznawaniu talentów i właściwym wyborze ścieżki kształcenia dzieci.
- ✓ Podejmowanie kompleksowych działań wspierających dzieci i rodziny celem odbudowy więzi wewnątrzrodzinnych.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej wynikającej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych.
- ✓ Systematyczna praca socjalna z rodziną.
- ✓ Promowanie i wzmacnianie pozytywnego wizerunku funkcjonowania rodziny poprzez działania o charakterze promocyjnym, sportowym, edukacyjnym i integracyjnym (kampanie społeczne, imprezy, pikniki, gminne programy sportowo- rekreacyjne).

III. 2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel szczegółowy: Stwarzanie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich, umiejętności przezwyciężenia sytuacji kryzysowych przez rodziny oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Kierunki działań:

- ✓ Realizacja zadań ustawowych przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, zwłaszcza w rodzinach znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
- ✓ Realizacja i tworzenie zintegrowanych programów wsparcia dla rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczo - opiekuńczej i socjalnej.
- ✓ Organizowanie w zależności od potrzeb, pomocy ze strony rodzin wspierających, wolontariuszy oraz organizacji pozarządowych.
- ✓ Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym terapii i mediacji rodzinnych.
- ✓ Rozwijanie działań mających na celu szeroko rozumianą aktywizację rodziców.

IV. CEL STRATEGICZNY

Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w gminie Trzebiatów.

IV. 1. CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie Trzebiatów.

Kierunki działań:

- ✓ Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych.
- ✓ Inicjowanie działań na rzecz rozwoju usług adresowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i z szeroko rozumianymi zaburzeniami psychicznymi.
- ✓ Ułatwianie dostępu do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego wspierającego osoby i rodziny opiekujące się osobami zależnymi.

- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom lub opiekunom przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.
- ✓ Inicjowanie i realizacja projektów oraz programów na rzecz osób niepełnosprawnych nieaktywnych zawodowo.
- ✓ Stworzenie możliwości korzystania z usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych, w tym pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej.
- ✓ Rewitalizacja przestrzeni użyteczności publicznej celem lepszego dostosowania do potrzeb niepełnosprawnych.
- ✓ Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.
- ✓ Wsparcie rozwoju bazy lokalowej pod kątem działania organizacji pozarządowych.

IV. 2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Cel szczegółowy: Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych w gminie Trzebiatów.

Kierunki działań:

- ✓ Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym tego wymagającym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.
- ✓ Zwiększenie możliwości korzystania z usług opiekuńczych przez osoby starsze w miejscu zamieszkania.
- ✓ Podjęcie działań umożliwiających wdrożenie innowacyjnych form opieki i pomocy w miejscu zamieszkania jak m.in. projekt systemu teleopieki, domowej opieki medycznej i rehabilitacyjnej.
- ✓ Promowanie wolontariatu będącego formą integracji społecznej dla osób starszych.
- ✓ Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek.
- ✓ Podejmowanie współpracy z samorządem gminnym, powiatowym, organizacjami pozarządowymi i kościelnymi działającymi na rzecz osób starszych w celu kreowania polityki senioralnej w gminie Trzebiatów.

- ✓ Doksztalcanie kadr pomocy społecznej i pracowników innych instytucji w zakresie wspierania osób starszych.
- ✓ Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych.

VIII.1. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Trzebiatów na lata 2021-2030.

I. CEL STRATEGICZNY: Redukowanie problemu uzależnień w gminie Trzebiatów.

I.1. Cel szczegółowy: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Koordynator:
OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy
Placówki oświatowe
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Urząd Miejski w Trzebiatowie
Organizacje pozarządowe
Policja

Źródła finansowania:
Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń.
- ✓ Liczba organizacji i stowarzyszeń współpracujących.
- ✓ Liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów i spotkań, kampanii.
- ✓ Liczba programów, projektów i akcji adresowanych do dzieci i młodzieży.
- ✓ Liczba uczniów objętych działaniami w formie warsztatów, spotkań i pogadanek.

I.2. Cel szczegółowy: Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej w zapobieganiu używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.

Koordynator:

OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy

Placówki oświatowe

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Urząd Miejski w Trzebiatowie

Organizacje pozarządowe

Policja

Straż Miejska

Źródła finansowania:

Budżet Gminy

Budżet Powiatu

Budżet Państwa

Środki zewnętrzne

Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu do poprawy:

- ✓ Liczba zrealizowanych programów, projektów z zakresu profilaktyki
- ✓ Środki ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi na działania profilaktyczne.
- ✓ Liczba inicjatyw społecznych.

I.3. Cel szczegółowy: Minimalizowanie zjawiska alkoholizmu oraz skutków jego nadużywania w gminie Trzebiatów.

Koordynator:

OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy

Placówki oświatowe

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Urząd Miejski w Trzebiatowie

Organizacje pozarządowe

Policja

Straż Miejska

Źródła finansowania:

Budżet Gminy

Budżet Powiatu

Budżet Państwa

Środki zewnętrzne

Fundusze UE

Czas realizacji:

Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu do uzupełnienia:

- ✓ Liczba punktów sprzedaży alkoholu.
- ✓ Liczba koncesji na sprzedaż alkoholu.
- ✓ Wysokość środków uzyskanych ze sprzedaży napojów alkoholowych tzw. kapsłowe.
- ✓ Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego złożonych do GKRPA.
- ✓ Liczba grup wsparcia skierowana do osób uzależnionych i współuzależnionych
- ✓ Liczba wydanych opinii biegłych sądowych w zakresie uzależnienia od alkoholu.
- ✓ Liczba wniosków skierowanych do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego
- ✓ Liczba konsultacji udzielona w punktu informacyjno - konsultacyjnym.

1.4. Cel szczegółowy: Wprowadzenie zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem.

<u>Koordynator:</u> OPS w Trzebiatowie
<u>Realizatorzy</u> Placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe Policja Straż Miejska
<u>Źródła finansowania:</u> Budżet Gminy Budżet Powiatu Budżet Państwa Środki zewnętrzne Fundusze UE
<u>Czas realizacji:</u> Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba udzielonych konsultacji terapeutycznych w PIK
- ✓ Liczba udzielonych konsultacji prawnych w PIK
- ✓ Liczba udzielonych konsultacji psychologicznych w PIK.
- ✓ Liczba odbytych warsztatów socjoterapeutycznych dla dzieci poza placówkami oświatowymi
- ✓ Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne realizowane w placówkach oświatowych.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy z tytułu przesłanki alkoholizm

- ✓ Liczba spotkań w ramach realizacji działań profilaktycznych.
- ✓ Liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów i konferencji, kampanii.
- ✓

I.5. Cel szczegółowy: Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych.

Koordynator:
OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy
Placówki oświatowe
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Służba zdrowia
Organizacje pozarządowe
Policja

Źródła finansowania:
Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne
Fundusze UE

Czas realizacji:
Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu do poprawy:

- ✓ Koszt realizacji programu.
- ✓ Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu.
- ✓ Liczba osób, którym przyznano pomoc z powodu narkomanii.
- ✓ Liczba osób korzystająca z pomocy terapeuty uzależnień.
- ✓ Liczba szkoleń/uczestników podnoszących kwalifikacje zawodowe/osób pomagających uzależnionym i ich rodzinom.

II. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zjawisku wykluczenia społecznego.

II.1. Cel szczegółowy: Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej.

Koordynator:
OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
Organizacje pozarządowe
Urząd Miejski w Trzebiatowie
Placówki Oświatowe
Policja

Źródła finansowania:
Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne

Czas realizacji:
Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart
- ✓ Liczba powołanych grup roboczych
- ✓ Liczba posiedzeń Zespołu
- ✓ Liczba posiedzeń grup roboczych
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu.
- ✓ Liczba konsultacji prawnych
- ✓ Liczba interwencji w związku z przemocą.
- ✓ Liczba osób korzystających z konsultacji specjalistycznych.
- ✓ Liczba konsultacji specjalistycznych w Punkcie Specjalistycznego Poradnictwa.
- ✓ Liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjno – informacyjnych.
- ✓ Liczba osób biorących udział w warsztatach, spotkaniach i kampaniach.

II.2. Cel szczegółowy: Realizacja działań interwencyjno – pomocowych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Koordynator:

OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
Urząd Miejski w Trzebiatowie
Organizacje pozarządowe
Policja

Straż Miejska

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne

Czas realizacji:

Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób z nakazem opuszczenia lokalu.
- ✓ Liczba osób zgłoszona do programu korekcyjno – edukacyjnego.
- ✓ Liczba osób uczestniczących w programie edukacyjnym dla osób stosujących przemoc.
- ✓ Liczba osób skierowanych do noclegowni.

III. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie rodzin i dzieci w gminie Trzebiatów

III.1. Cel szczegółowy: Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem poprzez prowadzenie działań wspierających, informacyjnych i promocyjnych.

Koordynator:

OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy

Urząd Miejski w Trzebiatowie
Placówki oświatowe
Organizacje pozarządowe
Trzebiatowski Ośrodek Kultury

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne

Czas realizacji:

Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba ofert działalności Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury adresowana do dzieci
- ✓ Liczba uczestniczących dzieci.
- ✓ Liczba ofert zajęć sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.
- ✓ Liczba uczestników.
- ✓ Liczba zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży , kółek zainteresowania.
- ✓ Liczba uczestników zajęć.
- ✓ Liczba rozpowszechnionych materiałów promocyjno – edukacyjnych.
- ✓ Liczba zorganizowanych warsztatów, spotkań i wywiadówek dla rodziców.
- ✓ Liczba imprez, festynów.
- ✓ Liczba wolontariuszy.

III.2. Stwarzanie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich, umiejętności przewyciężenia sytuacji kryzysowych przez rodziny oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Koordynator:
OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy
Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich
Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
Placówki oświatowe
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne

Czas realizacji:
Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
- ✓ Liczba dzieci z rodzin objętych asystenturą.
- ✓ Liczba dziennych placówek wsparcia.

- ✓ Liczba uczestników dziennych placówek wsparcia.
- ✓ Liczba zawartych kontraktów socjalnych w obszarze wspierania.
- ✓ Liczba dzieci objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną.
- ✓ Liczba rodzin z obszaru wspierania objęta nadzorem kuratorskim.
- ✓ Liczba rodzin, którym przyznano pomoc finansową z tytułu występowania problemów opiekuńczo –wychowawczych udzielono pomocy finansowej.

IV. CEL STRATEGICZNY: Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w gminie Trzebiatów.

IV.1. Cel szczegółowy: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie Trzebiatów.

Koordinator:
OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach
Warsztaty Terapii Zajęciowej
Urząd Miejski w Trzebiatowie
Organizacje pozarządowe

Źródła finansowania:
Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne

Czas realizacji:
Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba osób objętych działaniami organizacji pozarządowych.
- ✓ Liczba uczestników WTZ.
- ✓ Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
- ✓ Liczba osób objętych usługami w ramach odrębnych programów.
- ✓ Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

VI.2. Cel szczegółowy: Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych w gminie Trzebiatów.

Koordynator:
OPS w Trzebiatowie

Realizatorzy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach
Warsztaty Terapii Zajęciowej
Urząd Miejski w Trzebiatowie
Organizacje pozarządowe

Źródła finansowania:

Budżet Gminy
Budżet Powiatu
Budżet Państwa
Środki zewnętrzne

Czas realizacji:
Praca ciągła 2021-2030

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- ✓ Liczba zrealizowanych świadczeń w formie usług opiekuńczych.
- ✓ Liczba zrealizowanych świadczeń w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- ✓ Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej.
- ✓ Ilość zrealizowanych programów skierowanych do grup adresatów celu.

VIII.2. Monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów.

Opracowana strategia umożliwi inicjowanie i wdrażanie różnorodnych rozwiązań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób i grup społecznych wymagających okresowego i długofalowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych. Przyjęcie tego dokumentu uchwałą Rady Miejskiej w Trzebiatowie umożliwi budowanie na terenie gminy zintegrowanego systemu pomocy społecznej i pozwoli na pozyskiwanie środków unijnych. Nie można pominąć faktu, że podstawowym warunkiem wdrażania Strategii jest dobra współpraca samorządu, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy Trzebiatów włączających się w realizację Strategii. Założono, że cele będą realizowane do 2030 roku. Nie oznacza to jednak, że jest to dokument zamknięty. Strategię można, a nawet wydaje się konieczne jej modyfikowanie pod wpływem zmieniających się warunków.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- ✓ zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- ✓ przygotowanie i przedkładanie raportów z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ✓ ocenę osiągniętych rezultatów,
- ✓ ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Proces monitorowania będzie polegał na systematycznym obserwowaniu zachodzących zmian oraz gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Istotne znaczenie dla zobrazowania i zobiektywizowania zmian zachodzących na terenie gminy będzie miała również weryfikacja wartości wskaźników zdefiniowanych dla poszczególnych celów Strategii. Właściwie dobrane wskaźniki ułatwiają proces monitoringu i czytelnie charakteryzują przemiany, dlatego przy ich definiowaniu należy wziąć pod uwagę następujące kryteria:

- ✓ mierzalność danych niezbędnych do wyliczenia wskaźnika (czy dane te są łatwo dostępne i czy ich zdobycie nie wiąże się z nadmiernymi kosztami),
- ✓ prostota w konstrukcji wskaźnika i łatwość jego interpretacji,
- ✓ przejrzystość prezentacji jako instrumentów monitorowania.

Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych, obszarach służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie, Policji, Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach, ze sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych.

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków priorytetowych i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Za wykonywanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie. Zadaniem Ośrodka będzie nadzór nad wdrażaniem Strategii, koordynowanie działań związanych z realizacją Strategii oraz opracowywanie i zgłaszanie propozycji zmian, które należy wprowadzić w Strategii. Monitorowanie realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez coroczne składanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie sprawozdania z realizacji zadań wynikających z obowiązującej Strategii w dokumencie jakim jest ocena zasobów pomocy społecznej.

VIII. 3. Źródła finansowania.

Warunkiem realizacji celów zawartych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzebiatów na lata 2021-2030* jest jej finansowanie oraz pozyskanie i zabezpieczenie środków finansowych na realizację zaplanowanych działań i projektów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Trzebiatów,

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Skuteczność wyznaczonych działań zależy, zarówno od środków finansowych posiadanych przez gminę Trzebiatów, jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu. Dobrze opracowana Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej, dla których stanowi potencjalne uzasadnienie. Jako uzupełnienie środków gminnych należy zwrócić uwagę na współpracę gminy Trzebiatów z partnerami społecznymi, w tym organizacjami pozarządowymi, które często mają większe możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe. Jak wykazano powyżej istnieje wiele możliwych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii, należy jednak domniemywać, że większość projektów społecznych będzie realizowana ze budżetu Gminy Trzebiatów, na który składają się środki własne oraz budżetu państwa na wsparcie zadań własnych gminy, realizację zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego oraz projektów i programów. W związku z powyższym budżet Gminy Trzebiatów stanowi główne i najważniejsze źródło finansowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebiatów na lata 2021-2030*.

Spis wykresów:

<i>Rysunek 1. Położenie Gminy Trzebiatów.....</i>	<i>10</i>
<i>Rysunek 2. Liczba mieszkańców gminy Trzebiatów w latach 2017 – 2019 r. (opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie).....</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 3. Przyrost naturalny w gminie Trzebiatów w latach 2010 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS) .....</i>	<i>12</i>
<i>Rysunek 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie Trzebiatów w latach 2010-2019. (Opracowanie własne na podstawie danych GUS).....</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 5. Liczba mieszkań na terenie gminy Trzebiatów w latach 2011 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS). .....</i>	<i>28</i>
<i>Rysunek 6. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Trzebiatów w latach 2011 – 2019 (źródło: opracowanie własne, dane GUS).....</i>	<i>38</i>
<i>Rysunek 7. Najważniejsze powody przyznania pomocy. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy w 2019 roku. (Opracowanie na podstawie danych OPS Trzebiatów).....</i>	<i>57</i>
<i>Rysunek 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019. (źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie).....</i>	<i>66</i>
<i>Rysunek 9. Czy jest Pani/Pan zadowolony(a) z warunków życia w gminie Trzebiatów? .....</i>	<i>69</i>
<i>Rysunek 10. Czy gmina Trzebiatów jest dobrym miejscem do życia? .....</i>	<i>70</i>
<i>Rysunek 11. Które z podejmowanych działań / obszarów przynoszą Pani/Pana zdaniem najmniej zadowalające efekty? .....</i>	<i>74</i>
<i>Rysunek 12. Problemy społeczne dotyczące rodziny z dziećmi na terenie gminy Trzebiatów. ....</i>	<i>75</i>
<i>Rysunek 13. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz rodzin z dziećmi, realizowane na terenie gminy Trzebiatów? .....</i>	<i>76</i>
<i>Rysunek 14. Problemy społeczne dotyczące osób niepełnosprawnych na terenie gminy Trzebiatów. ....</i>	<i>77</i>
<i>Rysunek 15. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane na terenie gminy Trzebiatów? .....</i>	<i>77</i>
<i>Rysunek 16. Problemy społeczne dotyczące osób starszych na terenie gminy Trzebiatów. ....</i>	<i>78</i>
<i>Rysunek 17. Jak Pani/Pan ocenia działania na rzecz osób starszych, realizowane na terenie gminy Trzebiatów? .....</i>	<i>79</i>
<i>Rysunek 18. Problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży na terenie gminy Trzebiatów. ....</i>	<i>80</i>
<i>Rysunek 19. Jak Pani/Pan ocenia adresowane do dzieci i młodzieży działania profilaktyczne i edukacyjne, realizowane na terenie gminy Trzebiatów?.....</i>	<i>80</i>
<i>Rysunek 20. Jaka jest Pani/Pana zdaniem skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze, inne) w gminie Trzebiatów? .....</i>	<i>81</i>
<i>Rysunek 21. Czy Pani/Pana zdaniem spożycie alkoholu przez osoby dorosłe na terenie gminy Trzebiatów jest? .....</i>	<i>82</i>

Rysunek 22. Czy Pani/Pana zdaniem spożycie alkoholu przez młodzież na terenie gminy Trzebiatów jest?	82
Rysunek 23. Czy Pani/Pana zdaniem skala zażywania narkotyków i dopalaczy przez osoby dorosłe na terenie gminy Trzebiatów jest?	83
Rysunek 24. Czy Pani/Pana zdaniem skala zażywania narkotyków i dopalaczy przez dzieci i młodzież do 18 lat na terenie gminy Trzebiatów jest?	84
Rysunek 25. Zmiana nawyków spożywania alkoholu przez osoby dorosłe	84
Rysunek 26. Jak często Pani / Pan pije alkohol?	85
Rysunek 27. Czy miała Pani / Pan problemy wynikające z picia alkoholu?	86
Rysunek 28. Czy Pani/Pana zdaniem liczba punktów sprzedaży piwa, wina i wódki na terenie gminy Trzebiatów powinna być?	86
Rysunek 29. Proszę powiedzieć, czy gdyby ktoś z Pani/Pana bliskich miał problemy z alkoholem wiedział(a)bym Pani/Pan gdzie szukać pomocy?	87
Rysunek 30. Czy codziennie Pani/Pan pali papierosy (e-papierosy).....	88
Rysunek 31. Czy próbował(a) Pani/Pan kiedykolwiek narkotyków?	88
Rysunek 32. Czy kiedykolwiek grała/grął Pani/Pan w gry hazardowe (wszystkie gry pieniężne, w których o wygranej w wymiarze losowym decyduje przypadek)?	89
Rysunek 33. Jak Pan/Pani uważa, czy zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem powszechnie występującym w gminie Trzebiatów?	90
Rysunek 34. Proszę powiedzieć, jakie są najczęściej spotykane formy przemocy w gminie Trzebiatów?	91
Rysunek 35. W jakiej sytuacji / w jakim miejscu Pani zdaniem najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej?.....	92
Rysunek 36. Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy psychicznej w rodzinie.	94
Rysunek 37. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?.....	95
Rysunek 38. Czy byłeś/byłaś kiedykolwiek świadkiem agresji na terenie szkoły lub w jej obrębie?	96
Rysunek 39. Czy kiedykolwiek na terenie szkoły lub jej obrębie byłeś/aś ofiarą agresji?	97
Rysunek 40. Z czyjej strony spotkałeś (-ałaś) się z agresją?.....	97
Rysunek 41. Z jakimi zachowaniami agresywnymi zetknąłeś/zetknęłaś się w ciągu ostatnich 6 miesięcy w Twojej szkole?	98
Rysunek 42. Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz przemocy?	99
Rysunek 43. Jakie środki zaradcze podejmowane są w Twojej szkole, aby zapobiec zachowaniom agresywnym?	100
Rysunek 44. Czy spotykasz się z przemocą ze strony uczniów poza terenem szkoły?	100
Rysunek 45. Czy spotykałeś się z przemocą ze strony innych osób poza terenem szkoły?	101
Rysunek 46. Jeśli spotkałeś się z przemocą ze strony innych osób to jakiego rodzaju była to przemoc?	102
Rysunek 47. Czy doświadczyłeś/aś przemocy w sieci (np. w postaci wulgarnego wyzywania, poniżania, zastraszania, ośmieszania)?	103
Rysunek 48. Jakiego rodzaju była to forma cyberprzemocy?	104

<i>Rysunek 49. Jak są Twoje odczucia wobec cyberprzemocy? .....</i>	<i>104</i>
<i>Rysunek 50. Jak często grasz w gry komputerowe? .....</i>	<i>105</i>
<i>Rysunek 51. Jak często korzystasz z Internetu dla przyjemności? .....</i>	<i>106</i>
<i>Rysunek 52. Jak często korzystasz z portali społecznościowych (Facebook, Instagram, Snapchat, Twitter itp.)? .....</i>	<i>106</i>
<i>Rysunek 53. Jak często aktywnie uprawiasz sport? .....</i>	<i>107</i>
<i>Rysunek 54. Jak często czytasz książki? .....</i>	<i>107</i>
<i>Rysunek 55. Jak często wychodzisz z przyjaciółmi wieczorem (do dyskoteki, kawiarni itp.)? .....</i>	<i>108</i>
<i>Rysunek 56. Jak często uprawiasz inne hobby? .....</i>	<i>109</i>
<i>Rysunek 57. Jak często grasz na automatach do gry (takich, na których można wygrać pieniądze)? .....</i>	<i>109</i>
<i>Rysunek 58. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy? .....</i>	<i>110</i>
<i>Rysunek 59. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? .....</i>	<i>111</i>
<i>Rysunek 60. Ile razy (jeśli w ogóle) w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy. W życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz w ciągu ostatnich 30 dni. ....</i>	<i>112</i>
<i>Rysunek 61. Miejsce spożywania alkoholu. ....</i>	<i>112</i>
<i>Rysunek 62. Wypicie 5 lub więcej drinków z rzędu w czasie ostatnich 30 dni. ....</i>	<i>113</i>
<i>Rysunek 63. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką. W życiu, w ciągu ostatnich 12 miesięcy oraz w ciągu ostatnich 30 dni. ....</i>	<i>114</i>
<i>Rysunek 64. Czy na terenie gminy Trzebiatów występuje problem uzależnienia od narkotyków, dopalaczy wśród młodzieży? .....</i>	<i>114</i>
<i>Rysunek 65. Czy próbowałeś/próbowałaś kiedykolwiek narkotyków lub dopalaczy? .....</i>	<i>115</i>

Spis tabel:

Tabela 1. Ludność gminy Trzebiatów oraz powiatu gryfickiego według kategorii na koniec 2019 roku. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	11
Tabela 2. Saldo migracji wewnętrznych w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	13
Tabela 3. Saldo migracji zagranicznych w gminie Trzebiatów w latach 2016 – 2019. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	13
Tabela 4. Branże i liczba podmiotów w gminie Trzebiatów na dzień 31.12.2019 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	39
Tabela 2. Liczba osób zaproszonych na posiedzenie komisji (w związku z wpłynięciem do komisji wniosków), liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych sądowych, liczba spraw skierowanych do Sądu w latach 2017 – 2019.	44
Tabela 3. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej - stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.	45
Tabela 5. Charakterystyka badanej próby – płeć, wiek oraz grupa społeczno-zawodowa respondentów.	68
Tabela 6. Ocena warunków życia w gminie Trzebiatów pod względem bezpieczeństwa mieszkańców, jakości środowiska naturalnego, dostępności i jakości transportu zbiorowego, dostępu do terenów zielonych, rekreacyjnych oraz jakości i dostępności do opieki zdrowotnej.	71
Tabela 7. Skala występowania poszczególnych problemów społecznych w gminie Trzebiatów.	72
Tabela 8. Osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy Trzebiatów są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym? Ocena w skali od 1 do 5 gdzie 1 to najniższa ocena, natomiast 5 najwyższa ocena.	73
Tabela 8. Miejsce doświadczenia przemocy.	101